

სს „არემჯი კოპერი“

2023 წლის
კონსოლიდირებული
ფინანსური ანგარიშგება

სარჩევი

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა	3
კონსოლიდირებული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება	7
კონსოლიდირებული მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება	8
კონსოლიდირებული საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება	9
კონსოლიდირებული ფულადი ნაკადების ანგარიშგება	10
კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები	11

შპს "KPMG Georgia"
მე-5 სართული, GMT პლაზა
მთაწმინდის რაიონი, თავისუფლების მოედანი N4 (ნაკვეთი 66/4)
თბილისი, საქართველო 0105
IN 404437695
ტელეფონი +995 322 93 5713
ინტერნეტი: www.kpmg.ge

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

სს „არემჯი კოპერის“-ის სამეთვალყურეო საბჭოს

მოსაზრება

ჩვენ ჩავატარეთ სს "არემჯი კოპერის" (შემდგომში „კომპანია“) და მისი შვილობილი კომპანიების (შემდგომში "ჯგუფი") კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც შედგება 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მომზადებული კონსოლიდირებული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებისგან, აღნიშნული თარიღით დამთავრებული წლის კონსოლიდირებული მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგების, კონსოლიდირებული საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგებისა და კონსოლიდირებული ფულადი ნაკადების ანგარიშგებისგან, ასევე კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე თანდართული შენიშვნებისგან, მათ შორის ყველა არსებითი სააღრიცხვო პოლიტიკის მოკლე მიმოხილვისგან.

ჩვენი აზრით, თანდართული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, სამართლიანად ასახავს ჯგუფის კონსოლიდირებულ ფინანსურ მდგომარეობას 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე მისი საქმიანობის კონსოლიდირებულ ფინანსურ შედეგებსა და კონსოლიდირებულ ფულად ნაკადებს იმ წლისთვის, რომელიც დასრულდა მოცემული თარიღით, ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს მიერ გამოშვებული ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს აღრიცხვის სტანდარტები) შესაბამისად.

მოსაზრების საფუძველი

აუდიტს წარვმართავდით აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების (ასს-ების) შესაბამისად. ამ სტანდარტებით განსაზღვრული ჩვენი პასუხისმგებლობა დეტალურად აღწერილია ჩვენი დასკვნის „აუდიტორის პასუხისმგებლობა კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე“ -ნაწილში. ჩვენ დამოუკიდებლები ვართ ჯგუფისგან ბუღალტერთა ეთიკის სტანდარტების საერთაშორისო საბჭოს (ბესს) პროფესიონალი ბუღალტრების ეთიკის კოდექსისა (დამოუკიდებლობის საერთაშორისო სტანდარტების ჩათვლით) და იმ ეთიკური ნორმების შესაბამისად, რომლებიც ეხება ჩვენ მიერ საქართველოში ჩატარებულ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტს. გარდა ამისა, შევასრულეთ ამ ნორმებით და ბესს-ის ეთიკის კოდექსით გათვალისწინებული სხვა ეთიკური ვალდებულებებიც. გვჯერა, რომ ჩვენ მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები საკმარისი და შესაფერისია ჩვენი მოსაზრების გამოთქმისათვის აუცილებელი საფუძვლის შესაქმნელად.

მნიშვნელოვან გარემოებათა ამსახველი აბზაცი

ყურადღებას კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების 25-ე შენიშვნაზე ვამახვილებთ, რომელშიც აღწერილია, რომ კომპანიამ გამოიყენა გათავისუფლება, რომ არ მოამზადოს და წარდგინოს კომპანიის ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება და მმართველობითი ანგარიში საქართველოს ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურში (SARAS). ჩვენი მოსაზრება მოდიფიცირებული არ არის აღნიშნულ საკითხთან მიმართებით.

მმართველობითი ანგარიში

ხელმძღვანელობა პასუხს აგებს მმართველობით ანგარიშზე. ჩვენი მოსაზრება კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შესახებ არ მოიცავს მმართველობით ანგარიშს.

ჩვენი პასუხისმგებლობა, ჩვენ მიერ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტთან დაკავშირებით, მოიცავს ზემოთ ხსენებული მმართველობითი ანგარიშის გაცნობას და განსაზღვრას, არის თუ არა მმართველობითი ანგარიში არსებითად შეუსაბამო კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებასთან ან ჩვენ მიერ აუდიტის პროცესში მიღებულ ცოდნასთან, ან სხვაგვარად ხომ არ შეიცავს არსებით უზუსტობებს.

ჩვენ არ გავცემთ არანაირი სახის მარწმუნებელ დასკვნას მმართველობითი ანგარიშის შესახებ. მმართველობითი ანგარიშის გაცნობის შემდეგ და ჩვენ მიერ ჩატარებული სამუშაოს შედეგად, ჩვენ გამოვთქვამთ აზრს იმასთან დაკავშირებით, რომ მმართველობითი ანგარიში:

- შეესაბამება კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებას და არ მოიცავს არსებით უზუსტობებს;
- მოიცავს ინფორმაციას, რომელსაც მოითხოვს და რომელიც შეესაბამება საქართველოს კანონს „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“.

ხელმძღვანელობისა და მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირთა პასუხისმგებლობა კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე

ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია თანდართული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებასა და სამართლიან წარდგენაზე, ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს აღრიცხვის სტანდარტები) შესაბამისად, ასევე შიდა კონტროლზე, რომელსაც იგი აუცილებლად მიიჩნევს ისეთი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეულ არსებით უზუსტობას.

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობას ევალება, შეაფასოს ჯგუფის ფუნქციონირებადობის უნარი და აუცილებლობის შემთხვევაში, კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებში განმარტოს საკითხები, რომლებიც დაკავშირებულია ჯგუფის ფუნქციონირებადობასთან და ანგარიშგების საფუძვლად ჯგუფის ფუნქციონირებადობის პრინციპის გამოყენებასთან, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც ხელმძღვანელობას განზრახული აქვს ჯგუფის ლიკვიდაცია ან საქმიანობის შეწყვეტა, ან თუ არ აქვს სხვა რეალური არჩევანი, ასე რომ არ მოიქცეს.

მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელი პირები პასუხისმგებლები არიან ჯგუფის ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისა და წარდგენის პროცესის ზედამხედველობაზე.

აუდიტორის პასუხისმგებლობა კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე

ჩვენი მიზანია, მოვიპოვოთ დასაბუთებული რწმუნება იმის თაობაზე, თანდართული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება შეიცავს თუ არა შეცდომით ან თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობას და შევადგინოთ აუდიტორის დასკვნა, რომელიც მოიცავს ჩვენს მოსაზრებას. დასაბუთებული რწმუნება მაღალი დონის რწმუნებულებაა, მაგრამ არ არის იმის გარანტია, რომ ასს-ების საფუძველზე ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს ნებისმიერ არსებითი უზუსტობას, რომელიც არსებობს. უზუსტობები შეიძლება გამოწვეული იყოს თაღლითობით ან შეცდომით და არსებითად მიიჩნევა იმ შემთხვევაში, თუ, გონიერულ ფარგლებში, მოსალოდნელია, რომ ისინი ცალ-ცალკე ან ერთობლივად, გავლენას მოახდენენ იმ მომხმარებლების ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე, რომლებიც დაეყრდნობიან წინამდებარე კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებას.

ასს-ს შესაბამისად, აუდიტის ჩატარება ითვალისწინებს აუდიტორის მიერ პროფესიული განსჯის გამოყენებას და პროფესიული სკეპტიციზმის შენარჩუნებას აუდიტის პროცესში. გარდა ამისა, ჩვენ:

- ვადგენთ და ვაფასებთ თაღლითობით ან შეცდომით გამოწვეულ, კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების არსებითი უზუსტობის რისკებს; ვგეგმავთ და ვატარებთ ამ რისკებზე რეაგირებისთვის გამიზნულ აუდიტორულ პროცედურებს და ვკრებთ ისეთ აუდიტორულ მტკიცებულებებს, რომლებიც საკმარისი და შესაფერისი იქნება ჩვენი მოსაზრების გამოთქმისთვის აუცილებელი საფუძვლის შესაქმნელად. რისკი იმისა, რომ ვერ გამოვლინდება თაღლითობით გამოწვეული არსებითი უზუსტობა უფრო მაღალია, ვიდრე რისკი იმისა, რომ ვერ გამოვლინდება შეცდომით გამოწვეული უზუსტობა, რადგან თაღლითობა შეიძლება გულისხმობდეს ფარულ შეთანხმებას, გაყალბებას, ოპერაციების განზრახ გამოტოვებას, აუდიტორისთვის წინასწარგანზრახულად არასწორი ინფორმაციის მიწოდებას ან შიდა კონტროლის იგნორირებას.
- შევისწავლით აუდიტისთვის შესაფერის შიდა კონტროლის საშუალებებს, რათა დავგეგმოთ კონკრეტული გარემოებების შესაფერისი აუდიტორული პროცედურები და არა იმ მიზნით, რომ მოსაზრება გამოვთქვათ ჯგუფის შიდა კონტროლის ეფექტიანობაზე.
- ვაფასებთ ხელმძღვანელობის მიერ გამოყენებული სააღრიცხვო პოლიტიკის მიზანშეწონილობას, ხელმძღვანელობის მიერ განსაზღვრული სააღრიცხვო შეფასებების დასაბუთებულობასა და შესაბამისი ახსნა-განმარტებების მართებულობას.
- დასკვნა გამოგვაქვს ხელმძღვანელობის მიერ ანგარიშგების საფუძველად ჯგუფის ფუნქციონირებადობის პრინციპის გამოყენების მიზანშეწონილობაზე, ხოლო მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებებზე დაყრდნობით ვადგენთ, არსებობს თუ არა რაიმე მოვლენებთან ან პირობებთან დაკავშირებული არსებითი განუსაზღვრელობა, რაც მნიშვნელოვან ეჭვს გამოიწვევდა ჯგუფის ფუნქციონირებადობის უნართან დაკავშირებით. თუ დავასკვნით, რომ არსებობს არსებითი განუსაზღვრელობა, გვევალება ჩვენს აუდიტორის დასკვნაში ყურადღების გამახვილება კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შესაბამის შენიშვნებზე, ან, თუ ამგვარი განმარტებითი შენიშვნები ადეკვატური არ არის - ჩვენი მოსაზრების მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები ეყრდნობა აუდიტორის დასკვნის თარიღამდე მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებებს. თუმცა, ამის შემდგომი მომავალი მოვლენების ან პირობების გავლენით შეიძლება ჯგუფი უკვე აღარ იყოს ფუნქციონირებადი საწარმო.
- ვაფასებთ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების წარდგენას მთლიანობაში, მის სტრუქტურასა და შინაარსს, მათ შორის, განმარტებით შენიშვნებს და ასევე, კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება უზრუნველყოფს თუ არა კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების საფუძველად აღებული ოპერაციებისა და მოვლენების სამართლიან წარდგენას.

სს „არემჯი კოპერი“

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

გვერდი 4

- ვიღებთ საკმარის და შესაბამის აუდიტორულ მტკიცებულებას ჯგუფის შიგნით არსებული საწარმოების ან ბიზნეს საქმიანობების ფინანსურ ინფორმაციასთან დაკავშირებით, კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შესახებ მოსაზრების გამოხატვის მიზნით. ჩვენ პასუხისმგებელნი ვართ ჯგუფის აუდიტის ხელმძღვანელობაზე, ზედამხედველობასა და ჩატარებაზე. ჩვენ ერთპიროვნულად ვაგებთ პასუხს ჩვენს აუდიტორულ მოსაზრებაზე.

მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს, სხვასთან ერთად, ინფორმაციას ვაწვდით აუდიტის დაგეგმილი მასშტაბისა და ვადების, ასევე აუდიტის პროცესში წამოჭრილი მნიშვნელოვანი საკითხების, მათ შორის, შიდა კონტროლის სისტემაში გამოვლენილი მნიშვნელოვანი ნაკლოვანებების შესახებ.

მოცემული აუდიტის, რომლის შედეგადაც შედგენილია წინამდებარე დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა, გარიგების პარტნიორია:

ნინო ჩიხლაძე

შპს "KPMG Georgia"

თბილისი, საქართველო

15 ნოემბერი 2024 წელი

სს „არემჯი კოპერი“
დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა
გვერდი 4

- ვიღებთ საკმარის და შესაბამის აუდიტორულ მტკიცებულებას ჯგუფის შიგნით არსებული საწარმოების ან ბიზნეს საქმიანობების ფინანსურ ინფორმაციასთან დაკავშირებით, კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შესახებ მოსაზრების გამოხატვის მიზნით. ჩვენ პასუხისმგებელნი ვართ ჯგუფის აუდიტის ხელმძღვანელობაზე, ზედამხედველობასა და ჩატარებაზე. ჩვენ ერთპიროვნულად ვაგებთ პასუხს ჩვენს აუდიტორულ მოსაზრებაზე.

მეთვალყურეობაზე პასუხისმგებელ პირებს, სხვასთან ერთად, ინფორმაციას ვაწვდით აუდიტის დაგეგმილი მასშტაბისა და ვადების, ასევე აუდიტის პროცესში წამოჭრილი მნიშვნელოვანი საკითხების, მათ შორის, შიდა კონტროლის სისტემაში გამოვლენილი მნიშვნელოვანი ნაკლოვანებების შესახებ.

მოცემული აუდიტის, რომლის შედეგადაც შედგენილია წინამდებარე დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა, გარიგების პარტნიორია:

ნინო ჩიხლაძე

შპს "KPMG Georgia"
თბილისი, საქართველო
15 ნოემბერი 2024 წელი

'000 ლარი	შენიშვნა	31 დეკემბერი 2023	31 დეკემბერი 2022
აქტივები			
ძირითადი საშუალებები			
(მოიცავს კაპიტალიზებულ აღდგენის ანარიცხს)	11	192,063	142,596
არამატერიალური აქტივები	13	31,865	41,742
გრძელვადიანი აქტივებისთვის გადახდილი ავანსები		7,433	15,017
წილობრივი ინვესტიციები	14(a)	13,130	9,392
გაცემული სესხები	16	418,945	371,605
სულ გრძელვადიანი აქტივები		663,436	580,352
მარაგები	15	63,975	70,582
საგადასახადო აქტივი	23	4,981	9,280
სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები	17	29,895	17,568
მისაღები დივიდენდები	14(b)	68,163	68,483
გაცემული სესხები	16	16,753	-
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	18	32,859	5,316
სულ მოკლევადიანი აქტივები		216,626	171,229
სულ აქტივები		880,062	751,581
კაპიტალი	19		
განთავსებული კაპიტალი		36,189	36,189
გაუნაწილებელი მოგება		478,285	420,307
სამართლიანი ღირებულების რეზერვი		11,531	7,793
სულ კაპიტალი		526,005	464,289
ვალდებულებები			
სესხები და კრედიტები	21	6,546	51,510
ტერიტორიის აღდგენის ანარიცხი	12	41,207	39,721
სულ გრძელვადიანი ვალდებულებები		47,753	91,231
სესხები და კრედიტები	21	33,916	6,212
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	22	272,388	189,849
სულ მოკლევადიანი ვალდებულებები		306,304	196,061
სულ ვალდებულებები		354,057	287,292
სულ კაპიტალი და ვალდებულებები		880,062	751,581

'000 ლარი	შენიშვნა	2023	2022
შემოსავალი	5	507,005	469,300
გაყიდვების თვითღირებულება	6	(391,351)	(427,907)
საერთო მოგება		115,654	41,393
გაყიდვის და დისტრიბუციის ხარჯები	7	(8,219)	(5,690)
ადმინისტრაციული ხარჯები	8	(46,030)	(47,401)
გაცემულ სესხებთან დაკავშირებული გაუფასურების ზარალი	24(c)	(1,114)	(2,981)
ძირითადი საშუალებების (მაღაროს ქონება) გაუფასურების ზარალი	11(a)	-	(26,233)
არამატერიალური აქტივების (საძიებო და საშემფასებლო აქტივები) გაუფასურების ზარალი		(8,904)	-
მოდერნიზაციებით განპირობებული ზარალი			
ფინანსურ ვალდებულებებზე	16 (a)	(17,552)	-
სხვა შემოსავალი		4,648	3,406
სხვა ხარჯები	9	(11,489)	(8,542)
საოპერაციო საქმიანობების შედეგები		26,994	(46,048)
ფინანსური შემოსავალი	10	40,987	39,586
ფინანსური ხარჯები	10	(10,003)	(67,702)
წმინდა ფინანსური შემოსავალი/(ზარალი)		30,984	(28,116)
მოგება/(ზარალი) მოგების გადასახადით დაბეგრამდე		57,978	(74,164)
მოგების გადასახადი		-	-
წლის მოგება/(ზარალი)		57,978	(74,164)
სხვა სრული (ზარალი)/შემოსავალი			
ერთეულები, რომლებიც არასოდეს იქნება რეკლასიფიცირებული მოგებაში ან ზარალში			
სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით შეფასებული წილობრივი ინვესტიციები - სამართლიანი ღირებულების წმინდა ცვლილება			
	24(a)	3,738	(6,326)
სხვა სრული შემოსავალი/ (ზარალი) წლის განმავლობაში		3,738	(6,326)
მთლიანი სრული შემოსავალი/(ზარალი) წლის განმავლობაში		61,716	(80,490)

წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება დამოწმებულია ხელმძღვანელობის მიერ 2024 წლის 15 ნოემბერს და მისი სახელით დოკუმენტზე ხელს აწერენ:

ჯონდო შუბითიძე
აღმასრულებელი დირექტორი

შალვა მეფარიშვილი
ფინანსური დირექტორი

კონსოლიდირებული მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება წაკითხული უნდა იქნეს შენიშვნებთან ერთად, რომელიც განუყოფელი ნაწილია კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების და განთავსებულია 11-58 გვერდებზე.

სს „არეზი კოპერი“

2023 წლის კონსოლიდირებული მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება

'000 ლარი	შენიშვნა	2023	2022
შემოსავალი	5	507,005	469,300
გაყიდვების თვითღირებულება	6	(391,351)	(427,907)
საერთო მოგება		115,654	41,393
გაყიდვის და დისტრიბუციის ხარჯები	7	(8,219)	(5,690)
ადმინისტრაციული ხარჯები	8	(46,030)	(47,401)
გაცემულ სესხებთან დაკავშირებული გაუფასურების ზარალი	24(c)	(1,114)	(2,981)
ძირითადი საშუალებების (მადაროს ქონება) გაუფასურების ზარალი	11(a)	-	(26,233)
არამატერიალური აქტივების (საძიებო და საშემფასებლო აქტივები) გაუფასურების ზარალი		(8,904)	-
მოდერნიზაციით განპირობებული ზარალი			
ფინანსურ ვალდებულებებზე	16 (a)	(17,552)	-
სხვა შემოსავალი		4,648	3,406
სხვა ხარჯები	9	(11,489)	(8,542)
საოპერაციო საქმიანობების შედეგები		26,994	(46,048)
ფინანსური შემოსავალი	10	40,987	39,586
ფინანსური ხარჯები	10	(10,003)	(67,702)
წმინდა ფინანსური შემოსავალი/(ზარალი)		30,984	(28,116)
მოგება/(ზარალი) მოგების გადასახადით დაბეგვრამდე		57,978	(74,164)
მოგების გადასახადი		-	-
წლის მოგება/(ზარალი)		57,978	(74,164)
სხვა სრული (ზარალი)/შემოსავალი			
ერთეულები, რომლებიც არასოდეს იქნება რეკლასიფიცირებული მოგებაში ან ზარალში			
სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით შეფასებული წილობრივი ინვესტიციები - სამართლიანი ღირებულების წმინდა ცვლილება			
	24(a)	3,738	(6,326)
სხვა სრული შემოსავალი/(ზარალი) წლის განმავლობაში		3,738	(6,326)
მთლიანი სრული შემოსავალი/(ზარალი) წლის განმავლობაში		61,716	(80,490)

წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება დამოწმებულია ხელმძღვანელობის მიერ 2024 წლის 15 ნოემბერს და მისი სახელით დოკუმენტზე ხელს აწერენ:

 ჯონდო შუბითიძე
 აღმასრულებელი დირექტორი

 შალვა მეფარიშვილი
 ფინანსური დირექტორი

კონსოლიდირებული მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება წაკითხული უნდა იქნეს შენიშვნებთან ერთად, რომელიც განუყოფელი ნაწილია კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების და განთავსებულია 11-58 გვერდებზე.

სს „არემჯი კოპერი“
2023 წლის კონსოლიდირებული საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება

'000 ლარი	განთავსებული კაპიტალი	სამართლიანი ღირებულების რეზერვი	გაუნაწილებელი მოგება	სულ
ნაშთი 2022 წლის 1 იანვარს	36,189	14,119	494,471	544,779
მთლიანი სრული შემოსავალი				
წლის ზარალი	-	-	(74,164)	(74,164)
სხვა სრული შემოსავალი				
სამართლიანი ღირებულებით				
სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით				
შეფასებული წილობრივი				
ინვესტიციები - სამართლიანი				
ღირებულების წმინდა ცვლილება	-	(6,326)	-	(6,326)
მთლიანი სხვა სრული ზარალი	-	(6,326)	-	(6,326)
მთლიანი სრული ზარალი წლის				
განმავლობაში	-	(6,326)	(74,164)	(80,490)
ნაშთი 2022 წლის 31 დეკემბერს	36,189	7,793	420,307	464,289
ნაშთი 2023 წლის 1 იანვარს	36,189	7,793	420,307	464,289
მთლიანი სრული შემოსავალი				
წლის მოგება	-	-	57,978	57,978
სხვა სრული შემოსავალი				
სამართლიანი ღირებულებით				
სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით				
შეფასებული წილობრივი				
ინვესტიციები - სამართლიანი				
ღირებულების წმინდა ცვლილება	-	3,738	-	3,738
მთლიანი სხვა სრული				
შემოსავალი	-	3,738	-	3,738
მთლიანი სრული შემოსავალი				
წლის განმავლობაში	-	3,738	57,978	61,716
ნაშთი 2023 წლის 31 დეკემბერს	36,189	11,531	478,285	526,005

კონსოლიდირებული საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება წაკითხულ უნდა იქნას შენიშვნებთან ერთად, რომელიც განუყოფელი ნაწილია კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების და განთავსებულია 11-58 გვერდებზე.

სს „არემჯი კოპერი“
2023 წლის კონსოლიდირებული ფულადი ნაკადების ანგარიშგება

'000 ლარი	შენიშვნა	2023	2022
ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობებიდან			
წლის მოგება/(ზარალი)		57,978	(74,164)
<i>კორექტირებები:</i>			
ცვეთა და ამორტიზაცია		32,578	47,867
გაცემულ სესხებთან დაკავშირებული გაუფასურების ზარალი	24(c)	1,114	2,981
ძირითადი საშუალებების (მდაროს ქონება) გაუფასურების ზარალი	11(a)	-	26,233
არამატერიალური აქტივების (საძიებო და საშემფასებლო აქტივები) გაუფასურების ზარალი	13	8,904	-
მარაგების ჩამოწერა	15	3,072	2,924
ძირითადი საშუალებების გასვლასთან დაკავშირებული წმინდა ზარალი	9	3,029	456
წმინდა ფინანსური (შემოსავალი)/ზარალი	10	(30,984)	28,116
მოდულიზაციებით განპირობებული ზარალი ფინანსურ ვალდებულებებზე	16 (a)	17,552	-
ფულადი სახსრები საოპერაციო საქმიანობებიდან საბრუნავი კაპიტალის ცვლილებამდე		93,243	34,413
ცვლილება მარაგებში		3,535	(370)
ცვლილება სავაჭრო და სხვა მოთხოვნებში	17	(103,732)	(102,831)
ცვლილება საგადასახადო აქტივში		4,293	4,142
ცვლილება სავაჭრო და სხვა ვალდებულებებში	22	203,120	196,109
ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობებიდან მოგების გადასახადის გადახდამდე		200,459	131,463
გადახდილი მოგების გადასახადი		-	-
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი სახსრები		200,459	131,463
ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობებიდან			
მიღებული პროცენტი		110	33
გაცემული სესხები		(137,365)	(114,439)
გაცემული სესხების დაფარვა		62,033	64,872
ძირითადი საშუალებების შეძენა		(77,868)	(39,609)
არამატერიალური აქტივების შეძენა		(744)	(12,066)
საინვესტიციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები		(153,834)	(101,209)
ფულადი ნაკადები საფინანსო საქმიანობებიდან			
სესხებიდან მიღებული შემოსულობები	21	115,401	197,864
სესხების დაფარვა	21	(134,762)	(227,619)
საფინანსო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები		(19,361)	(29,755)
ფულადი სახსრებისა და მათი ეკვივალენტების წმინდა ზრდა			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები 1 იანვარს		5,316	9,213
გაცვლითი კურსის ცვლილების გავლენა ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებზე		279	(4,396)
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები 31 დეკემბერს	18	32,859	5,316

არსებითი არაფულადი ერთეულები წარმოდგენილია წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შენიშვნებში 16 და 22.

კონსოლიდირებული ფულადი ნაკადების ანგარიშგება წაკითხულ უნდა იქნას განმარტებით შენიშვნებთან ერთად, რომელიც კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილია და განთავსებულია 11-58 გვერდებზე.

შენიშვნა	გვერდი	შენიშვნა	გვერდი
1. ანგარიშვალდებული საწარმო	12	17. სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები	23
2. აღრიცხვის საფუძველი	13	18. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	24
3. სამუშაო და წარსადგენი ვალუტა	13	19. განთავსებული კაპიტალი და რეზერვები	24
4. შეფასებებისა და მსჯელობების გამოყენება	13	20. კაპიტალის მართვა	25
5. შემოსავალი	15	21. სესხები და კრედიტები	25
6. გაყიდვების თვითღირებულება	16	22. სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	27
7. გაყიდვის და დისტრიბუციის ხარჯები	16	23. საგადასახადო აქტივები	27
8. ადმინისტრაციული ხარჯები	17	24. სამართლიანი ღირებულებები და რისკის მართვა	28
9. სხვა ხარჯები	17	25. შვილობილი კომპანიები	37
10. წმინდა ფინანსური შემოსავალი/(ხარჯი)	17	26. პირობითი ვალდებულებები	38
11. ძირითადი საშუალებები (მოიცავს კაპიტალიზებულ აღდგენის ანარიცხს)	18	27. დაკავშირებული მხარეები	40
12. ტერიტორიის აღდგენის ანარიცხი	20	28. შეფასების საფუძველი	42
13. არამატერიალური აქტივები	21	29. არსებითი ინფორმაცია სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ	42
14. წილობრივი ინვესტიციები და მისაღები დივიდენდები	21	30. ახალი სტანდარტები და ინტერპრეტაციები, რომლებიც ჯერ არ არის ძალაში შესული	57
15. მარაგები	22	31. შემდგომი მოვლენები	58
16. სასესხო მოთხოვნები	22		

1. ანგარიშვალდებული საწარმო

(a) საქართველოს ბიზნეს გარემო

ჯგუფის საქმიანობა ხორციელდება საქართველოში. შესაბამისად, ჯგუფზე ზემოქმედებს საქართველოში მოქმედი ეკონომიკური ფაქტორები და ფინანსური ბაზრები, რომლებიც განვითარებადი ბაზრის თვისებებით ხასიათდება. საკანონმდებლო, საგადასახადო და მარეგულირებელი ნორმები განაგრძობენ განვითარებას, თუმცა ისინი იყენებენ განსხვავებულ ინტერპრეტაციებს და განიცდიან ხშირ ცვლილებებს, რაც სხვა საკანონმდებლო სირთულეებთან ერთად, საქართველოში მოქმედი ორგანიზაციებისთვის გარკვეულ გამოწვევებს წარმოქმნის.

2022 წლის თებერვალში, რუსეთის ფედერაციასა და უკრაინას შორის შეიარაღებული კონფლიქტის გამო, რიგმა ქვეყნებმა დააწესეს სანქციები რუსეთის ფედერაციის წინააღმდეგ. კონფლიქტი გავლენას ახდენს არა მხოლოდ ორი ქვეყნის ეკონომიკურ საქმიანობაზე, არამედ გლობალურ ეკონომიკაზეც. სანქციების შედეგად, მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში გაიზარდა ფასები საყოფაცხოვრებო საქონელსა და სურსათზე, დაირღვა არსებული კავშირები რესურსების მიწოდებას შორის, ინფლაცია ასევე მოქმედებს ფასებზე და ანალიტიკოსები ასევე პროგნოზირებენ ეკონომიკურ გავლენას გლობალურ ინდუსტრიაზე.

საქართველოს ეკონომიკაც დაზარალდა აღნიშნული მოვლენების გამო და ექვემდებარება მომავალ გაურკვევლობებს ეკონომიკაში, ზემოთ აღწერილის შესაბამისად; მეორე მხრივ, 2023 წელს საქართველოს ეკონომიკის 7%-მდე ზრდა დაფიქსირდა, რაც გამოწვეულია ექსპორტისა და ტურიზმიდან მიღებული უფრო მაღალი შემოსავლებით და ძლიერი კერძო მოხმარებით. ასევე, ერთნიშნა ეკონომიკური ზრდა არის მოსალოდნელი 2024 წელს.

წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება ასახავს ხელმძღვანელობის მიერ საქართველოს ბიზნეს გარემოს გავლენის შეფასებას ჯგუფის ოპერაციებსა და ფინანსურ მდგომარეობაზე. მომავალი ბიზნეს გარემო შეიძლება განსხვავდებოდეს ხელმძღვანელობის შეფასებებისაგან.

(b) ორგანიზაცია და ოპერაციები

წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს სს „არემჯი კოპერის“ (შემდგომში „კომპანია“) და მისი შვილობილი კომპანიების ფინანსურ ანგარიშგებას, როგორც წარმოდგენილია შენიშვნაში 25 (ერთად მოხსენიებული როგორც „ჯგუფი“, ხოლო ცალ-ცალკე „ჯგუფის საწარმოები“).

მეწარმეთა შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად, კომპანია და მისი შვილობილი კომპანიები სააქციო საზოგადოებებს და შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებებს წარმოადგენენ და ისინი რეგისტრირებული და დაფუძნებული არიან საქართველოში. კომპანია დაარსდა 1996 წლის 31 იანვარს და მისი საიდენტიფიკაციო ნომერია: 225358341.

კომპანიის იურიდიული მისამართია: დაბა კაზრეთი, ბოლნისის რაიონი, საქართველო.

კომპანიას მიღებული აქვს მინერალური რესურსების, მიწის, მოპოვებისა და დამუშავების ლიცენზია მადნეულის საბადოზე, სამხრეთ საქართველოში ბოლნისის რაიონის ტერიტორიაზე 2041 წლამდე (იხილეთ შენიშვნა 4(a)).

ჯგუფის ძირითადი საქმიანობა მოიცავს სპილენძისა და ოქროს შემცველი მადნის მოპოვებას და დამუშავებას. საბოლოო პროდუქტები შედგება სპილენძისა და ოქროს კონცენტრატის, ოქროსა და პოლიმეტალის კონცენტრატის და ცემენტ-სპილენძის კონცენტრატისგან.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კომპანიის პირდაპირი მშობელი კომპანიაა (99.6%-იანი საკუთრების წილით) შპს "მაინინგ ინვესტმენტს"-ი, საქართველოში რეგისტრირებული კომპანია.

2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კომპანიის საბოლოო მშობელი კომპანიაა „Magenta Investments Limited“, მარშალის კუნძულებზე რეგისტრირებული კომპანია (2022 წლის 31 დეკემბერი: შპს „Aegis Investments“ არაბთა გაერთიანებულ საამიროებში რეგისტრირებული კომპანია). კომპანიაზე საბოლოო კონტროლის მქონე მხარე არის დიმიტრი ტროიცკი.

ოპერაციები დაკავშირებულ მხარეებთან განხილულია წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების 27-ე შენიშვნებში.

2. აღრიცხვის საფუძველი

შესაბამისობა

წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბაზის მიერ გამოშვებული ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებთან („ფასს აღრიცხვის სტანდარტები“) სრულ შესაბამისობაში.

3. სამუშაო და წარსადგენი ვალუტა

საქართველოს ეროვნული ვალუტაა ქართული ლარი, რომელიც ამავდროულად წარმოადგენს ჯგუფის საწარმოების სამუშაო ვალუტას და ვალუტას, რომელშიც წარმოდგენილია წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება. ლარში წარმოდგენილი ყველა ფინანსური ინფორმაცია დამრგვალებულია უახლოეს ათასეულამდე, გარდა სხვაგვარად მითითებული შემთხვევებისა.

4. შეფასებებისა და მსჯელობების გამოყენება

ფასს აღრიცხვის სტანდარტების შესაბამისი კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადება ხელმძღვანელობისგან მოითხოვს მსჯელობებს, შეფასებებსა და დაშვებებს, რომლებიც გავლენას ახდენენ სააღრიცხვო პოლიტიკების გამოყენებაზე და წარმოდგენილი აქტივების, ვალდებულებების, შემოსავლებისა და ხარჯების ოდენობებზე. ფაქტობრივი შედეგები შეიძლება განსხვავდებოდეს აღნიშნული შეფასებებისგან.

შეფასებების და ძირითადი დაშვებების გადახედვა მუდმივად ხორციელდება. შეფასებების გადახედვები აღიარებულია პერსპექტიულად.

ხელმძღვანელობის აზრით, არ არსებობს მსჯელობებთან, დაშვებებსა და შეფასებებთან დაკავშირებული განუსაზღვრელობები, რომლებიც მომდევნო ფინანსური წლის განმავლობაში არსებითი ცვლილებების გამოწვევის მნიშვნელოვან რისკს ატარებენ.

ინფორმაცია სხვა დაშვებებსა და შეფასებებთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი განუსაზღვრელობების შესახებ შეტანილია შემდეგ შენიშვნებში:

- შენიშვნა 4 (a) და შენიშვნა 11 - მადნის რეზერვების შეფასებები და მადაროს ქონების კაპიტალიზაცია;
- შენიშვნა 12 - ტერიტორიის აღდგენის ანარიცხები: მნიშვნელოვანი დაშვებები რესურსების გადინების ოდენობასა და ვადებთან დაკავშირებით;
- შენიშვნა 14(a) - წილობრივი ინვესტიციები - სამართლიანი ღირებულების იერარქიაში მესამე დონედ კლასიფიცირებული ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება.

- შენიშვნა 24(c) - გაცემული სესხების გაუფასურება: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელის ამოსავალი მონაცემების განსაზღვრა, ანაზღაურებადი ფულადი ნაკადების შეფასებაში გამოყენებული ძირითადი დაშვებების ჩათვლით.

ინფორმაცია იმ სააღრიცხვო პოლიტიკების გამოყენებასთან დაკავშირებული მსჯელობების შესახებ, რომლებსაც ყველაზე მნიშვნელოვანი გავლენა აქვთ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში აღიარებულ თანხებზე, განსაზღვრულია შენიშვნაში 4 (a) - მადნის რეზერვების შეფასება, რასაც გავლენა აქვს ძირითადი საშუალებების სასარგებლო მომსახურების ვადების განსაზღვრაზე, საძიებო და საშემფასებლო ლიცენზიაზე და კაპიტალიზებულ აღდგენის ანარიცხზე; გადახსნის საქმიანობის აქტივის კაპიტალიზაცია და ცვეთა კომპანიის ფულადი სახსრების წამომქმნელი ერთეულების გაუფასურების მაჩვენებლების შეფასება.

(a) მადნის რეზერვების შეფასება

არსებობს რიგი გაურკვეველობა მადნის რეზერვების რაოდენობის განსაზღვრასთან დაკავშირებით, მათ შორის ჯგუფის კონტროლს მიღმა არსებული მრავალი ფაქტორი. მადნის რეზერვის შეფასება საბურღი ხვრელიდან და სხვა ღიობებიდან აღებული სინჯებიდან მიღებული საბადოს ანალიზის შედეგების საინჟინრო შეფასებებს ეფუძნება. ამასთან, კონკრეტული ლითონის საბაზრო ფასების კლებამ შესაძლოა გამოიწვიოს მინერალიზაციის ნაკლები ხარისხის მქონე მადნის რეზერვების არაეკონომიკურობა საბადოსთვის ან შემდგომი დამუშავებისთვის. ამასთან, საოპერაციო და გარემოსდაცვითი ნებართვების ხელმისაწვდომობამ, საოპერაციო და კაპიტალური ხარჯების ცვლილებამ და სხვა ფაქტორებმა შესაძლოა არსებითად იმოქმედოს ჯგუფის მადნის რეზერვების შეფასებაზე.

ჯგუფს საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროსგან მიღებული აქვს ლიცენზია ბოლნისის ადმინისტრაციულ ტერიტორიაზე („მადნეულის საბადო“) ძვირფასი, ფერადი, იშვიათი ლითონებისა და ბარიტის მოპოვებასა და დამუშავებაზე. ლიცენზია მიღებულია 2014 წლის ნოემბერში და მოქმედებს 2041 წლამდე.

მადნის რეზერვების შეფასებები წარმოადგენს იმ მადნის ოდენობის შეფასებებს, რომელიც შეიძლება ეკონომიკურად და კანონიერად იყოს მოპოვებული ჯგუფის საბადოს ქონებიდან. მსგავსი რეზერვების შეფასებები და აღნიშნულის ცვლილებები შემდეგ გავლენას ახდენს ჯგუფის ფინანსურ მდგომარეობაზე და შედეგებზე:

- კაპიტალიზებული გადახსნის ხარჯები, რომლებიც აღიარდება კონსოლიდირებული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში, საბადოს ქონების ან მარაგების ნაწილის სახით, შეიძლება შეიცვალოს გადახსნის კოეფიციენტების ცვლილების შედეგად (შენიშვნა 11(a));
- ძირითადი საშუალებების (შენიშვნა 11) და არამატერიალური აქტივების (შენიშვნა 13) სასარგებლო მომსახურების ვადების შეფასებები შეიძლება შეიცვალოს.

2023 წელს, დამოუკიდებელი ექსპერტის დახმარებით, ჯგუფმა ჩაატარა მადნეულის საბადოს მადნის რეზერვების დეტალური შიდა შეფასება, უკანასკნელი ხელმისაწვდომი ინფორმაციის გათვალისწინებით. შედეგად, 2023 წლის 31 დეკემბრისთვის, ჯგუფის გეოლოგების მიერ დაანგარიშებული მარაგების სავარაუდო რაოდენობა (მიმდინარე წლის ფაქტობრივი შედეგების გათვალისწინებით) მადნეულის საბადოზე იყო 3,267 ათასი ტონა (2022: 3,109 ათასი ტონა), ხოლო მუშევანის საბადოზე 2,582 ათასი ტონა (2022: 0 ათასი ტონა).

(b) სამართლიანი ღირებულებების შეფასება

ჯგუფის რამდენიმე სააღრიცხვო პოლიტიკა და განმარტება მოითხოვს ფინანსური და არაფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრას.

აქტივის ან ვალდებულების სამართლიანი ღირებულების შეფასებისას, ჯგუფი შემდგომადგვარად იყენებს ბაზრის დაკვირვებად მონაცემებს. სამართლიანი ღირებულება, შეფასების ტექნიკაში გამოყენებულ მონაცემებზე დაყრდნობით, იყოფა სამართლიანი ღირებულების იერარქიის შემდეგ დონეებად:

- დონე 1: აქტიურ ბაზრებზე კოტირებული ფასები (დაუკორექტირებელი) იდენტური აქტივებისა ან ვალდებულებებისთვის.
- დონე 2: ამოსავალი მონაცემები აქტივისა ან ვალდებულებისთვის, გარდა კოტირებული ფასებისა, რომლებიც შეტანილია 1-ელ დონეში, და რომლებიც ემპირიულია პირდაპირ (მაგ. ფასები) ან არაპირდაპირ (მაგ. ფასებისგან წარმოებული).
- დონე 3: ამოსავალი მონაცემები აქტივისა ან ვალდებულებისთვის, რომლებიც არ ეფუძნება დაკვირვებად საბაზრო მონაცემებს (არაემპირიული ამოსავალი მონაცემები).

თუ აქტივის ან ვალდებულების სამართლიანი ღირებულების შესაფასებლად გამოყენებული ამოსავალი მონაცემების კატეგორიებად დაყოფა შესაძლებელია სამართლიანი ღირებულების იერარქიის სხვადასხვა დონის ფარგლებში, მთლიანად სამართლიანი ღირებულების შეფასება სამართლიანი ღირებულების იერარქიის იმავე დონეს მიეკუთვნება, რომელსაც მიეკუთვნება ყველაზე დაბალი დონის ამოსავალი მონაცემები, რაც მნიშვნელოვანია მთლიანი შეფასებისთვის.

ჯგუფი ახდენს სამართლიანი ღირებულების იერარქიის დონეებს შორის გადასვლის აღიარებას იმ საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს, რომლის განმავლობაშიც ადგილი ჰქონდა ცვლილებას.

ყველა ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური ინსტრუმენტის სავარაუდო სამართლიანი ღირებულება 2023 წლის 31 დეკემბრისთვის და 2022 წლის 31 დეკემბრისთვის მათ საბალანსო ღირებულებასთან არის მიახლოებული.

სამართლიანი ღირებულების შეფასებისას გაკეთებული დაშვებების შესახებ დამატებითი ინფორმაცია წარმოდგენილია შენიშვნაში 24 - სამართლიანი ღირებულებები და რისკის მართვა.

5. შემოსავალი

ჯგუფი შემოსავალს გამოიმუშავებს ძირითადად სპილენძის-ოქროს, ოქრო-პოლიმეტალური და ცემენტის სპილენძის კონცენტრატების გაყიდვიდან და ასევე, სამთო-მომპოვებელ საქმიანობასთან დაკავშირებული მომსახურებიდან.

(a) მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან მიღებული შემოსავლის ჩაშლა

'000 ლარი	2023	2022
სპილენძი-ოქროს კონცენტრატის გაყიდვები*	297,226	259,390
ოქრო-პოლიმეტალური კონცენტრატის გაყიდვები*	143,069	140,259
შემოსავალი გაწეული მომსახურებიდან	56,564	64,474
ცემენტი-სპილენძის კონცენტრატის გაყიდვები	7,887	5,043
კვარციტის მადნის გაყიდვა**	2,259	-
სილიციუმის გაყიდვები	-	134
სულ შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან	507,005	469,300

* სპილენძი-ოქროს კონცენტრატისთვის და ოქრო-პოლიმეტალური კონცენტრატისთვის მადნის ნაწილი შეძენილია დაკავშირებული მხარის კომპანიებისგან, შპს "არემჯი გოლდისა" და შპს "არემჯი აურამაინისგან" (იხ. შენიშვნა 27), შესაბამისად და დამატებით არის დამუშავებული ჯგუფის მიერ საბოლოო გასაყიდი კონცენტრატის მისაღებად.

** 2023 წლიდან, სს „არემჯი კოპერმა“ მუშევანის საბადოდან მოპოვებული კვარციტის მადნის გაყიდვა დაიწყო (იხ. შენიშვნა 11 (ა)).

2023 წლის განმავლობაში, სს „არემჯი კოპერმა“ კონცენტრატი ორ ახალ კონტრაქტზე გაყიდა: „IXM SA“ და შპს „Caucasus Metals Terminal“. 2022 წლის განმავლობაში, ჯგუფმა გაყიდა ყველა სახეობის კონცენტრატი ერთ კონტრაქტზე, შპს "Trafigura PTE"-ზე.

წინასწარ განსაზღვრული ფასებით დადებული გარიგებების სამართლიანი ღირებულების ცვლილება, რომლებიც დაკავშირებულია სპილენძი-ოქროს კონცენტრატის, ოქრო-პოლიმეტალური კონცენტრატის და ცემენტი-სპილენძის გაყიდვებიდან მიღებულ მოთხოვნებთან, არის არა-არსებითი, შესაბამისად არ არის წარმოდგენილი ცალკე მუხლის სახით კონსოლიდირებულ მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში.

ქვემოთ წარმოდგენილ ცხრილში, შემოსავალი მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან ჩაშლილია ძირითადი გეოგრაფიული ბაზრების მიხედვით.

'000 ლარი	2023	2022
უცხოური*	440,295	404,692
ადგილობრივი**	66,710	64,608
სულ შემოსავალი	507,005	469,300

* უცხოური გაყიდვები წარმოადგენს გაყიდვებს შემდეგ კონტრაქტებზე: შპს "Trafigura PTE" და „IXM SA“ (2022: გაყიდვები ერთ კონტრაქტზე - შპს „Trafigura PRE“-ზე)

** ადგილობრივი შემოსავლის არსებითი ნაწილი წარმოადგენს შემოსავალს შპს "არემჯი გოლდისტვის" და შპს „არემჯი აურამაინისტვის“ გაწეული მომსახურებიდან.

მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან არ წარმოშობილა სახელშეკრულებო აქტივები და სახელშეკრულებო ვალდებულებები 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით. ინფორმაცია მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან წარმოქმნილ მოთხოვნებზე წარმოდგენილია შენიშვნებში 17 და 24(c).

6. გაყიდვების თვითღირებულება

'000 ლარი	2023	2022
მასალები და საწვავი	274,427	285,241
შრომის ანაზღაურება და ხელფასები	45,987	45,025
ცვეთა და ამორტიზაცია	28,810	45,194
აუტოსორსინგული მომსახურება	17,287	28,536
ელექტროენერგია	21,201	19,952
ბუნებრივი რესურსების გადასახადები	3,639	3,959
	391,351	427,907

7. გაყიდვის და დისტრიბუციის ხარჯები

'000 ლარი	2023	2022
ტრანსპორტირება და შენახვა	5,580	3,294
მასალები	753	596
ხელფასები და გასამრჯელოები	635	498
ცვეთა და ამორტიზაცია	30	41
სხვა	1,221	1,261
	8,219	5,690

8. ადმინისტრაციული ხარჯები

‘000 ლარი	2023	2022
ხელფასები და გასამრჯელოები	29,205	30,871
გადასახადები, მოგების გადასახადის გარდა	4,296	4,810
ცვეთა და ამორტიზაცია	3,287	2,468
იჯარა, კომუნალური მომსახურება, კომუნიკაცია და საოფისე ინვენტარი	2,063	2,227
საბანკო და საკონსულტაციო ხარჯები	2,341	2,087
უზრუნველყოფა	662	648
რემონტი და ტექნიკური მხარდაჭერა	671	473
სამივლინებო და წარმომადგენლობითი ხარჯები	355	271
სხვა	3,150	3,546
	46,030	47,401

საბანკო და საკონსულტაციო ხარჯები მოიცავს აუდიტორული მომსახურების საფასურს 151 ათასი ლარის ოდენობით (2022: 166 ათასი ლარი).

9. სხვა ხარჯები

‘000 ლარი	2023	2022
სპონსორობასთან დაკავშირებული და სოციალური დანახარჯები	1,863	2,859
ძირითადი საშუალებების ჩამოწერა	3,029	456
სხვა	6,597	5,227
	11,489	8,542

10. წმინდა ფინანსური შემოსავალი/(ხარჯი)

‘000 ლარი	შენიშვნა	2023	2022
საპროცენტო შემოსავალი ეფექტური პროცენტის მეთოდის გამოყენებით, შემდეგ ერთეულებზე:			
- გაცემული სესხები		40,987	39,586
მთლიანი შემოსავალი ეფექტური პროცენტის მეთოდის მიხედვით შემდეგ ერთეულებზე:		40,987	39,586
ფინანსური შემოსავალი		40,987	39,586
ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური ვალდებულებები - საპროცენტო ხარჯი:			
- საპროცენტო ხარჯი სესხებსა და კრედიტებზე	21(b)	(2,691)	(6,465)
- დისკონტის პოზიციის დახურვა ტერიტორიის აღდგენის ანარიცხზე	12	(3,583)	(3,468)
მთლიანი ხარჯები ეფექტური პროცენტის მეთოდის მიხედვით შემდეგ ერთეულებზე:		(6,274)	(9,933)
საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა ზარალი		(3,729)	(57,769)
ფინანსური ხარჯები		(10,003)	(67,702)
მოგებაში ან ზარალში აღიარებული წმინდა ფინანსური შემოსავალი/(ხარჯი)		30,984	(28,116)

11. ძირითადი საშუალებები (მოიცავს კაპიტალიზებულ აღდგენის ანარიცხს)

'000 ლარი	მანქანა-დანადგარები	სატრანსპორტო საშუალებები	კაშბლები და გზები	მიწა და შენობა-ნაგებობები	საბადოს ქონება	კაპიტალიზებული აღდგენის ანარიცხი*	სათადარიგო ნაწილები და დაუმთავრებელი მშენებლობა (CIP)	სხვა	სულ
თვითღირებულება									
ნაშთი 2022 წლის 1 იანვარს	82,750	32,557	30,727	9,230	95,633	28,509	50,404	13,313	343,123
შესყიდვები	10,965	2,505	531	461	-	-	22,551	269	37,282
გასვლები / ჩამოწერები	(3,226)	(57)	-	(187)	-	-	(225)	(499)	(4,194)
გადაცემები	47,056	771	-	-	-	-	(48,073)	246	-
ცვლილება ექსპლუატაციიდან გასვლის ვალდებულების შეფასებაში (შენიშვნა 12)	-	-	-	-	-	(140)	-	-	(140)
ნაშთი 2022 წლის 31 დეკემბერს	137,545	35,776	31,258	9,504	95,633	28,369	24,657	13,329	376,071
 ნაშთი 2023 წლის 1 იანვარს	137,545	35,776	31,258	9,504	95,633	28,369	24,657	13,329	376,071
შესყიდვები*	2,293	-	3,235	24	33,966	-	50,333	924	90,775
გასვლები / ჩამოწერები	(4,483)	(502)	-	(17)	-	-	(959)	(75)	(6,036)
გადაცემები *	22,524	11	2,442	3,418	-	-	(30,783)	2,388	-
ცვლილება ექსპლუატაციიდან გასვლის ვალდებულების შეფასებაში (შენიშვნა 12)	-	-	-	-	-	(2, 097)	-	-	(2, 097)
ნაშთი 2023 წლის 31 დეკემბერს	157,879	35,285	36,935	12,929	129,599	26,272	43,248	16,566	458, 713
<i>ცვეთა და გაუფასურების ზარალები</i>									
 ნაშთი 2022 წლის 1 იანვარს	51,619	15,948	23,408	3,325	53,519	9,430	-	7,768	165,017
წლის ცვეთა	16,460	5,110	2,307	1,864	15,348	2,724	-	2,149	45,962
გასვლები / ჩამოწერები	(3,204)	(50)	-	-	-	-	-	(483)	(3,737)
გაუფასურება	-	-	-	-	26,233	-	-	-	26,233
ნაშთი 2022 წლის 31 დეკემბერს	64,875	21,008	25,715	5,189	95,100	12,154	-	9,434	233,475
 ნაშთი 2023 წლის 1 იანვარს	64,875	21,008	25,715	5,189	95,100	12,154	-	9,434	233,475
წლის ცვეთა	23,264	4,041	1,629	1,457	851	2,700	-	2,240	36,182
გასვლები / ჩამოწერები	(2,440)	(478)	-	(14)	-	-	-	(75)	(3,007)
ნაშთი 2023 წლის 31 დეკემბერს	85,699	24,571	27,344	6,632	95,951	14,854	-	11,599	266,650
 საბალანსო ღირებულებები									
2022 წლის 1 იანვარს	31,131	16,609	7,319	5,905	42,114	19,079	50,404	5,545	178,106
2022 წლის 31 დეკემბერს	72,670	14,768	5,543	4,315	533	16,215	24,657	3,895	142,596
2023 წლის 31 დეკემბერს	72,180	10, 714	9,591	6, 297	33,648	11,418	43,248	4,967	192,063

ძირითადი საშუალებები მოიცავს სრულად გაცვეთილ ერთეულებს, 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, რომელთა თვითღირებულებაა 79,926 ათასი ლარი (2022: 59,085 ათასი ლარი)

27,634 ათასი ლარის ოდენობით ცვეთის ხარჯი იქნა დარიცხული გაყიდვების თვითღირებულებაზე (2022: 43,892 ათასი ლარი), 30 ათასი ლარი (2022: 41 ათასი ლარი) იქნა დარიცხული გაყიდვებისა და დისტრიბუციის ხარჯებზე, 2,746 ათასი ლარი - ადმინისტრაციულ ხარჯებზე (2022: 1,865 ათასი ლარი), 451 ათასი ლარი - სხვა ხარჯებზე (2022: 164 ათასი ლარი), და საბადოს ქონების და მარაგების საბალანსო ღირებულებაში იქნა შეტანილი 5,321 ლარის ოდენობით ცვეთის ხარჯი 2023 წლის 31 დეკემბრისთვის (2022: 0 ათასი ლარი).

*2023 წელს განხორციელებული შესყიდვები და გადაცემები ძირითად საშუალებებზე დაკავშირებულია კომპანიის ქარხნისა და სხვა ინფრასტრუქტურის მოდერნიზაციასთან.

(a) საბადოს ქონება

საბადოს ქონება წარმოადგენს გადახსნის საქმიანობის აქტივს საბალანსო ღირებულებით 33,648 ათასი ლარი 2023 წლის 31 დეკემბრისთვის (2022 წლის 31 დეკემბერი: 533 ათასი ლარი). მნიშვნელოვანი მსჯელობაა საჭირო იმისთვის, რომ მოხდეს წარმოების შესაბამისი საზომის იდენტიფიცირება, რომელიც გამოყენებული იქნება საწარმოო გადახსნის ხარჯების მარაგებსა და მაღაროს გადახსნის საქმიანობის აქტივებს შორის გასანაწილებლად. ჯგუფი მიიჩნევს, რომ გასანადგურებელი ნარჩენების მოსალოდნელი მოცულობის (ტონა) თანაფარდობა მოსალოდნელი მადნის მოცულობასთან (ტონა) არის წარმოების ყველაზე შესაბამისი საზომი. მადნის რეზერვების შეფასება ასევე გავლენას ახდენს გადახსნის საქმიანობის აქტივზე, იხილეთ შენიშვნა 4(a).

ყოველი საანგარიშგებო თარიღისთვის, ჯგუფი აფასებს, არსებობს თუ არა რაიმე ნიშანი იმისა, რომ ჯგუფის აქტივების ანაზღაურებადი ღირებულება საბალანსო ღირებულებაზე დაბალია ან ადრე აღიარებული გაუფასურების ზარალი აღდგენას ექვემდებარება. თუ არსებობს მინიშნება იმისა, რომ საბადოს ქონება და/ან მისი ინდივიდუალურად იდენტიფიცირებადი ნაწილები შეიძლება გაუფასურებული იყოს, მაშინ მისი ანაზღაურებადი ღირებულება ფასდება საბადოს ინდივიდუალური ბლოკების მიხედვით, რადგან ისინი წარმოადგენენ ინდივიდუალურ, ფულადი სახსრების შემოძინების წარმომქმნელ აქტივებს, რომლებიც ძირითადად დამოუკიდებელნი არიან სხვა აქტივებისგან ან აქტივების ჯგუფისგან.

2022 წლის განმავლობაში და 2022 წლის 31 დეკემბრისთვის, ჯგუფს ჰქონდა სამი აქტიური/მოქმედი ბლოკი მადნეულის საბადოზე. 2022 წლის 31 დეკემბრისთვის, ხელმძღვანელობამ მიიღო გადაწყვეტილება ორი საოპერაციო ბლოკის საქმიანობის შეჩერების შესახებ („ორი შეჩერებული ბლოკი“). ეს გადაწყვეტილება მიღებულ იქნა ხელმძღვანელობის დამოუკიდებელი გეოლოგის მიერ შესრულებული გეოტექნიკური ანალიზის საფუძველზე, რომელმაც აჩვენა ცუდი გეოლოგიური პირობები და მოპოვების ხარჯების მოსალოდნელზე მაღალი შეფასება, რაც ძირითადად, გამოწვეული იყო ორ შეჩერებულ ბლოკზე გაწეული, მასალებისა და საწვავის ხარჯების ზრდით. დამატებითი გარემოებები, რამაც ხელი შეუწყო ხელმძღვანელობის ზემოაღნიშნულ გადაწყვეტილებას, იყო ლითონის ფასების ცვლილება, ცვლილებები მოპოვებადი მარაგების შეფასებებში, წარმოების შაბლონები და ფაქტობრივი წარმოება, რომლებიც არ აკმაყოფილებდნენ ჯგუფის სამთო-სამომპოვებლო გეგმის სამიზნე მაჩვენებლებს. იმის გათვალისწინებით, რომ ხელმძღვანელობა არ მოელის, რომ ორი შეჩერებული ბლოკი ჯგუფისთვის მომავალ ეკონომიკურ სარგებელს მოიტანს, როგორც ინდივიდუალურად, ასევე სხვა ბლოკებთან ერთად, შესაბამისი საბალანსო ღირებულებები სრულად იქნა გაუფასურებული 2022 წლის 31 დეკემბრისთვის და 26,233 ათასი ლარის ოდენობით მთლიანი გაუფასურების ზარალი იქნა აღიარებული მოგებაში ან ზარალში.

2023 წლის 31 დეკემბრისთვის, ხელმძღვანელობამ გაანალიზა გაუფასურების აღდგენის მაჩვენებლები (გარე და შიდა) ბასს 36 „აქტივების გაუფასურების“ მიხედვით და დაასკვნა, რომ არ არსებობს ადრე აღიარებული გაუფასურების აღდგენის ნიშნები.

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მადნეულის საბადოზე დარჩენილი იყო ერთი მოქმედი საოპერაციო ბლოკი. 2023 წლის 31 დეკემბრისთვის, უკანასკნელი მაღაროს გეგმის მიხედვით, მადნეულის საბადოზე არის ორი მოქმედი საოპერაციო ბლოკი, რომელთაგან ერთ-ერთი ასევე არსებობდა 2022 წლის 31 დეკემბრისთვის და რომლის დაფარვის თარიღი 2025 წლიდან 2028 წლით შეიცვალა, ხოლო მეორე ბლოკი, რომელიც არსებითად ახალ საოპერაციო ბლოკს წარმოადგენს, აქტიურია 2023 წლიდან და მისი დაფარვის ვადაა 2028 წელი. 2023 წელს, ჯგუფმა მუშევანის საბადო აამუშავა, რომლის დაფარვის ვადაა 2028 წელი.

(b) უზრუნველყოფა

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრისთვის, ჯგუფის ძირითადი საშუალებების დაახლოებით 59% და 71%, შესაბამისად, დაგირავებულია „გენერალური საკრედიტო ხაზის“ ხელშეკრულებასთან მიმართებაში (“GCLA”, იხილეთ შენიშვნა 21).

12. ტერიტორიის აღდგენის ანარიცხი

მომდრავა ტერიტორიის აღდგენის ანარიცხში წლის განმავლობაში იყო შემდეგი:

’000 ლარი	2023	2022
თვითღირებულება		
ნაშთი 1 იანვარს	39,721	36,393
დისკონტის პოზიციის დახურვა	3,583	3,468
ცვლილება ექსპლუატაციიდან გასვლის ვალდებულების შეფასებაში	(2,097)	(140)
ნაშთი 31 დეკემბრის	41,207	39,721

მას შემდეგ, რაც ჯგუფმა 2014 წლის ნოემბერში მიიღო საქართველოში, ბოლნისის ტერიტორიაზე ძვირფასი, ფერადი, იშვიათი ლითონებისა და ბარიტების მოპოვებისა და დამუშავების ლიცენზია (იხილეთ შენიშვნა 1(b)), ჯგუფმა დაასკვნა, რომ მადნეულის საბადოს და მიმდებარე ტერიტორიების აღდგენის ვალდებულება სრულად იქნება ნატვირთი ჯგუფის მიერ 2029 წელს, 2028 წელს (ხელმძღვანელობის გეგმის მიხედვით) ჯგუფის ოპერაციების დასრულებიდან ერთ წელიწადში.

ვალდებულების ხასიათიდან გამომდინარე, ანარიცხის გაანგარიშების ყველაზე დიდი გაურკვევლობა უკავშირდება გასაწევ ხარჯებს. გარემოსდაცვითი კანონმდებლობა საქართველოში განაგრძობს განვითარებას და რთულია ტერიტორიის აღდგენასთან დაკავშირებით მიმდინარე კანონმდებლობით მოთხოვნილი ზუსტი სტანდარტების განსაზღვრა. მოცემული დაშვების გაკეთებისას, ხელმძღვანელობა ეყრდნობა „წიაღის შესახებ“ საქართველოს კანონის მოთხოვნებს.

მნიშვნელოვანი დაშვებები, რომლებსაც ეფუძნება ტერიტორიის აღდგენის ანარიცხი, 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, იყო შემდეგი:

- ტერიტორიის აღსადგენად საჭირო მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების მთლიანი არადისკონტირებული ოდენობა შეადგენს 60,897 ათას ლარს (2022: 66,690 ათასი ლარი);
- ანარიცხის ვადები განისაზღვრა ხელმძღვანელობის შეფასების საფუძველზე, თუ როდის შეწყვეტს ჯგუფი მადნის მოპოვებას და დამუშავებას. აღდგენის ხარჯის გაწევა იგეგმება 6 წლის განმავლობაში (2029 წელს).
- ურისკო განაკვეთი, რომლითაც მოხდა მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების დისკონტირება იყო 8.5% (2022: 9.02%). დისკონტირების განაკვეთები წარმოადგენდა ნომინალურ, ურისკო განაკვეთს, კორექტირებული მოსალოდნელი ინფლაციის მიხედვით.

13. არამატერიალური აქტივები

'000 ლარი	ძიების, შეფასების და მოპოვების ლიცენზია	კაპიტალიზებული სამიწებო და საშემფასებლო ხარჯები	სხვა	სულ
თვითღირებულება				
ნაშთი 2022 წლის 1 იანვარს	20,587	25,022	2,684	48,293
შესყიდვები	5,217	6,248	601	12,066
ნაშთი 2022 წლის 31 დეკემბერს	25,804	31,270	3,285	60,359
ნაშთი 2023 წლის 1 იანვარს	25,804	31,270	3,285	60,359
შესყიდვები	308	399	37	744
ნაშთი 2023 წლის 31 დეკემბერს	26,112	31,669	3,322	61,103
ამორტიზაცია და გაუფასურების ზარალები				
ნაშთი 2022 წლის 1 იანვარს	11,465	3,563	1,684	16,712
ამორტიზაცია წლის განმავლობაში	1,302	350	253	1,905
ნაშთი 2022 წლის 31 დეკემბერს	12,767	3,913	1,937	18,617
ნაშთი 2023 წლის 1 იანვარს	12,767	3,913	1,937	18,617
ამორტიზაცია წლის განმავლობაში	1,176	300	241	1,717
გაუფასურების ზარალი	-	8,904	-	8,904
ნაშთი 2023 წლის 31 დეკემბერს	13,943	13,117	2,178	29,238
საბალანსო ღირებულებები				
2022 წლის 1 იანვარს	9,122	21,459	1,000	31,581
2022 წლის 31 დეკემბერს	13,037	27,357	1,348	41,742
2023 წლის 31 დეკემბერს	12,169	18,552	1,144	31,865

ლიცენზიის ამორტიზაცია ნაწილდება მარაგების თვითღირებულებაზე და მარაგების გაყიდვისას აღიარდება რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულებაში; სხვა არამატერიალური აქტივების ამორტიზაცია შეტანილია ადმინისტრაციულ ხარჯებში.

უზრუნველყოფა

2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, არამატერიალური აქტივები საბალანსო ღირებულებით 13,313 ათასი ლარი (2022: 14,385 ათასი ლარი) დაგირავებულია გენერალური საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულების უზრუნველყოფის სახით (იხილეთ შენიშვნა 21).

14. წილობრივი ინვესტიციები და მისაღები დივიდენდები

(a) წილობრივი ინვესტიციები

'000 ლარი	2023	2022
გრძელვადიანი წილობრივი ინვესტიციები	13,130	9,392

სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით შეფასებული ინვესტიციები წარმოადგენს ინვესტიციას შპს "არ ემ ჯი გოლდის" (ყოფილი შპს "კვარციტი", იმავე დონის შვილობილი საწარმო) განთავსებული კაპიტალის 3.79% -ში. სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით შეფასებული ინვესტიციების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრის მოდელში გამოყენებული ძირითადი ამოსავალი მონაცემები და დაშვებები, 2023 წლის 31 დეკემბრისთვის, იხილეთ შენიშვნაში 24(a). 2023 ან 2022 წლების განმავლობაში ინვესტიციების გასვლას ადგილი არ ჰქონია.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აქციები შპს „არემჯი გოლდში“ დაგირავებულია უზრუნველყოფილ სესხებთან მიმართებაში (იხ. შენიშვნა 21).

(ბ) მისაღები დივიდენდები

მისაღები დივიდენდის დაუფარავი ნაშთი წარმოადგენს შპს „არემჯი გოლდის“ მიერ 2013 და 2012 წლებში გამოცხადებულ დივიდენდებში კომპანიის წილს. ხელშეკრულების მიხედვით, მისაღები დივიდენდები არის "მოთხოვნამდე" კატეგორიის და 2023 წლის 31 დეკემბრისთვის, ხელმძღვანელობა მოელის მათ დაკმაყოფილებას შპს "არემჯი გოლდისგან" მიღებულ სესხთან ურთიერთგადაფარვის გზით (იხ. შენიშვნა 21), 2024 წელს.

’000 ლარი	2023	2022
ნაშთი 1 იანვარს	68,483	78,509
საკურსო სხვაობით განპირობებული შემოსულობა	(320)	(10,026)
ნაშთი 31 დეკემბრის	68,163	68,483

15. მარაგები

’000 ლარი	2023	2022
ნედლეული და სახარჯი მასალა	35,197	43,860
დაუმთავრებელი წარმოება	12,211	9,392
მზა პროდუქცია	16,567	17,330
	63,975	70,582

2023 წელს ნედლეული, სახარჯი მასალა, და ცვლილებები მზა პროდუქციასა და დაუმთავრებელ წარმოებაში აღიარებულია 391,351 ათასი ლარის ოდენობით გაყიდვების თვითღირებულების სახით (2022: 427,907 ათასი ლარი).

2023 წლის განმავლობაში, უმოძრაო მარაგების ჩამოწერამ 3,072 ათასი ლარი შეადგინა - შედეგად, 2023 წლის 31 დეკემბრისთვის, 18,612 ათასი ლარის ოდენობით უმოძრაო მარაგები და სახარჯი მასალები იქნა ჩამოწერილი ნულის ტოლი ოდენობით წმინდა სარეალიზაციო ღირებულებამდე (2022 წლის 31 დეკემბერი: 15,540 ათასი ლარიდან ნულამდე). 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, დასრულებულ წარმოებაზე არ ყოფილა აღიარებული დამკველების ანარიცხი (2022: ნული). 2023 წელს, ადრე ჩამოწერილი დაუმთავრებელი წარმოების აღდგენამ ნული ლარი შეადგინა (2022: ნული). მარაგების ჩამოწერა, ჩამოწერების აღდგენა და ანარიცხების ცვლილება „გაყიდვების თვითღირებულება“-ში არის შეტანილი (შენიშვნა 6).

16. სასესხო მოთხოვნები

’000 ლარი	2023	2022
გრძელვადიანი აქტივები		
დაკავშირებულ მხარეებზე გაცემული სესხები	418,945	371,605
	418,945	371,605
მოკლევადიანი აქტივები		
დაკავშირებულ მხარეებზე გაცემული სესხები	16,753	-
	16,753	-

(a) სესხის დაფარვის ვადები და პირობები

სასესხო მოთხოვნების ვადები და პირობები იყო შემდეგი:

ჯგუფი		ნომინალური საპროცენტო განაკვეთი	დაფარვის წელი	31 დეკემბერი 2023		31 დეკემბერი 2022	
	ვალუტა			ნომინალური ღირებულება	საბალანსო ღირებულება	ნომინალური ღირებულება	საბალანსო ღირებულება
'000 ლარი							
დაკავშირებულ მხარეებზე გაცემული სესხები*	აშშ დოლარი	12.5%	2026	460,071	418,521	386,074	371,301
დაკავშირებულ მხარეებზე გაცემული სესხები	აშშ დოლარი	12.5%	2024	16,861	16,753	-	-
დაკავშირებულ მხარეებზე გაცემული სესხები	ლარი	12.5%	2025	297	297	249	249
დაკავშირებულ მხარეებზე გაცემული სესხები	ლარი	12.5%	2025	127	127	55	55
				477,356	435,698	386,378	371,605

2023 წლის 31 დეკემბრის და 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით გაცემული სესხები არ არის უზრუნველყოფილი.

2023 წლის განმავლობაში, ჯგუფმა გასცა 137,365 ათასი ლარის ოდენობით სესხები. 62,033 ათასი ლარი იქნა დაფარული წლის განმავლობაში, ხოლო 33,401 ლარი იქნა ურთიერთგადაფარული ვალდებულებების საპირწონედ (იხ. შენიშვნა 22).

*2023 წელს, გაცემული სესხების დაფარვის თარიღი იქნა გახანგრძლივებული 2023 წლიდან 2026 წლამდე და შედეგად მიღებული მოდიფიცირებით განპირობებული ზარალი 17,552 ათასი ლარის ოდენობით იქნა აღიარებული მოგებაში ან ზარალში (იხ. შენიშვნა 10).

ჯგუფის დამოკიდებულება საპროცენტო განაკვეთის, საკრედიტო და სავალუტო რისკებზე და გაცემულ სესხებთან დაკავშირებული გაუფასურების ზარალები განხილულია 24-ე შენიშვნაში.

17. სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები

'000 ლარი	2023	2022
მოთხოვნები სპილენძი-ოქროს კონცენტრატის, ოქრო- პოლიმეტალური და ცემენტის სპილენძის გაყიდვებიდან	18,524	852
გადახდილი ავანსები	10,845	15,755
მოთხოვნები დაკავშირებული მხარეების მიმართ	138	137
სხვა მოთხოვნები	388	824
სულ სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები	29,895	17,568

ჯგუფის დამოკიდებულება საკრედიტო და სავალუტო რისკებზე და სავაჭრო მოთხოვნებთან დაკავშირებული გაუფასურების ზარალები წარმოდგენილია 24-ე შენიშვნაში.

18. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

'000 ლარი	2023	2022
საბანკო ნაშთები	32,859	5,316
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები		
კონსოლიდირებულ ფინანსური მდგომარეობის		
ანგარიშგებაში და კონსოლიდირებულ ფულადი ნაკადების		
ანგარიშგებაში	32,859	5,316

ინფორმაცია ჯგუფის საპროცენტო განაკვეთის და სავალუტო რისკებზე დაქვემდებარების შესახებ და მგრძნობელობის ანალიზი ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებებისთვის, წარმოდგენილია 24-ე შენიშვნაში.

19. განთავსებული კაპიტალი და რეზერვები

(a) კაპიტალი

ჯგუფის ჩვეულებრივი აქციების რაოდენობა არის 24,330,195 (2019: 24,330,195), ნომინალური ღირებულებით თითო აქციაზე 1.48741101 ლარი. 2023 წლის 31 დეკემბრისთვის, განთავსებული კაპიტალი 36,189 ათას ლარს შეადგენდა (2022 წლის 31 დეკემბრისთვის, იმ დროს აშშ დოლარში დენომინირებული კაპიტალის ეკვივალენტური ოდენობა ლარში იყო იგივე - 36,189 ათასი ლარი).

ყველა აქცია იქნა განთავსებული და სრულად გადახდილი 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრისთვის.

ჩვეულებრივი აქციების მფლობელები უფლებამოსილი არიან მიიღონ დროდადრო გამოცხადებული დივიდენდები და კომპანიის შეხვედრებზე აქვთ ხმის მიცემის უფლება - თითო ხმა თითო აქციაზე.

2023 წელს, ჯგუფმა განაახლა მისი სადამფუძნებლო დოკუმენტები და განახლებული საკანონმდებლო მოთხოვნების შესაბამისად „საწესდებო კაპიტალის“ ცნება „განთავსებული კაპიტალით“ ჩაანაცვლა. გარდა ზემოაღნიშნულისა, „განთავსებულ კაპიტალში“ ცვლილებები არ ყოფილა შეტანილი 2023 წელს.

(b) დივიდენდები და სხვა განაწილებები

2022 წლის 1 იანვრიდან, შუალედური ან წლიური ფინანსური შედეგების გათვალისწინებით, სააქციო საზოგადოებას აქვს უფლება, კანონით დადგენილი წესით, მიიღოს გადაწყვეტილება მოგების განთავსებულ აქციებზე დივიდენდების სახით განაწილების შესახებ, გარდა შემდეგი შემთხვევებისა:

- i. დივიდენდების განაწილებამდე ან მათი განაწილების შემდეგ, სააქციო საზოგადოების უკანასკნელ ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილი წმინდა აქტივები, იმ განთავსებულ კაპიტალზე (დამატებული კანონით ან წესდებით განსაზღვრული რეზერვები) ნაკლებია, რომელიც არ შეიძლება განაწილდეს აქციონერებზე.
- ii. გასანაწილებელი დივიდენდების ოდენობა აჭარბებს სააქციო საზოგადოების უკანასკნელ ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილ წმინდა მოგების ოდენობას, ან შუალედური დივიდენდების შემთხვევაში, მოგებას, რომელიც მიღებულია უკანასკნელი ფინანსური ანგარიშგების შედგენის შემდეგ, დამატებული ნებისმიერი გადმოტანილი მოგება და თავისუფალი რეზერვებიდან მიღებული ოდენობები, გამოკლებული ნებისმიერი გადმოტანილი ზარალი და რეზერვებში განთავსებული ოდენობები, კანონისა ან წესდების შესაბამისად.

- iii. დივიდენდების განაწილების თარიღისთვის ან დივიდენდების განაწილების შედეგად, სააქციო საზოგადოება გახდება გადახდისუუნარო ან გადახდისუუნარობის რისკის წინაშე დადგება.

(c) რეზერვები

რეზერვები მოიცავს სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით შეფასებული წილობრივი ინვესტიციის სამართლიანი ღირებულების კუმულაციურ წმინდა ცვლილებას, ინვესტიციების აღიარების შეწყვეტასა თუ გაუფასურებამდე.

20. კაპიტალის მართვა

ჯგუფს არ აქვს კაპიტალის მართვის ფორმალური პოლიტიკა, მაგრამ ხელმძღვანელობა ცდილობს შეინარჩუნოს კაპიტალის საკმარისი ბაზა ჯგუფის საოპერაციო და სტრატეგიული მიზნების განსახორციელებლად და ბაზრის მონაწილეთა ნდობის შესანარჩუნებლად. აღნიშნული მიიღწევა მოკლევადიანი აქტივების/ვალდებულებების ეფექტური მართვით, კერძოდ ფინანსური/არაფინანსური ინსტრუმენტების, დაკავშირებული მხარეების მიმართ ვალდებულებების მართვის, კომპანიის შემოსავლების და შედეგების მუდმივი მონიტორინგის და გრძელვადიანი საინვესტიციო გეგმების გზით, რაც უმეტესად ჯგუფის საოპერაციო ფულადი ნაკადებით და მიღებული სესხებითა და კრედიტებით ფინანსდება.

ჯგუფის ვალის კაპიტალთან თანაფარდობის კოეფიციენტი 31 დეკემბერს იყო შემდეგი:

'000 ლარი	2023	2022
სულ ვალდებულებები	354,057	287,292
გამოკლებული: ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	32,859	5,316
წმინდა ვალი	321,198	281,976
სულ კაპიტალი	526,005	464,289
წმინდა ვალის კაპიტალთან თანაფარდობა 31 დეკემბერს	0.61	0.61

წლის განმავლობაში ადგილი არ ჰქონია კაპიტალის მართვაში ჯგუფის მიდგომის ცვლილებას.

21. სესხები და კრედიტები

მოცემულ შენიშვნაში წარმოდგენილია ინფორმაცია ჯგუფის პროცენტის სესხებისა და კრედიტების სახელშეკრულებო პირობების შესახებ, რომლებიც ამორტიზებული ღირებულებით ფასდება. საპროცენტო განაკვეთის, სავალუტო და ლიკვიდურობის რისკზე ჯგუფის დამოკიდებულებების შესახებ მეტი ინფორმაცია იხილეთ 24-ე შენიშვნაში.

'000 ლარი	ჯგუფი	
	2023	2022
გრძელვადიანი ვალდებულებები		
უზრუნველყოფილი საბანკო სესხი	-	18,268
სესხები დაკავშირებული მხარეებისგან	-	33,242
არაუზრუნველყოფილი სესხი	6,546	-
	6,546	51,510
მოკლევადიანი ვალდებულებები		
უზრუნველყოფილი საბანკო სესხი	18,278	96
სესხები დაკავშირებული მხარეებისგან	15,638	-
არაუზრუნველყოფილი სესხი	-	6,116
	33,916	6,212

უზრუნველყოფილი საბანკო სესხი

ჯგუფი ექვემდებარება ფინანსურ და არაფინანსურ კოვენანტებს GCLA-ს ფარგლებში (იხ. შენიშვნა 11).

(a) სესხის ვადა და დაფარვის გრაფიკი

დაუფარავი სესხების დაფარვის ვადა და პირობები იყო შემდეგი:

ჯგუფი	31 დეკემბერი 2023			31 დეკემბერი 2022			
	ნომინალური საპროცენტო განაკვეთი	დაფარვის წელი	ნომინალური დირებულება	საბალანსო დირებულება	ნომინალური დირებულება	საბალანსო დირებულება	
'000 ლარი	ვალუტა						
დაკავშირებული მხარეებისგან მიღებული სესხები*	აშშ დოლარი	12.5%	2024	15,638	15,638	33,242	33,242
უზრუნველ- ყოფილი საბანკო სესხი**	აშშ დოლარი	7%	2024	18,278	18,278	18,364	18,364
არაუზრუნველ- ყოფილი სესხი	აშშ დოლარი	12%	2026/2023	6,546	6,546	6,116	6,116
				40,462	40,462	57,722	57,722

*სესხი დაკავშირებული მხარისგან შპს „არემჯი გოლდისგან“ მიღებულ სესხს წარმოადგენს. სესხის არსებითი ნაწილი იქნა დაფარული 2023 წლის განმავლობაში, თუმცა აღნიშნული ცვლილებები არსებული ფინანსური ვალდებულებების ფულად ნაკადებში არ მიიჩნევა კორექტირებად, თუ ისინი წარმოიშვა არსებული სახელშეკრულებო პირობებიდან.

**2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ზემოთ მოცემული უზრუნველყოფილი სესხის მომსახურების კოფიციენტთან (DSCR) დაკავშირებული ფინანსური კოვენანტი იქნა დარღვეული, რამაც საშუალება მისცა გამსესხებელს სესხის მოთხოვნისთანავე დაფარვა მოეთხოვა, თუმცა 2023 წლის 28 დეკემბერს, ჯგუფმა მოიპოვა "უფლებაზე უარის თქმის დოკუმენტი" გამსესხებლისგან აღნიშნულ კოვენანტთან დაკავშირებით, 2024 წლის 31 დეკემბრამდე, შედეგად ბანკის სესხი არ ყოფილა მოთხოვნისთანავე დასაფარი 2023 წლის 31 დეკემბრისთვის.

(b) ვალდებულებების მოძრაობის შეჯერება საფინანსო საქმიანობიდან წარმოშობილ ფულად ნაკადებთან

'000 ლარი	
ნაშთი 2023 წლის 1 იანვარს	57,722
ცვლილებები საფინანსო ფულადი ნაკადებიდან:	
სესხებიდან მიღებული შემოსულობები	115,401
სესხების დაფარვა*	(134,762)
სულ ცვლილებები საფინანსო ფულადი ნაკადებიდან	(19,361)
უცხოური გაცვლითი კურსის ცვლილებების გავლენა	(590)
სხვა ცვლილებები	
ვალდებულებებთან დაკავშირებული საპროცენტო ხარჯი	2,691
სულ ვალდებულებასთან დაკავშირებული სხვა ცვლილებები	2,691
ნაშთი 2023 წლის 31 დეკემბერს	40,462

’000 ლარი	
ნაშთი 2022 წლის 1 იანვარს	90,600
ცვლილებები საფინანსო ფულადი ნაკადებიდან:	
სესხებიდან მიღებული შემოსულობები	197,864
სესხების დაფარვა*	(227,619)
სულ ცვლილებები საფინანსო ფულადი ნაკადებიდან	(29,755)
უცხოური გაცვლითი კურსის ცვლილებების გავლენა	(9,588)
სხვა ცვლილებები	
ვალდებულებებთან დაკავშირებული	
საპროცენტო ხარჯი	6,465
სულ ვალდებულებასთან დაკავშირებული სხვა ცვლილებები	6,465
ნაშთი 2022 წლის 31 დეკემბერს	57,722

*2023 წლის განმავლობაში, სესხების დაფარვის ოდენობა მოიცავს 1,243 ათასი ლარის ოდენობით გადახდილ პროცენტს (2022: 1,385 ათასი ლარი)

22. სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები

’000 ლარი	2023	2022
სავაჭრო ვალდებულებები	263,096	183,898
ხელფასები და სხვა ვალდებულებები დასაქმებულების მიმართ	8,517	5,195
სხვა	775	756
	272,388	189,849

2023 წელს, 124,923 ათასი ლარის ოდენობით სავაჭრო ვალდებულება იქნა ურთიერთგადაფარული შპს "არემჯი გოლდის" მიმართ არსებულ 90,712 ლარის ოდენობით სავაჭრო მოთხოვნასთან, შპს „არემჯი აურამაინის“ მიმართ არსებულ 810 ათასი ლარის ოდენობით სავაჭრო მოთხოვნასთან და 33,401 ათასი ლარის ოდენობით შპს „არემჯი აურამაინზე“ გაცემულ სესხებთან.

2022 წელს, 146,284 ათასი ლარის ოდენობით სავაჭრო ვალდებულება იქნა ურთიერთგადაფარული შპს "არემჯი გოლდის" მიმართ არსებულ 108,100 ათასი ლარის ოდენობით სავაჭრო მოთხოვნასთან, შპს „არემჯი აურამაინის“ მიმართ არსებულ 2,109 ათასი ლარის ოდენობით სავაჭრო მოთხოვნასთან და 36,075 ათასი ლარის ოდენობით შპს „არემჯი აურამაინზე“ გაცემულ სესხებთან.

სავაჭრო და სხვა ვალდებულებებთან დაკავშირებული სავალუტო და ლიკვიდურობის რისკებზე ჯგუფის დაქვემდებარება განხილულია 24-ე შენიშვნაში.

23. საგადასახადო აქტივები

მას შემდეგ, რაც საგადასახადო ორგანოებმა ყველა ტიპის გადასახადისთვის ერთიანი საგადასახადო ბარათი შექმნეს, 2017 წლიდან ჯგუფი აღარ აღრიცხავს გადასახადებს განცალკევებულ ანგარიშებზე და კონსოლიდირებულ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ასახავს საგადასახადო პოზიციის წმინდა შედეგს 4,981 ათასი ლარის ოდენობით აქტივის სახით (2022: წმინდა საგადასახადო პოზიცია 9,280 ათასი ლარის ოდენობით აქტივის სახით).

2023 წლის 31 დეკემბრისთვის, საგადასახადო აქტივები მოიცავს წინასწარ გადახდილ რესურსებით სარგებლობის საფასურს და მარეგულირებლის მოსაკრებელს, რომლებიც ბუნებრივი რესურსების გამოყენებას უკავშირდება და რომლებმაც 6,165 ათასი ლარი შეადგინეს (2022: 8,435 ათასი ლარი).

24. სამართლიანი ღირებულებები და რისკის მართვა

(a) სამართლიანი ღირებულების იერარქია

შემდეგ ცხრილში წარმოდგენილია ფინანსური აქტივების და ფინანსური ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებები, მათ მიერ სამართლიანი ღირებულების იერარქიაში დაკავებული დონეების ჩათვლით. ცხრილში არ არის შეტანილი ინფორმაცია სამართლიანი ღირებულების შესახებ იმ ფინანსურ აქტივებთან და ვალდებულებებთან მიმართებაში, რომლებიც არ არის შეფასებული სამართლიანი ღირებულებით, თუ საბალანსო ღირებულება სამართლიანი ღირებულების გონივრულ მიახლოებას წარმოადგენს:

	შენიშვნა	საბალანსო ღირებულება		სამართლიანი ღირებულება		
		სავალდებულოა, რომ შეფასდეს სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით	სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით - წილობრივი ინსტრუმენტები	სულ	დონე 2	დონე 3
'000 ლარი						
31 დეკემბერი 2023						
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივები						
მოთხოვნები სპილენძის-ოქროს კონცენტრატის, ოქრო-პოლიმეტალური კონცენტრატისა და ცემენტის სპილენძის გაყიდვებიდან	17	18,524	-	18,524	18,524	-
წილობრივი ინვესტიციები	14	-	13,130	13,130	-	13,130
						13,130

	შენიშვნა	სავალდებულოა, რომ შეფასდეს სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით	სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით - წილობრივი ინსტრუმენტები	სულ	დონე 2	დონე 3
'000 ლარი						
31 დეკემბერი 2022						
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივები						
მოთხოვნები სპილენძის-ოქროს კონცენტრატის, ოქრო-პოლიმეტალური კონცენტრატისა და ცემენტის სპილენძის გაყიდვებიდან	17	852	-	852	852	-
წილობრივი ინვესტიციები	14	-	9,392	9,392	-	9,392
						9,392

შემდეგ ცხრილში წარმოდგენილია საწყისი და საბოლოო ნაშთების შეჯერება სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის სამართლიანი ღირებულების იერარქიის მესამე დონეში:

'000 ლარი	დონე 3	
	2023	2022
ნაშთი 1 იანვარს	9,392	15,718
წილობრივი ინვესტიციების გადაფასება	3,738	(6,326)
ნაშთი 31 დეკემბერს	13,130	9,392

ჯგუფს აქვს 3.79%-იანი საკუთრება შპს "არემჯი გოლდში" (ბირჟაზე არარეგისტრირებული იმავე დონის შვილობილი საწარმო) და ინვესტიცია აღიარდება სამართლიანი ღირებულებით, როგორც ინვესტიცია სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით. ჯგუფი იყენებს "კაპიტალის ღირებულების რეზერვებთან თანაფარდობის მულტიპლიკატორის მეთოდს" („equity value to reserves multiple approach“) შპს "არ ემ ჯი გოლდში" ინვესტიციის სამართლიანი ღირებულების მისაღებად (2022: „ღირებულების რეზერვებთან თანაფარდობის მულტიპლიკატორის მეთოდი“ („value to reserves multiple approach“), შედეგად, ინვესტიცია კლასიფიცირდება მე-3 დონის აქტივის სახით.

მიუხედავად იმისა, რომ ჯგუფი მიიჩნევს, რომ მისი სამართლიანი ღირებულების შეფასებები შესაბამისია, სხვადასხვა მეთოდოლოგიის ან ვარაუდების გამოყენებამ შეიძლება სამართლიანი ღირებულების განსხვავებული შეფასება მოგვცეს. სამართლიანი ღირებულების მე-3 დონეზე, ერთი ან ერთზე მეტი გამოყენებული დაშვების ცვლილებას, გონივრულ ფარგლებში, შესაძლოა ალტერნატიულ დაშვებაზე შემდეგი გავლენა ექნებოდა:

2023 '000 ლარი	გავლენა მთლიან სრულ შემოსავალზე	
	ხელსაყრელი	არახელსაყრელი
10% -იანი ცვლილება "კაპიტალის ღირებულების რეზერვებთან თანაფარდობის მულტიპლიკატორში"	919	(919)
20% -იანი ცვლილება "კაპიტალის ღირებულების რეზერვებთან თანაფარდობის მულტიპლიკატორში"	1,838	(1,838)

2022 '000 ლარი	გავლენა მთლიან სრულ შემოსავალზე	
	ხელსაყრელი	არახელსაყრელი
10% -იანი ცვლილება "კაპიტალის ღირებულების რეზერვებთან თანაფარდობის მულტიპლიკატორში"	555	(555)
20% -იანი ცვლილება "კაპიტალის ღირებულების რეზერვებთან თანაფარდობის მულტიპლიკატორში"	1,110	(1,110)

(b) ფინანსური რისკის მართვა

ფინანსური ინსტრუმენტების გამოყენებით ჯგუფი შემდეგი რისკების წინაშე დგას:

- საკრედიტო რისკი (იხილეთ 24(c));
- ლიკვიდურობის რისკი (იხილეთ შენიშვნა 24(d));
- საბაზრო რისკი (იხილეთ 24(e)).

ამ შენიშვნაში მოცემულია ინფორმაცია ზემოთ ჩამოთვლილ თითოეულ რისკზე ჯგუფის დაქვემდებარების შესახებ, ასევე ჯგუფის რისკების შეფასებისა და მართვისთვის და ჯგუფის კაპიტალის მართვისთვის შემუშავებულ მიზნებზე, პოლიტიკებსა და პროცესებზე. დამატებითი რაოდენობრივი ინფორმაცია შესულია წინამდებარე კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში.

რისკის მართვის სტრუქტურა

სამეთვალყურეო საბჭოს აქვს მთლიანი პასუხისმგებლობა ჯგუფის რისკების მართვის სტრუქტურის დადგენასა და მიმოხილვაზე.

ჯგუფის რისკების მართვის პოლიტიკები განისაზღვრება მის წინაშე არსებული რისკების იდენტიფიცირებისა და ანალიზისთვის, შესაბამისი რისკების საზღვრებისა და საკონტროლო მექანიზმების განსაზღვრისთვის და რისკებისა და საზღვრების დაცვის მონიტორინგისთვის. რისკების მართვის პოლიტიკები და სისტემები რეგულარულად გადაიხედება ბაზრის პირობებისა და ჯგუფის საქმიანობაში ცვლილებების ასახვის მიზნით. სასწავლო და მართვის სტანდარტების და პროცედურების გამოყენებით ჯგუფის მიზანს წარმოადგენს დისციპლინირებული და კონსტრუქციული კონტროლის გარემოს შექმნა, რომელშიც ყველა თანამშრომელს გააზრებული ექნება თავისი ფუნქცია და ვალდებულება.

(c) **საკრედიტო რისკი**

საკრედიტო რისკი წარმოადგენს ჯგუფის ფინანსური ზარალის რისკს, თუ მომხმარებელი ან ფინანსური ინსტრუმენტის კონტრაქტის ვერ დააკმაყოფილებს მის სახელმძღვანელო ვალდებულებებს და ამგვარი რისკი ძირითადად წარმოიშობება ჯგუფის კლიენტების მიმართ არსებული მოთხოვნებიდან, გაცემული სესხებიდან და მისაღები დივიდენდებიდან.

(i) **საკრედიტო რისკზე დაქვემდებარება**

ფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულება წარმოადგენს მაქსიმალურ საკრედიტო დაქვემდებარებას. მაქსიმალური დაქვემდებარება საკრედიტო რისკზე, აღიარებული ფინანსური აქტივებისთვის და აუღიარებული ვალდებულებებისთვის, საანგარიშგებო თარიღისთვის, იყო შემდეგი:

'000 ლარი	საბალანსო ღირებულება	
	31 დეკემბერი 2023	31 დეკემბერი 2022
მისაღები დივიდენდები	68,163	68,483
გაცემული სესხები	435,698	371,605
სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები	19,050	1,813
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	32,859	5,316
აღიარებული ფინანსური აქტივები	555,770	447,217
საკრედიტო ვალდებულებები (შენიშვნა 26(e))	79,337	79,709

მაქსიმალური დაქვემდებარება საკრედიტო რისკზე სავაჭრო მოთხოვნებისთვის, საანგარიშგებო თარიღისთვის, გეოგრაფიული რეგიონების მიხედვით, იყო შემდეგი:

'000 ლარი	საბალანსო ღირებულება	
	31 დეკემბერი 2023	31 დეკემბერი 2022
ევროპის ქვეყნები	18,524	852
ადგილობრივი	526	961
	19,050	1,813

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასება

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაში შეტანილი ძირითადი მონაცემები წარმოადგენს შემდეგი ცვლადების ვადიანობის სტრუქტურას:

- დეფოლტის ალბათობა (PD);
- ზარალი დეფოლტის შემთხვევაში (LGD);
- დეფოლტს დაქვემდებარებული თანხები (EAD).

პირველი დონის დაქვემდებარებებისთვის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი გამოითვლება 12-თვიანი „დეფოლტის ალბათობის“, „ზარალი დეფოლტის შემთხვევაში“ და „დეფოლტს დაქვემდებარებული თანხები“-ის გადამრავლებით. არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი გამოითვლება არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობის, ზარალი დეფოლტის შემთხვევაში და დაქვემდებარება დეფოლტის შემთხვევაში გადამრავლების გზით. ჯგუფი შემდგომ "დაქვემდებარებას დეფოლტის შემთხვევაში" დეფოლტის თარიღიდან საანგარიშგებო თარიღამდე ადისკონტირებს.

ჯგუფი ზემოაღნიშნულ ხარისხებს განსაზღვრავს შემდეგნაირად:

დაბალი რისკი - მსესხებელს აქვს ძლიერი უნარი მოკლევადიან პერიოდში დააკმაყოფილოს მისი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ვალდებულებები, ხოლო ეკონომიკური და ბიზნეს გარემოს უარყოფით ცვლილებებს გრძელვადიან პერიოდში სავარაუდოდ არ ექნება უარყოფითი გავლენა მსესხებლის უნარზე დააკმაყოფილოს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ფულადი ნაკადების ვალდებულებები.

საშუალო რისკი - მსესხებელს აქვს რესტრუქტურული სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ვალდებულებები, რომელიც უნდა დაიფაროს უახლოეს პერიოდში და უარყოფითმა ცვლილებებმა ეკონომიკურ და ბიზნეს გარემოში, გრძელვადიან პერიოდში, შესაძლებელია უარყოფითი გავლენა იქონიოს მსესხებლის უნარზე დააკმაყოფილოს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ფულადი ნაკადების ვალდებულებები.

მაღალი რისკი - კონტრაქტებს, უახლოეს პერიოდში, აქვთ მათი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ვალდებულებების დაკმაყოფილების სუსტი უნარი, და სავარაუდოა რომ უარყოფითი ცვლილებები ეკონომიკურ და ბიზნეს გარემოში, გრძელვადიან პერსპექტივაში, შეამცირებს კონტრაქტების უნარს დააკმაყოფილონ მათი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ვალდებულებები.

(ii) სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები

სავაჭრო მოთხოვნები (რომლებიც წინასწარ განსაზღვრულ ფასებს ექვემდებარება) არის უპროცენტო და ექვემდებარება მომავალ ცვლილებებს საქონლის ფასებში კოტირების პერიოდის განმავლობაში (“QP”) და შესაბამისად, ვერ გადის SPPI ტესტირებას და კლასიფიცირდება, როგორც სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით შეფასებული ფინანსური აქტივი. აღნიშნული სავაჭრო მოთხოვნები თავდაპირველად ფასდება ჯგუფის მოლოდინით იმ ოდენობისა, რომლის მიღების უფლებაც ექნება, რაც წარმოადგენს იმ ფასის მიახლოებას, რომლის მიღებაც მოსალოდნელია, კოტირების პერიოდის ბოლოს.

სავაჭრო და სხვა მოთხოვნებთან დაკავშირებით უზრუნველყოფა ზოგადად არ მოითხოვება.

შემდეგი ცხრილი ასახავს ინფორმაციას საკრედიტო რისკზე დაქვემდებარებაზე და მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული სავაჭრო და სხვა მოთხოვნებისთვის, 2023 წლის 31 დეკემბრის და 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

'000 ლარი	31 დეკემბერი 2023	31 დეკემბერი 2023
	არ არის	
	გაუფასურებული	
საკრედიტო რისკის ხარისხი	საკრედიტო რისკით	სულ
დაბალი რისკი	526	526
სულ მთლიანი საბალანსო ღირებულება	526	526
ზარალის რეზერვი	-	-
სულ წმინდა საბალანსო ღირებულება	526	526

'000 ლარი	31 დეკემბერი 2022	31 დეკემბერი 2022
	არ არის	
	გაუფასურებული	
საკრედიტო რისკის ხარისხი	საკრედიტო რისკით	სულ
დაბალი რისკი	961	961
სულ მთლიანი საბალანსო ღირებულება	961	961
ზარალის რეზერვი	-	-
სულ წმინდა საბალანსო ღირებულება	961	961

სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები 2023 წლის 31 დეკემბრის და 2022 წლის 31 დეკემბრისთვის (გარდა წინასწარ განსაზღვრულ ფასებს დაქვემდებარებულისა) კლასიფიცირდება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელის ეტაპი 1-ზე.

2023 წლის 31 დეკემბრისთვის, 18,524 ათასი ლარის ოდენობით სავაჭრო მოთხოვნები (რომლებიც წინასწარ განსაზღვრულ ფასებს ექვემდებარება) (2022: 852 ათასი ლარი) ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით და არ ექვემდებარება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის გამოთვლას, ფასს 9-ის მიხედვით.

(iii) მისაღები დივიდენდები

ჯგუფის მისაღები დივიდენდები წარმოადგენს მოთხოვნას შპს "არემჯი გოლდის" მიმართ, რომელშიც კომპანია ფლობს სააქციო კაპიტალის 3.79%-ს (იხ. შენიშვნა 14(b)). ჯგუფის ხელმძღვანელობა მოელის, რომ მოთხოვნა იქნება დაკმაყოფილებული 2024 წელს.

შემდეგი ცხრილი ასახავს ინფორმაციას საკრედიტო რისკზე დაქვემდებარებაზე და მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე მისაღები დივიდენდებისთვის, 2023 წლის 31 დეკემბრის და 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

'000 ლარი	31 დეკემბერი 2023	31 დეკემბერი 2022
	საკრედიტო რისკით გაუფასურებული	არ არის გაუფასურებული საკრედიტო რისკით
საკრედიტო რისკის ხარისხი		
დაბალი რისკი	-	-
მაღალი რისკი	68,163	68,483
სულ მთლიანი საბალანსო ღირებულება	68,163	68,483
გამოკლებული: დისკონტირების გავლენა	-	-
სულ წმინდა საბალანსო ღირებულება	68,163	68,483

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, საკრედიტო რისკის ზრდის გამო, მისაღები დივიდენდები რეკლასიფიცირებულ იქნა მე-3 ეტაპის კატეგორიაში და დარჩა მე-3 ეტაპზე 2022 და 2023 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

2023 წლის 31 დეკემბრისთვის, ხელმძღვანელობა მოელის მისაღები დივიდენდების აღდგენას 2024 წლის განმავლობაში, მისი შპს "არემჯი გოლდის" მიმართ არსებულ სავაჭრო ვალდებულებებთან ურთიერთგადაფარვის გზით (იხ. შენიშვნა 22). 2023 წლის 31 დეკემბრისთვის და 2022 წლის 31 დეკემბრისთვის, მისაღები დივიდენდები შეფასდა მათი მთლიანი საბალანსო ღირებულებით, დისკონტირების გარეშე, რადგან მოთხოვნა არის ხელშეკრულებით მოთხოვნამდე და ხელმძღვანელობა მოელოდა მის აღდგენას ნებისმიერ დროს 2024 წელს.

ხელმძღვანელობას სჯერა, რომ 2023 წლის 31 დეკემბრისთვის, მისაღები დივიდენდების ნაშთი არის სრულად აღდგენადი, რადგან ჯგუფის ვალდებულებები შპს "არემჯი გოლდის" მიმართ ფაქტობრივად წარმოადგენს მისაღები დივიდენდების ნაშთების ფულადი სახსრების გირაოს.

(iv) სასესხო მოთხოვნები

ჯგუფის პოლიტიკა გულისხმობს სესხების ძირითადად დაკავშირებულ მხარეებზე გაცემას. ჯგუფი არ ითხოვს უზრუნველყოფას დაკავშირებული მხარეების მიმართ არსებულ სასესხო მოთხოვნებთან მიმართებაში. გაცემული სესხების პირობები აღწერილია მე-16 შენიშვნაში.

გაცემული სესხების ძირითადი ნაწილი წარმოადგენს მოთხოვნას შპს "კავკასიის სამთო ჯგუფის" მიმართ (დაკავშირებული მხარის კომპანია).

შემდეგი ცხრილი ასახავს ინფორმაციას საკრედიტო რისკზე დაქვემდებარებაზე და მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე გაცემული სესხებისთვის, 2023 წლის 31 დეკემბრის და 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

'000 ლარი	ჯგუფი	
	31 დეკემბერი 2023	31 დეკემბერი 2023
	არ არის	
	გაუფასურებული	
საკრედიტო რისკის ხარისხი	საკრედიტო რისკით	სულ
დაბალი რისკი	450,609	450,609
სულ მთლიანი საბალანსო ღირებულება	450,609	450,609
ზარალის რეზერვი	(14,911)	(14,911)
სულ წმინდა საბალანსო ღირებულება	435,698	435,698

'000 ლარი	ჯგუფი	
	31 დეკემბერი 2022	31 დეკემბერი 2022
	არ არის	
	გაუფასურებული	
საკრედიტო რისკის ხარისხი	საკრედიტო რისკით	სულ
დაბალი რისკი	385,466	385,466
სულ მთლიანი საბალანსო ღირებულება	385,466	385,466
ზარალის რეზერვი	(13,861)	(13,861)
სულ წმინდა საბალანსო ღირებულება	371,605	371,605

გაცემული სესხები 2023 წლის 31 დეკემბრის და 2022 წლის 31 დეკემბრისთვის, კლასიფიცირდება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მოდელის ეტაპი 1-ზე.

დეფოლტის ალბათობა გაცემული სესხებისთვის, რომელიც უკავშირდება კონტრაპტენტებს, რომელთაც აქვთ არსებითი ნაშთები წლის ბოლოს, განისაზღვრა შემდეგნაირად: 6.36% "კავკასიის სამთო ჯგუფისთვის" (CMG) და 1.19% "არემჯი გოლდი"-სთვის. აღნიშნული განისაზღვრა ინდივიდუალური მიდგომით ექსპერტის მიერ სარეიტინგო სისტემის მიხედვით, ქულებიანი კითხვარის საფუძველზე. ქვეყნის რეიტინგი წარმოადგენს საბაზისო დეფოლტის ალბათობის საფუძველს, რაც წარმოადგენს რეიტინგს და ქვედა ზღვარს გაცემული სესხებისა და მისაღები დივიდენდებისთვის. ჯგუფი დეფოლტის ალბათობის გარე ბენჩმარკის სახით "Moody's"-ის დეფოლტის კვლევას იყენებს.

ზარალი დეფოლტის შემთხვევაში განისაზღვრა დაახლოებით 54%-ით. კომპანია იყენებს პრიორიტეტული არაუზრუნველყოფილი ობლიგაციების აღდგენის საშუალო განაკვეთებს, "Moody's" ყოველწლიური დეფოლტის კვლევის თანახმად (როგორც "ზარალი დეფოლტის შემთხვევაში" გარე ბენჩმარკი).

ხელმძღვანელობის შეფასებით "დაქვემდებარება დეფოლტის შემთხვევაში" განისაზღვრა 100%-ის დონეზე, იმის გათვალისწინებით რომ გაცემული სესხები უნდა იყოს დაფარული დაფარვის ვადის დადგომისას.

(v) ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

2023 წლის 31 დეკემბრისთვის, ჯგუფი ფლობდა 32,859 ათასი ლარის ოდენობით ფულად სახსრებს და მათ ეკვივალენტებს (2022 წელს: 5,316 ათასი ლარი). ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები დაცულია საქართველოს ბანკში, რომელსაც Fitch-ის სარეიტინგო სააგენტოს მიერ მინიჭებული აქვს გრძელვადიანი რეიტინგი BB.

ფულადი სახსრების და მათი ეკვივალენტების გაუფასურება შეფასდა 12-თვიანი მოსალოდნელი ზარალის საფუძველზე და ასახავს დაქვემდებარების მოკლე ვადიანობას. ჯგუფი მიიჩნევს, რომ მის ფულად სახსრებსა და მათ ეკვივალენტებს აქვთ დაბალი საკრედიტო რისკი, მისი კონტრაქტების გარე საკრედიტო რეიტინგებზე დაყრდნობით. 2023 წლის 31 დეკემბრისთვის და 2022 წლის 31 დეკემბრისთვის, ჯგუფს არ უღიარებია გაუფასურების რეზერვი ფულად სახსრებთან და მათ ეკვივალენტებთან მიმართებაში.

(vi) საკრედიტო ვალდებულებები

ჯგუფი ასევე ექვემდებარება, ჯგუფის მიერ, საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულებაში დაკავშირებული მხარის კომპანიების დავალიანების გარანტირების მიზნით დადებული საფინანსო საგარანტიო ხელშეკრულებებიდან წარმოშობილ საკრედიტო რისკს (იხ. შენიშვნა 26(e)). საკრედიტო რისკი არასაბალანსო ფინანსური ინსტრუმენტებისთვის განისაზღვრება როგორც ფინანსური ინსტრუმენტის კონტრაქტის მხრიდან საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულების პირობების მიხედვით ნაკისრი ვალდებულებების შეუსრულებლობის შედეგად ზარალის გაწევის შესაძლებლობა. დაკავშირებული მხარის კომპანიების დეფოლტის განაკვეთები განისაზღვრა 1.19% - 6.36%-მდე დიაპაზონში. ხელმძღვანელობა ვარაუდობს, რომ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არის არა-არსებითი საანგარიშგებო თარიღებისთვის.

(vii) მოძრაობა გაუფასურების რეზერვში

მოძრაობა გაუფასურების რეზერვში გაცემულ სესხებთან და მისაღებ დივიდენდებთან მიმართებაში წლის განმავლობაში იყო შემდეგი:

'000 ლარი	2023	2023	2023
	მისაღები დივიდენდები	გაცემული სესხები	სულ
ნაშთი 1 იანვარს	-	13,861	13,861
საკრედიტო ზარალის დარიცხვა 2023 წლისთვის	-	1,114	1,114
უცხოური გაცვლითი კურსის ცვლილების გავლენა	-	(64)	(64)
ნაშთი 2023 წლის 31 დეკემბერს	-	14,911	14,911

'000 ლარი	2022	2022	2022
	მისაღები დივიდენდები	გაცემული სესხები	სულ
ნაშთი 1 იანვარს	-	12,473	12,473
საკრედიტო ზარალის დარიცხვა 2022 წლისთვის	-	2,981	2,981
უცხოური გაცვლითი კურსის ცვლილების გავლენა	-	(1,593)	(1,593)
ნაშთი 2022 წლის 31 დეკემბერს	-	13,861	13,861

(d) ლიკვიდურობის რისკი

ლიკვიდურობის რისკი არის რისკი იმისა, რომ ჯგუფი სირთულეებს შეხვდება იმ ფინანსურ ვალდებულებებთან დაკავშირებული ვალდებულებების შესრულებაში, რომლებიც დაკმაყოფილებულია ფულადი სახსრების ან სხვა ფინანსური აქტივის მიწოდების გზით. ჯგუფის მიდგომა ლიკვიდურობის მართვასთან დაკავშირებით მოიცავს, შემდგომადგვარად იმის უზრუნველყოფას, რომ მას ყოველთვის ჰქონდეს სათანადო ლიკვიდურობა მისი ვალდებულებების დროულად შესასრულებლად, როგორც ნორმალურ, ისე - სტრესულ ვითარებაში, მიუღებელი ზარალის გაწევის ან ჯგუფის რეპუტაციისთვის ზიანის მიყენების გარეშე.

როგორც წესი, ჯგუფი უზრუნველყოფს რომ მას ჰქონდეს საკმარისი ფულადი სახსრები მოთხოვნამდე მოსალოდნელი საოპერაციო ხარჯების დასაკმაყოფილებლად 90-დღიანი პერიოდისთვის, მათ შორის ფინანსური ვალდებულებების მომსახურება.

ქვემოთ წარმოდგენილია ფინანსური ვალდებულებების ნარჩენი სახელშეკრულებო დაფარვის ვადები საანგარიშგებო თარიღისთვის. თანხები წარმოდგენილია ბრუტო და არადისკონტირებული ფორმით და მოიცავს პროცენტის მოსალოდნელ გადახდებს და გამორიცხავს ურთიერთგადაფარვის ხელშეკრულებების გავლენას.

31 დეკემბერი 2023 '000 ლარი	საბალანსო ღირებულება	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები	მოთხოვნამდე	2 თვეზე ნაკლები	2-12 თვემდე	1-2 წლამდე	2-5 წლამდე
სესხები და კრედიტები	40,462	42,980	-	216	34,893	-	7,871
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	272,388	272,388	-	272,388	-	-	-
საკრედიტო ვალდებულებები (შენიშვნა 26(e))	79,337	79,337	79,337	-	-	-	-
	392,187	394,705	79,337	272,604	34,893	-	7,871

31 დეკემბერი 2022 '000 ლარი	საბალანსო ღირებულება	სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები	მოთხოვ ნამდე	2 თვეზე ნაკლები	2-12 თვემდე	1-2 წლამდე	2-5 წლამდე
სესხები და კრედიტები	57,722	65,365	-	217	7,625	57,523	-
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	189,849	189,849	-	189,849	-	-	-
საკრედიტო ვალდებულებები (შენიშვნა 26(e))	79,709	79,709	79,709	-	-	-	-
	327,280	642,234	79,709	190,066	7,625	57,523	-

სავაჭრო და სხვა ვალდებულებების არსებითი ნაწილი დაკავშირებული მხარის საწარმოებს უკავშირდება (იხ. შენიშვნა 27), შესაბამისად ხელმძღვანელობას სჯერა, რომ ჯგუფს შეუძლია აწარმოოს მოლაპარაკებები მისი მოკლევადიანი ვალდებულებების გადავადების თაობაზე, საჭიროების შემთხვევაში. ამასთანავე, 2023 წლის 31 დეკემბრისთვის, ხელმძღვანელობა მიიჩნევს, რომ ამჟამად და უახლოეს მომავალში, ჯგუფს აქვს საკმარისი ფულადი სახსრები მისი ვალდებულებების დასაფარად, მათი დაფარვის ვადის დადგომისთანავე. ხელმძღვანელობის შეფასება დაფუძნებულია ძირითად ფაქტორებზე, როგორიცაა არსებითი დადებითი ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან 2023 წელს და ჯგუფის შემდგომი ზრდა, რომელიც მან 2024 წელს აჩვენა.

(e) საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკი არის რისკი, რომ საბაზრო ფასების ისეთი ცვლილება, როგორიც არის ვალუტის გაცვლითი კურსები, საპროცენტო განაკვეთები და აქციის ფასები იმოქმედებს ჯგუფის შემოსავალზე ან მისი ფინანსური ინსტრუმენტების ფლობის ღირებულებაზე. საბაზრო რისკის მართვის მიზანს წარმოადგენს ბაზრის რისკებზე დამოკიდებულების მართვა და კონტროლი მისაღები პარამეტრების ფარგლებში, ამონაგების ოპტიმიზაციის ფონზე.

ჯგუფი არ იყენებს ჰეჯირების აღრიცხვას მოგებასა თუ ზარალში მერყეობის მართვის მიზნით.

(i) სავალუტო რისკი

ჯგუფი ექვემდებარება სავალუტო რისკს, გაყიდვებთან, შესყიდვებთან და სესხებსა და კრედიტებთან მიმართებაში, რომლებიც ჯგუფის საწარმოების სამუშაო ვალუტისგან განსხვავებულ ვალუტაში არის დენომინირებული. ვალუტა, რომელშიც ძირითადად დენომინირებულია ეს ოპერაციები არის აშშ დოლარი.

პროცენტი სესხებზე სესხის ვალუტაშია დენომინირებული. როგორც წესი, კრედიტები დენომინირებულია ვალუტებში, რომლებიც ჯგუფის შესაბამისი ოპერაციებიდან წარმოშობილ ფულად ნაკადებს შეესაბამება (ძირითადად აშშ დოლარი). ეს წარმოქმნის ეკონომიკურ ჰეჯირებას, წარმოებული ხელშეკრულებების გაფორმების აუცილებლობის გარეშე.

ჯგუფს არ გააჩნია სავალუტო რისკის მართვის ფორმალური პოლიტიკა, მაგრამ სავალუტო რისკი შესუსტებულია, რადგან შემოსავლის ოპერაციების მნიშვნელოვანი ნაწილი აშშ დოლარშია დენომინირებული.

სავალუტო რისკზე დაქვემდებარება

ჯგუფის დაქვემდებარება უცხოური ვალუტის რისკზე ნომინალური ოდენობების მიხედვით, იყო შემდეგი:

ჯგუფი

'000 ლარი	აშშ დოლარში დენომინირებული	ევროში დენომინირებული	აშშ დოლარში დენომინირებული	ევროში დენომინირებული
	2023	2023	2022	2022
31 დეკემბერი				
მისაღები დივიდენდები	68,163	-	68,483	-
გაცემული სესხები	435,274	-	371,301	-
სავაჭრო მოთხოვნები	18,524	-	852	-
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	25,449	-	5,250	-
სესხები და კრედიტები	(40,462)	-	(57,722)	-
სავაჭრო და სხვა				
ვალდებულებები	(7,351)	(1,217)	(10,265)	(1,333)
წმინდა დაქვემდებარება	499,597	(1,217)	377,899	(1,333)

წლის განმავლობაში გამოიყენებოდა შემდეგი მნიშვნელოვანი გაცვლითი კურსები:

ლარში	საშუალო კურსი		საანგარიშგებო თარიღისთვის არსებული სპოტ-კურსი	
	2023	2022	2023	2022
1 აშშ დოლარი	2.6279	2.9156	2.6894	2.7020
1 ევრო	2.8416	3.0792	2.9753	2.8844

მგრძნობელობის ანალიზი

ლარის კურსის გონივრული შესაძლო გამყარება, ქვემოთ მითითებულის შესაბამისად, ყველა სხვა ვალუტასთან მიმართებაში 2023 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შეამცირებდა (გაზრდიდა) მოგებას ან ზარალს ქვემოთ ნაჩვენები ოდენობებით. აღნიშნული ანალიზი დაფუძნებულია უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის ისეთ ცვლილებაზე, რომელსაც ჯგუფი მიიჩნევს გონივრულად შესაძლებელს, საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის. ანალიზი გაკეთდა იმ დაშვების საფუძველზე, რომ ყველა სხვა ცვლადი, კერძოდ საპროცენტო განაკვეთები, უცვლელი დარჩება.

ჯგუფი

'000 ლარი	ლარის გამყარება	ლარის შესუსტება
31 დეკემბერი 2023		
აშშ დოლარი (10%-იანი მოძრაობა)	(49,960)	49,960
ევრო (10%-იანი მოძრაობა)	122	(122)
31 დეკემბერი 2022		
აშშ დოლარი (10%-იანი მოძრაობა)	(37,790)	37,790
ევრო (10%-იანი მოძრაობა)	133	(133)

ზემოაღნიშნული ვალუტების მიმართ ლარის შესუსტებას 2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ექნებოდა იგივე ოდენობის, მაგრამ საპირისპირო გავლენა ზემოაღნიშნულ ვალუტებზე, ზემოთ ნაჩვენებ თანხებთან მიმართებაში, იმ პირობით, რომ ყველა სხვა ცვლადი მუდმივი დარჩებოდა.

(ii) საპროცენტო განაკვეთის რისკი

საპროცენტო განაკვეთის ცვლილება, პირველ რიგში, მოქმედებს სესხებსა და კრედიტებზე მათი სამართლიანი ღირებულების (ფიქსირებულგანაკვეთიანი სესხი) ან მომავალი ფულადი ნაკადების (ცვლადგანაკვეთიანი სესხი) ცვლილების გზით. ხელმძღვანელობას არ აქვს ფორმალური პოლიტიკა იმის განსასაზღვრად, თუ რამდენად უნდა იყოს ჯგუფი დამოკიდებული ფიქსირებულ ან ცვლად განაკვეთებზე. თუმცა, ახალი სესხებისა და კრედიტების აღებისას ხელმძღვანელობა იყენებს მსჯელობას იმის გადასაწყვეტად, იქნება თუ არა ფიქსირებული ან ცვლადი განაკვეთი მეტად სასურველი ჯგუფისთვის მოსალოდნელი პერიოდის განმავლობაში, დაფარვის ვადის დადგომამდე.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრისთვის, ჯგუფის არცერთი ფინანსური აქტივი და ვალდებულება არ ატარებს ცვლად საპროცენტო განაკვეთს, შესაბამისად ჯგუფი არსებითად არ არის დაქვემდებარებული საპროცენტო განაკვეთის რისკს.

სამართლიანი ღირებულების მგრძნობელობის ანალიზი ფიქსირებულგანაკვეთიანი სასესხო ინსტრუმენტებისთვის

ჯგუფი არ აღრიცხავს ფიქსირებული განაკვეთის მქონე სასესხო ფინანსურ ინსტრუმენტს სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით, ან სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით. შესაბამისად, ცვლილება საპროცენტო განაკვეთებში საანგარიშგებო თარიღისთვის არ იმოქმედებდა მოგებაზე ან ზარალზე, ან კაპიტალზე.

(iii) სხვა საბაზრო ფასის რისკი

კაპიტალის ფასების რისკი წარმოიქმნება სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით შეფასებული კაპიტალის ინვესტიციებისგან, რომლებიც არ არის შესული ლისტინგში.

ჯგუფის წინაშე დგას რისკი იმისა, რომ ოქროსა და სპილენძის კონცენტრატის ფასის ცვლილებას უარყოფითი გავლენა ექნება ჯგუფის ფინანსურ შედეგებზე. ფაქტორები, რომლებმაც შესაძლოა იმოქმედონ ამგვარ ფასებზე მოიცავს პოლიტიკურ ცვლილებებს, მოთხოვნას და მიწოდებას, ტექნოლოგიურ და სხვა საბაზრო პირობებს.

25. შვილობილი კომპანიები

კომპანიას არ ჰყავს მნიშვნელოვანი შვილობილი კომპანიები საანგარიშგებო თარიღებისთვის.

ქვემოთ წარმოდგენილია ჯგუფის შვილობილი კომპანიების სია.

შვილობილი კომპანია	რეგისტრაციის ქვეყანა	2023	2022
		საკუთრება/ ხმის უფლება	საკუთრება/ ხმის უფლება
შპს "ბელაზ კავკაზ ტრანს სერვის"	საქართველო	50%	50%
შპს "ტრანს ფეთქ მზიდი"	საქართველო	50%	50%

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრისთვის, ხელმძღვანელობამ განსაზღვრა რომ ჯგუფი აკონტროლებს შპს "ბელაზ კავკაზ ტრანს სერვისს" და შპს "ტრანს ფეთქ მზიდს", სხვა აქციონერებთან დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე.

კომპანიამ გამოიყენა გათავისუფლება, რომ არ მოამზადოს და წარადგინოს ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება და ინდივიდუალური მმართველობითი ანგარიში საქართველოს ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურში (SARAS) იმ საფუძველზე, რომ შპს "ბელაზ კავკაზ ტრანსის" და შპს "ტრანს ფეთქ მზიდის" ფინანსური შედეგები არის არა-არსებითი წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგებისთვის და წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება იქნება წარდგენილი SARAS-ში. გამოყენებული გათავისუფლება შეესაბამება SARAS-ის 2020 წლის 30 ივლისით დათარიღებულ სარეკომენდაციო მითითებას ფინანსური ანგარიშგებისა და მმართველობითი ანგარიშის წარდგენის შესახებ.

26. პირობითი ვალდებულებები

(a) დაზღვევა

სადაზღვევო ინდუსტრია საქართველოში განვითარების პროცესშია და მსოფლიოს სხვა ნაწილებში მოქმედი სადაზღვევო დაცვის მრავალი ფორმა ჯერ ხელმისაწვდომი არ არის. ჯგუფს არ აქვს სრული სადაზღვევო ანაზღაურება მისი საწარმოო მოწყობილობების, ან მესამე პირის ვალდებულებებზე ქონებასთან ან გარემოს დაზიანებასთან მიმართებაში, რომელიც წარმოიშობება ჯგუფის ქონებასთან ან მის ოპერაციებთან დაკავშირებული უბედური შემთხვევებიდან. სანამ ჯგუფი არ მოიპოვებს ადეკვატურ სადაზღვევო დაფარვას, იარსებებს რისკი, რომ ზარალს ან კონკრეტული აქტივების განადგურებას ექნება არსებითი უარყოფითი გავლენა ჯგუფის ოპერაციებზე და ფინანსურ პოზიციაზე.

(b) სასამართლო დავა

ჯგუფი მოპასუხის სახით ჩართული იყო სს „არემჯი კოპერსა“ (მოპასუხე) და „ჯორჯიან კოპერს“ (მოსარჩელე) შორის 2003 წელს აღძრულ საქმეში, რომელიც ეხებოდა ხელშეკრულებას ანგარიშსწორების შესახებ:

სასამართლო პროცესი ეხებოდა სს „არემჯი კოპერი“-ის მიერ შპს „Glencor“-სგან სპილენძ-ოქროს კონცენტრატის რეალიზაციისთვის აღებულ ავანსს. გარიგება 1998 წელს განხორციელდა და ეფუძნებოდა მხარეთა შორის დადებულ სპილენძ-ოქროს გაყიდვა-შესყიდვის ჩვეულებრივ სახელშეკრულებო პირობებს. შემდგომში, მოთხოვნა სს „არემჯი კოპერი“-ის მიერ მიღებულ ავანსზე შპს "Glencor"-ისგან (ჯგუფთან არადაკავშირებული მხარე) "Georgia Copper AG" -ს გადაეცა (ჯგუფთან არადაკავშირებული მხარე). "Georgia Copper AG" -მ შეიტანა სარჩელი სს „არემჯი კოპერი“-ს წინააღმდეგ მოითხოვდა რა მისგან აღნიშნული ავანსის დაბრუნებას. სს „არემჯი კოპერი“ არ ეთანხმება ბრალდებას, რამეთუ მათ შეასრულეს საავანსო ვალდებულებები და ავანსი მთლიანად იქნა გაქვითული.

2016 წლის 22 აპრილს და 19 მაისს სს „არემჯი კოპერმა“ შვეიცარიის იურიდიული ფირმის, „Homburger AG“-გან მიიღო ინფორმაცია ელექტრონული ფოსტით, რომ ცუგის კანტონის (შვეიცარია) სასამართლოს 2014 წლის 12 ივნისის გადაწყვეტილების თანახმად, მომჩივანის სასარგებლოდ უნდა გადახდილიყო შემდეგი თანხები:

3,067 ათასი აშშ დოლარი ზიანისთვის და პროცენტი (9%) 1,998 ათასი აშშ დოლარის ოდენობით.

მოპასუხე დავობს, რომ ზემოთ ხსენებული გადაწყვეტილება გაიცა საქართველოს კანონმდებლობის დარღვევით, მოპასუხის წინასწარი შეტყობინების გარეშე. სს „არემჯი კოპერმა“ გაასაჩივრა ცუგის კანტონის სასამართლოს გადაწყვეტილება და წარადგინა დოკუმენტაცია, რომლითაც დასტურდებოდა, რომ მოპასუხეს არ ჰქონდა რაიმე სახის ვალდებულება სარჩელთან მიმართებაში. ორივე მხარეს დამატებითი მტკიცებულებების წარდგენა დაევა. 2021 წლის დეკემბერში, „Georgian Cooper AG“-ის მიმართ დაიწყო გაკოტრების საქმის წარმოება, რის შედეგადაც გაკოტრების სასამართლომ აღნიშნულ საკითხზე შემდგომი საქმის წარმოება შეაჩერა.

წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების გამოსაცემად დამტკიცების თარიღისათვის სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილება ჯერ კიდევ არ არის მიღებული. თუმცა, ხელმძღვანელობა მიიჩნევს, რომ ჯგუფმა შეასრულა ხელშეკრულებით განსაზღვრული ყველა პირობა, აქვთ ყველა საჭირო დოკუმენტაცია აღნიშნულ საქმესთან დაკავშირებით და სჯერათ, რომ დავა მათ სასარგებლოდ გადაწყდება.

(c) პირობითი საგადასახადო ვალდებულებები

საქართველოში საგადასახადო სისტემა შედარებით ახალია და მას კანონმდებლობის, ოფიციალური განცხადებების და სასამართლოს გადაწყვეტილებების ხშირი ცვლილებები ახასიათებს, რაც ხშირად გაურკვეველი, ურთიერთგამომრიცხავი და განსხვავებული ინტერპრეტაციების საშუალებას იძლევა. საგადასახადო წელი ღია რჩება საგადასახადო უწყებების მიერ განსახილველად, სამი თანმიმდევრული კალენდარული წლის განმავლობაში, თუმცა, კონკრეტულ ვითარებებში საგადასახადო წელი შესაძლოა უფრო დიდი ხნით დარჩეს ღია.

ეს ვითარება ქმნის საგადასახადო რისკებს, რომლებიც, სხვა ქვეყნებთან შედარებით, საქართველოში გაცილებით უფრო საგრძნობია. ხელმძღვანელობა თვლის, რომ საგადასახადო ვალდებულებები ადეკვატურია მოქმედი საგადასახადო კოდექსის, ოფიციალური განცხადებებისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების ინტერპრეტაციისა. თუმცა, საგადასახადო ორგანოების მიერ აღნიშნული კანონების ინტერპრეტირება შეიძლება განსხვავდებოდეს ჯგუფისეული ინტერპრეტაციისაგან და მათ მნიშვნელოვანი გავლენა იქონიონ წინამდებარე კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე, თუ საგადასახადო ორგანო შესძლებს საკუთარი ინტერპრეტაციის არგუმენტირებას.

(d) საოპერაციო რისკები

სამთო-მომპოვებელი სამუშაოები მათი ხასიათიდან გამომდინარე მრავალ საოპერაციო რისკს და ფაქტორს ექვემდებარება, რომლებიც ზოგადად ჯგუფის კონტროლს სცდება და შესაძლოა იმოქმედოს ჯგუფის საქმიანობაზე, საოპერაციო შედეგებსა და ფულად ნაკადებზე. ეს საოპერაციო რისკები და ფაქტორები მოიცავს (მაგრამ არ შემოიფარგლება) შემდეგ ფაქტორებს: (i) მიწისა და წყლის დაუგეგმავი პირობები და ნეგატიური მოთხოვნები წყალთან დაკავშირებულ უფლებებზე, (ii) გეოლოგიური პრობლემები, მათ შორის მიწისძვრები და სხვა ბუნებრივი კატასტროფები, (iii) მეტალურგიული და სხვა დამუშავების პრობლემები, (iv) უჩვეულო ამინდის ან სამუშაო პირობების წარმოშობა და სხვა ფორსმაჟორული ვითარებები, (v) მადნის მოსალოდნელზე დაბალი შემცველობა ან ამოღებადობის განაკვეთები, (vi) უბედური შემთხვევები, (vii) საჭირო სახელმწიფო ნებართვების მიღების შეფერხება ან მიუღებლობა, (viii) სასამართლო საქმეთ წარმოების შედეგები, მათ შორის სააგენტო გადაწყვეტილებების გასაჩივრება, (ix) საძიებო და განვითარების სამუშაოებთან დაკავშირებული გაურკვევლობები, (x) შეფერხებები ტრანსპორტირებაში, (xi) შრომითი დავები, (xii) დამაკმაყოფილებელი სადაზღვევო ანაზღაურების მიღების შეუძლებლობა, (xiii) მასალების და ხელსაწყოების ხელმიუწვდომლობა, (xiv) მოწყობილობების ან პროცესების გაუმართაობა სპეციფიკაციების ან მოლოდინების შესაბამისად, (xv) მოულოდნელი სირთულეები, რომლებიც ითვალისწინებს შემენილ ოპერაციებს და მოსალოდნელი უკუგების მიუღწევლობას და (xvi) ფინანსური მცდელობების შედეგები და ფინანსური ბაზრის პირობები.

(e) საკრედიტო ვალდებულებები

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრისთვის, ჯგუფს აქვს 150 მილიონი აშშ დოლარის ოდენობით საკრედიტო ხაზი სს "საქართველოს ბანკთან" (იხ. შენიშვნა 21(a)). საკრედიტო ხაზის დაფარვის ვადა არის 2032 წელი. საკრედიტო ხაზის ნაწილის სახით, ნებისმიერი კონტრაქტის დეფოლტის შემთხვევაში, ხელშეკრულების ფარგლებში, ყველა დაკავშირებული მხარის კომპანიები ერთობლივად არიან პასუხისმგებელნი საკრედიტო ხაზის მთლიან გატანაზე ოდენობაზე. საკრედიტო ხაზზე მოლაპარაკებები განხორციელდა, როგორც გარიგება დამოუკიდებელ მხარეებს შორის, გამოშვებაზე ნამატის გარეშე.

2023 წლის 31 დეკემბრისთვის, საკრედიტო ხაზის დაუფარავი ოდენობა, გარდა გატანილი საკრედიტო ხაზისა (ყველა მხარის მიერ), იყო 214 ათასი ლარი (2022: 215 ათასი ლარი). დაუფარავი საკრედიტო ვალდებულებების ოდენობები (იხილეთ შენიშვნა 24(c)) წარმოადგენს მაქსიმალურ სააღრიცხვო ზარალს, რომელიც იქნებოდა აღიარებული საანგარიშგებო თარიღისთვის თუ კონტრაქტები ვერ დააკმაყოფილებდნენ მათ სახელშეკრულებო ვალდებულებებს. შესაბამისად, ზემოთ წარმოდგენილი მთლიანი დაუფარავი სახელშეკრულებო ვალდებულებები, არ წარმოადგენს თანხის აუცილებლად გადინების ვალდებულებას, ვინაიდან აღნიშნულს შეიძლება ვადა გაუვიდეს ან იქნეს შეწყვეტილი კომპანიის მხრიდან დაფინანსების გარეშე.

2023 და 2022 წლების 31 დეკემბრისთვის და წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების გამოსაცემად დამტკიცების თარიღისთვის, დაკავშირებული მხარეები არ ავლენენ ფინანსური სირთულეების ნიშნებს და აკმაყოფილებენ სესხების დაფარვის გრაფიკს, შესაბამისად ფინანსური ინსტრუმენტი 1-ელ ეტაპზეა განაწილებული. აღნიშნულის გათვალისწინებით, გირაოს დაქვემდებარებული აქტივების დონისა (იხ. შენიშვნა 11 (b)) და დაკავშირებული მხარის საწარმოების საკრედიტო ხარისხის შესახებ ინფორმაციის შეფასების შემდეგ (დაკავშირებული მხარეების შესაბამისი საკრედიტო რეიტინგებისთვის, იხილეთ შენიშვნა 24(c)) - მაგალითად მათი შედეგები სასესხო ხელშეკრულების ფარგლებში და ძირითადი ფინანსური მაჩვენებლები - ხელმძღვანელობას სჯერა, რომ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არის არა-არსებითი 2023 წლის 31 დეკემბრისთვის და 2022 წლის 31 დეკემბრისთვის (იხილეთ შენიშვნა 24(c)).

27. დაკავშირებული მხარეები

(a) კონტროლის ურთიერთობები

2023 წლის 31 დეკემბრის და 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კომპანიის პირდაპირი მშობელი კომპანიაა „Mining Investments LTD“, საქართველოში რეგისტრირებული კომპანია. 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კომპანიის საბოლოო მშობელი კომპანიაა „Magenta Investments Limited“ (2022 წლის 31 დეკემბერი: შპს „Aegis Investments“). ჯგუფზე საბოლოო კონტროლის მქონე მხარე არის დიმიტრი ტროიკცი.

კომპანიის არცერთი მშობელი კომპანია არ გამოსცემს საჯაროდ ხელმისაწვდომ ფინანსურ ანგარიშგებას.

(b) ოპერაციები უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობასთან

უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობამ წლის განმავლობაში მიიღო შემდეგი ანაზღაურება, რომელიც შესულია ადმინისტრაციულ ხარჯებში (იხილეთ შენიშვნა 8):

'000 ლარი	2023	2022
ხელფასები და ბონუსები	6,282	3,147
დასაქმების შეწყვეტის სარგებელი*	-	2,842

* 2022 წელს, უმაღლესი რანგის ხელმძღვანელობის გარკვეულმა წევრებმა მიიღეს 2,842 ათასი ლარის ოდენობით დასაქმების შეწყვეტასთან დაკავშირებული სარგებელი.

(c) ოპერაციები სხვა დაკავშირებულ მხარეებთან

ჯგუფის ოპერაციები სხვა დაკავშირებულ მხარეებთან განხილულია ქვემოთ:

(i) შემოსავალი

'000 ლარი	გარიგების ღირებულება		დაუფარავი ნაშთი 31 დეკემბრისთვის	
	2023	2022	2023	2022
საქონლის რეალიზაცია:				
იმავე დონის შვილობილი საწარმოები (შეტანილი სხვა შემოსავალში)	7,905	13,468	-	-
იმავე დონის შვილობილი საწარმოები (შეტანილი შემოსავალში)	2,259	-		
სხვა	658	762	394	394
გაწეული მომსახურება:				
იმავე დონის შვილობილი საწარმოები	56,466	63,383	-	-
სხვა	59	1,091	-	-
შემოსავალი დივიდენდებიდან:				
იმავე დონის შვილობილი საწარმოები*	-		68,163	68,483

ყველა დაუფარავი ნაშთი დაკავშირებული მხარეების მიმართ, გარდა მისაღები დივიდენდისა, უნდა იქნეს დაკმაყოფილებული ფულადი სახსრებით საანგარიშგებო თარიღიდან 6 თვის განმავლობაში. არცერთი ნაშთი არ არის უზრუნველყოფილი.

*მოძრაობა დაკავშირებული მხარეებისგან მისაღებ დივიდენდებში წარმოდგენილია წინამდებარე კონსოლიდირებული ანგარიშგების შენიშვნებში 10 და 14.

(ii) ხარჯები

'000 ლარი	გარიგების ღირებულება		დაუფარავი ნაშთი 31 დეკემბრისთვის	
	2023	2022	2023	2022
საქონლის შესყიდვა:				
იმავე დონის შვილობილი საწარმოები*	109,797	92,762	126,921	104,592
სხვა	99,081	91,821	67,669	48,720
მიღებული მომსახურება:				
იმავე დონის შვილობილი საწარმოები	15,232	17,955	42,283	-
სხვა	3,239	4,594	11	-

ყველა დაუფარავი ნაშთი დაკავშირებული მხარეების მიმართ, გარდა მისაღები დივიდენდებისა და გაცემული სესხებისა, უნდა იქნეს დაკმაყოფილებული საანგარიშგებო თარიღიდან 6 თვის განმავლობაში. არცერთი ნაშთი არ არის უზრუნველყოფილი.

(iii) სესხები

'000 ლარი	ნასესხები სახსრები		დაუფარავი ნაშთი 31 დეკემბრისთვის	
	2023	2022	2023	2022
სესხები და კრედიტები:				
იმავე დონის შვილობილი საწარმოები	115,401	197,864	15,638	33,229
გაცემული სესხები:				
მესაკუთრე	61	-	127	45
იმავე დონის შვილობილი საწარმოები	69,313	-	16,753	-
სხვა	67,970	114,405	418,611	371,560

სესხებისა და კრედიტების და გაცემული სესხების ვადები და პირობები წარმოდგენილია შენიშვნებში 21 და 16, შესაბამისად.

2023 წელს გაცემულ სესხებზე დარიცხულმა საპროცენტო შემოსავალმა 40,426 ათასი ლარი შეადგინა (2022: 39,586 ათასი ლარი).

2023 წელს მიღებულ სესხებზე დარიცხულმა საპროცენტო ხარჯმა შეადგინა 1,010 ათასი ლარი (2022: 4,617 ათასი ლარი).

* 2022 წლის განმავლობაში, ჯგუფმა შეიძინა 4,959 ათასი ლარის ოდენობით ლიცენზია დაკავშირებული მხარისგან, რომელიც „საქონლის შესყიდვაში“ არის შეტანილი.

(iv) წილობრივი ინვესტიციები

’000 ლარი	გარიგების ღირებულება		ნაშთი 31 დეკემბრისთვის	
	2023	2022	2023	2022
წილობრივი ინვესტიციები				
იმავე დონის შვილობილი საწარმოები	3,738	(6,326)	13,130	9,392

(v) საკრედიტო ვალდებულებები

2023 წლის 31 დეკემბრისთვის და 2022 წლის 31 დეკემბრისთვის, ჯგუფი დაკავშირებული მხარეების დავალიანების გარანტი იყო (იხ. შენიშვნა 26(e)).

28. შეფასების საფუძველი

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია პირვანდელი ღირებულების საფუძველზე, გარდა ინვესტიციებისა, რომლებიც კლასიფიცირდება სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით და სავაჭრო მოთხოვნებისა (რომლებიც წინასწარ განსაზღვრულ ფასებს ექვემდებარება) რომლებიც კლასიფიცირდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ანა ზარალში ასახვით, რომლებიც ასახულია სამართლიანი ღირებულებით.

29. არსებითი ინფორმაცია სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ

ქვემოთ წარმოდგენილი სააღრიცხვო პოლიტიკები თანმიმდევრულად გამოიყენებოდა წინამდებარე კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილ ყველა პერიოდთან მიმართებაში, და თანმიმდევრულად იქნა გამოყენებული ჯგუფის საწარმოების მიერ.

ამასთანავე, 2023 წლის 1 იანვრიდან ჯგუფმა მიიღო „სააღრიცხვო პოლიტიკების განმარტებითი შენიშვნები“ (ბასს 1-ის და ფასს სტანდარტების პრაქტიკის დებულება 2-ის კორექტირებები). კორექტირებები მოითხოვს „არსებითი“ და არა „მნიშვნელოვანი“ სააღრიცხვო პოლიტიკების წარდგენას. მიუხედავად იმისა, რომ კორექტირებებს არ მოჰყოლია რაიმე ცვლილება თვითონ ბუღალტრული აღრიცხვის პოლიტიკებში, მათ გავლენა მოახდინეს შენიშვნა 29 (a-m)-ში წარმოდგენილ სააღრიცხვო პოლიტიკებზე.

(a) კონსოლიდაციის საფუძველი

(i) შვილობილი კომპანიები

შვილობილი კომპანიები წარმოადგენს ჯგუფის მიერ კონტროლირებულ საწარმოებს. ჯგუფი აკონტროლებს საწარმოს, როდესაც ის ექვემდებარება ან როდესაც მას აქვს უფლება ცვლად ამონაგებზე საწარმოში მისი ჩართულობიდან და როდესაც მას შესწევს უნარი იმოქმედოს ამგვარ ამონაგებზე საწარმოში მისი უფლებამოსილების გამოყენებით. შვილობილი კომპანიების ფინანსური ანგარიშგება ჩართულია კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში, კონტროლის დაწყების მომენტიდან მისი შეწყვეტის მომენტამდე. შვილობილი კომპანიების სააღრიცხვო პოლიტიკები შეიცვალა, როდესაც საჭირო გახდა მათი ჯგუფის მიერ მიღებულ პოლიტიკებზე მორგება. შვილობილ კომპანიაში არამაკონტროლებელ წილზე მიკუთვნებადი ზარალი, მიკუთვნებულია არამაკონტროლებელ წილებზე მიუხედავად იმისა, იწვევს თუ არა ეს არამაკონტროლებელი წილის უარყოფით (დეფიციტურ) ნაშთს.

(ii) კონსოლიდაციისას ელიმინირებული ოპერაციები

შიდა-ჯგუფური ნაშთები და ტრანზაქციები, ასევე შიდა-ჯგუფური ოპერაციებისას წარმოქმნილი ნებისმიერი არა-რეალიზებული შემოსავალი და ხარჯები არის ელიმინირებული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას.

(b) შემოსავლის აღიარება

(i) საქონელი

ჯგუფის სპილენძ-ოქროს, ოქრო-პოლიმეტალის და ცემენტ-სპილენძის კონცენტრატების მომხმარებლებზე გაყიდვების სახელშეკრულებო პირობები იძლევა ფასის კორექტირების საშუალებას ხელშეკრულებაში დადგენილი შესაბამისი კოტირების წერტილისთვის არსებული საბაზრო ფასის მიხედვით. აღნიშნულს ეწოდება "წინასწარი ფასწარმოქმნის ხელშეკრულებები" და მდგომარეობს იმაში, რომ სპილენძ-ოქროს და ოქრო-პოლიმეტალის კონცენტრატების გაყიდვის ფასი დაფუძნებულია საანგარიშგებო თარიღისთვის არსებულ სპოტ ფასებზე კონკრეტული მომავალი თარიღისთვის, კლიენტზე მიწოდების შემდეგ (კოტირების პერიოდის ან "QP"). გაყიდვის ფასის კორექტირებები დაფუძნებულია მომრაობაზე კოტირებულ საბაზრო ფასებში, კოტირების პერიოდის ბოლომდე. პერიოდი წინასწარი ინვოისის გაცემისა და კოტირების პერიოდის ბოლომდე შეიძლება მერყეობდეს 1-დან 3 თვემდე.

შემოსავალი აღიარდება როდესაც კონტროლი საქონელზე მომხმარებელს გადაეცემა, დროის იმ მომენტში, როდესაც კონცენტრატი ჯგუფის საბადოს ტერიტორიაზე სარკინიგზო ვაგონებზე დაიტვირთება. შემოსავალი ფასდება ჯგუფის მოლოდინით იმ ოდენობისა, რომლის მიღების უფლებაც ექნება, რაც წარმოადგენს იმ ფასის მიახლოებას, რომლის მიღებაც მოსალოდნელია კოტირების პერიოდის ბოლოს, ანუ ფორვარდული ფასი, და აღიარდება შესაბამისი სავაჭრო მოთხოვნა.

წინასწარი ფასწარმოქმნის ხელშეკრულებებისთვის, ნებისმიერი მომავალი ცვლილება რომელიც კოტირების პერიოდის განმავლობაში ხდება ჩართულია წინასწარი ფასებით განსაზღვრულ სავაჭრო მოთხოვნებში და შესაბამისად, განიხილება ფასს 9-ის და არა ფასს 15-ის ფარგლებში. საქონლის ფასზე დაქვემდებარების გათვალისწინებით, აღნიშნული წინასწარი ფასებით განსაზღვრული სავაჭრო მოთხოვნები ვერ აკმაყოფილებს ფულადი ნაკადების მახასიათებლების ტესტირებას ფასს 9-ის ფარგლებში და მაშასადამე, ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით თავდაპირველი აღიარების თარიღიდან მისი დაფარვის თარიღამდე. აღნიშნული სამართლიანი ღირებულების შემდგომი ცვლილებები აღიარდება მოგების ან ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში ყველა პერიოდში და წარმოდგენილია მომხმარებლებთან გაფორმებული ხელშეკრულებებიდან მიღებული შემოსავლისგან განცალკევებით "სამართლიანი ღირებულების შემოსავალი/ზარალი წინასწარი ფასით განსაზღვრულ სავაჭრო მოთხოვნებზე" ნაწილის სახით (არსებითობის შემთხვევაში). სამართლიანი ღირებულების ცვლილებები კოტირების პერიოდის განმავლობაში და მის დასრულებამდე, ფასდება სპილენძ-ოქროს, ოქრო-პოლიმეტალის და ცემენტ-სპილენძის კონცენტრატების განახლებული ფორვარდული საბაზრო ფასების გამოყენებით.

გადახდის პირობები: როდესაც გაყიდვის გარიგება დგება, კონტრაქტის იხდის მთლიანი წინასწარი ღირებულების 90%-ს, ქვემოთ ჩამოთვლილი დოკუმენტაციის მიღებისას:

- პოლდინგის სერტიფიკატი;
- გამყიდველის წინასწარი ინვოისი;
- წინასწარი წონის, ტენიანობის და ანალიზის სერტიფიკატები.

საბოლოო გადახდა უნდა განხორციელდეს საბოლოო ანალიზების თარიღიდან 3 საბანკო დღის განმავლობაში, როდესაც წონები და ფასები ცნობილია.

(ii) მომსახურება

ჯგუფი შემოსავალს გამოიმუშავებს შპს "არემჯი გოლდზე" გაწეული სხვადასხვა მომსახურებიდან, რომელიც საბადოს საქმიანობას უკავშირდება (ბურღვა, აფეთქება, ტრანსპორტირება და ა.შ.). ჯგუფი ასკვნის, რომ მომსახურების გაწევიდან მიღებული შემოსავალი უნდა აღიარდეს გარკვეული დროის განმავლობაში მომსახურების გაწევასთან ერთად, რადგან მომხმარებელი თანადროულად იღებს და მოიხმარს ჯგუფის მიერ მიწოდებულ სარგებელს. მომსახურების ანგარიში წარდგენილია და გადახდა უნდა განხორციელდეს მომსახურების დასრულებისას და ინვოისის გაცემისას. მომსახურების მოკლევადიანი ხასიათის გათვალისწინებით (1-2 დღე), შემოსავალი მომსახურებისთვის აღიარდება გამარტივების მიზნებისთვის მათი დასრულებისას.

(c) ფინანსური შემოსავალი და ხარჯები

ჯგუფის ფინანსური შემოსავალი და ფინანსური ხარჯები მოიცავს შემდეგს:

- საპროცენტო შემოსავალი;
- საპროცენტო ხარჯი;
- დისკონტის პოზიციის დახურვიდან მიღებული შემოსავალი/ხარჯი;
- უცხოური ვალუტის კურსის ცვლილებით განპირობებული შემოსულობა ან ზარალი ფინანსურ აქტივებსა და ფინანსურ ვალდებულებებზე.

„ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი“ არის განაკვეთი, რომელიც ზუსტად ადისკონტირებს სავარაუდო სამომავლო ფულად გადახდებს ან შემოსულობებს ფინანსური ინსტრუმენტის მოსალოდნელი მოხმარების ვადის მიხედვით:

- ფინანსური აქტივის მთლიან საბალანსო ღირებულებაზე; ან
- ფინანსური ვალდებულების ამორტიზებულ ღირებულებაზე;

საპროცენტო შემოსავლისა და ხარჯის გამოთვლისას, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი გამოიყენება აქტივის მთლიან საბალანსო ღირებულებაზე (როდესაც აქტივი არ არის გაუფასურებული საკრედიტო რისკით) ან ვალდებულების ამორტიზებულ ღირებულებაზე. თუმცა, ფინანსური აქტივებისთვის, რომლებიც გაუფასურებულია საკრედიტო რისკით, მათი თავდაპირველი აღიარების შემდეგ, საპროცენტო შემოსავალი ანგარიშდება ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის, ფინანსური აქტივის ამორტიზებულ ღირებულებაზე გამოყენებით. თუ აქტივი აღარ არის საკრედიტო რისკით გაუფასურებული, მაშინ საპროცენტო შემოსავლის გამოთვლა უზრუნველყოფს მთლიან საბალანსო ღირებულებაზე დათვლის მეთოდს.

უცხოური ვალუტის კურსის ცვლილებით განპირობებული შემოსულობა ან ზარალი აღირიცხება წმინდა საფუძველზე, როგორც ფინანსური შემოსავალი ან ფინანსური ხარჯი, იმის გათვალისწინებით თუ სად აქვს ადგილი უცხოური ვალუტის მოძრაობას - წმინდა ამონაგების თუ წმინდა ზარალის პოზიციაში.

უცხოური ვალუტა

ოპერაციები უცხოურ ვალუტაში გადაყვანილია ჯგუფის საწარმოების შესაბამის სამუშაო ვალუტაში ოპერაციების თარიღის შესაბამისი გაცვლითი კურსით. უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული ფულადი აქტივებისა და ვალდებულებების კონვერტირება ხდება საანგარიშგებო თარიღისათვის არსებული გაცვლითი კურსით, კომპანიის სამუშაო ვალუტაში. უცხოური ვალუტის კურსის ცვლილებით განპირობებული შემოსულობა ან ზარალი ფულად მუხლებზე წარმოადგენს სხვაობას პერიოდის დასაწყისში არსებულ სამუშაო ვალუტაში დენომინირებულ ამორტიზებულ ღირებულებას (კორექტირებული ეფექტური პროცენტით და გადახდებით პერიოდის განმავლობაში) და უცხოურ ვალუტაში დენომინირებულ ამორტიზებულ ღირებულებას შორის, რომელიც კონვერტირებულია საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს არსებული გაცვლითი კურსით.

უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული არაფულადი ერთეულები, რომლებიც ფასდება პირვანდელი ღირებულებით, კონვერტირდება გარიგების განხორციელების თარიღისათვის არსებული გაცვლითი კურსით. უცხოური ვალუტის კონვერტაციით გამოწვეული სხვაობა აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

(d) დასაქმებულთა გასამრჯელოები

დასაქმებულთა მოკლევადიანი გასამრჯელოები ფასდება არადისკონტირებულ საფუძველზე და ხარჯად აღირიცხება შესაბამისი მომსახურების გაწევისას. ვალდებულება აღიარდება იმ ოდენობით, რომლის გადახდაც მოსალოდნელია მოკლევადიანი ფულადი ბონუსის ან მოგების განაწილების გეგმების ფარგლებში, თუ ჯგუფს ექნება მიმდინარე სამართლებრივი ან კონსტრუქციული ვალდებულება გადაიხადოს ეს თანხა დაქირავებული პირის მიერ წარსულში გაწეული მომსახურების შედეგად და როდესაც ამგვარი ვალდებულება საიმედოდ შეიძლება იყოს შეფასებული.

(e) მოგების გადასახადი

მოგების გადასახადის ხარჯი მოიცავს მიმდინარე გადასახადს. მოგების გადასახადი აღიარდება მოგებაში ან ზარალში, გარდა შემთხვევებისა, როდესაც ის უკავშირდება საწარმოთა გაერთიანებას, ან პირდაპირ კაპიტალში ან სხვა სრულ შემოსავალში აღიარებულ ერთეულებს.

(i) მიმდინარე გადასახადი

მიმდინარე გადასახადის ხარჯი არის აღნიშნული წლის დასაბეგრი მოგების საფუძველზე წარმოქმნილი მოსალოდნელი საგადასახადო ვალდებულება, იმ საგადასახადო განაკვეთის გამოყენებით, რომელიც ძალაშია ან არსებითად ამოქმედებულია საანგარიშგებო თარიღისათვის. მიმდინარე საგადასახადო ვალდებულება აგრეთვე მოიცავს დივიდენდებთან დაკავშირებულ ნებისმიერ საგადასახადო ვალდებულებას.

2016 წლის 13 მაისს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონპროექტი მოგების გადასახადის რეფორმის შესახებ (რომელიც ასევე ცნობილია მოგების გადასახადის ესტონური მოდელის სახელით), რაც ნიშნავს დაბეგვრის მომენტის გადატანას მოგების გამომუშავების თარიღიდან მისი გაცემის თარიღამდე. კანონი ძალაში შევიდა 2016 წელს და მოქმედებს საგადასახადო პერიოდებისთვის 2017 წლის 1 იანვრის შემდეგ ყველა იურიდიული პირისთვის, გარდა საფინანსო დაწესებულებებისა (როგორც არის ბანკები, სადაზღვევო კომპანიები, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები, ლომბარდები), რომლებისთვისაც კანონი ძალაში შევა მოგვიანებით.

მოგების გადასახადით დაბეგვრის ახალი სისტემა არ გულისხმობს მოგების გადასახადისგან გათავისუფლებას, ეს უკანასკნელი გადმოდის მოგების გამომუშავების მომენტიდან მათი განაწილების მომენტამდე: ე.ი. მთავარ საგადასახადო ობიექტს წარმოადგენს განაწილებული მოგება. საქართველოს საგადასახადო კოდექსი განსაზღვრავს განაწილებულ მოგებას, როგორც აქციონერებზე დივიდენდების სახით გაცემულ მოგებას. ამას გარდა, ზოგიერთი სხვა ოპერაციაც მიიჩნევა მოგების განაწილებად, მაგალითად არასაბაზრო ტრანსსასაზღვრო ოპერაციები დაკავშირებულ მხარეებთან და/ან გადასახადისგან გათავისუფლებულ პირებთან, რომლებიც ასევე ითვლებიან განაწილებული მოგების მიმღებებად მოგების გადასახადის მიზნებისთვის. ამასთან საგადასახადო ობიექტი მოიცავს ხარჯებსა და სხვა გადახდებს, რომლებიც არ უკავშირდება საწარმოს ეკონომიკურ საქმიანობებს, უფასო მიწოდებები და ზღვრულ მოცულობაზე მეტი წარმომადგენლობითი ხარჯები.

საგადასახადო ანაზღაურება ხელმისაწვდომია 2008-2016 წლების გაუნაწილებელ მოგებაზე გადახდილ მიმდინარე გადასახადზე, თუ ასეთი მოგება განაწილდება 2017 ან შემდეგ წლებში.

დივიდენდების გადახდიდან წარმოშობილი მოგების გადასახადი აღირიცხება როგორც ხარჯი დივიდენდების გამოცხადების პერიოდში, მიუხედავად ფაქტიური გადახდის თარიღისა ან იმ პერიოდისა რომლისთვისაც გადახდილ იქნა დივიდენდი.

საქართველოს საგადასახადო კოდექსი განსაზღვრავს მოგების გადასახადის იმ კონკრეტულ ოპერაციებზე დარიცხვას, რომლებიც არ უკავშირდება საწარმოს ეკონომიკურ საქმიანობებს, უფასო მიწოდებები და ზღვარს გადაცდენილი წარმომადგენლობითი ხარჯები. ჯგუფი ამგვარი ოპერაციის დაბეგვრას არ განიხილავს ბასს 12-ის (მოგების გადასახადები) ფარგლებში და გადასახადს ამგვარ ერთეულებზე აღრიცხავს როგორც გადასახადებს, მოგების გადასახადის გარდა.

(f) ძირითადი საშუალებები

(i) აღიარება და შეფასება

ძირითადი საშუალებების ერთეულები ფასდება, როგორც თვითღირებულებას გამოკლებული დაგროვილი ცვეთა და ნებისმიერი დაგროვილი გაუფასურების ზარალი. მიწა ფასდება თვითღირებულებით, გაუფასურების ზარალის გამოკლებით.

თვითღირებულება მოიცავს აქტივის შეძენასთან პირდაპირ დაკავშირებულ ხარჯებს. საკუთარი ძალებით შექმნილი აქტივის თვითღირებულება შედგება მასალების, შრომითი და ნებისმიერი პირდაპირი დანახარჯებისგან, რომელიც საჭიროა აქტივის დანიშნულებისამებრ მუშა მდგომარეობაში მოსაყვანად, აგრეთვე სესხის ღირებულების კაპიტალიზაციის, აქტივის დემონტაჟის, მოცილების და გამწმენდი სამუშაოების ჩატარების ღირებულებას. შეძენილი პროგრამული უზრუნველყოფა, რომელიც აღჭურვილობის ფუნქციონალურად განუყოფელ ნაწილს წარმოადგენს, კაპიტალიზდება ძირითადი საშუალების ღირებულების ნაწილის სახით.

იმ შემთხვევაში, თუ ძირითადი საშუალებების მნიშვნელოვან ნაწილებს განსხვავებული სასარგებლო მომსახურების ვადები აქვთ, ისინი აღირიცხება როგორც ძირითადი საშუალების ცალკე ერთეულები (ძირითადი კომპონენტები).

ძირითადი საშუალების ერთეულის გაყიდვიდან მიღებული ნებისმიერი შემოსულობა ან ზარალი განისაზღვრება ძირითადი საშუალების გაყიდვიდან მიღებული შემოსულობისა და მისი საბალანსო ღირებულების შედარებით და აღიარდება წმინდა სახით მოგებაში ან ზარალში სხვა შემოსავლის ან სხვა ხარჯების ფარგლებში.

(ii) შემდგომი დანახარჯები

ძირითადი საშუალების კომპონენტის ჩანაცვლების ხარჯი აღიარდება ერთეულის საბალანსო ღირებულებაში თუ მოსალოდნელია, რომ კომპონენტში განვითეული მომავალი ეკონომიკური სარგებელი ჯგუფში შემოედინება, და მისი ღირებულება სანდოდ შეიძლება შეფასდეს. გამოცვლილი კომპონენტის საბალანსო ღირებულების აღიარება წყდება. ძირითადი საშუალებების ყოველდღიური მოვლა-შენახვის ხარჯები გაწევისთანავე აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

გადახსნის საწარმოო ხარჯები, რომლებიც მომავალში მოსაპოვებელ მადანთან წვდომას აუზრუნველებს, აღიარდება სამთო-მომპოვებელი ქონების დამატებად მხოლოდ და მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ გათვალისწინებული იქნება ქვემოთ ჩამოთვლილი ყველა კრიტერიუმი:

- სავარაუდოა, რომ მომავალი ეკონომიკური სარგებელი საწარმოში შემოედინება;
- საწარმოს შეუძლია მოახდინოს იმ მადნის კომპონენტის იდენტიფიცირება, რომელთანაც წვდომა იქნა გაუზრუნველებული; და
- გადახსნის საქმიანობებთან დაკავშირებული ხარჯები, რომლებიც კომპონენტს უკავშირდება, ობიექტურად შეიძლება შეფასდეს.

ჯგუფი წარმოების ყველაზე შესაფერისი საზომის სახით იყენებს, გასანადგურებელი ნარჩენების მოსალოდნელი მოცულობის (ტონა) თანაფარდობას მოსალოდნელი მადნის მოცულობასთან (ტონა), რათა გაანაწილოს გადახსნის ხარჯები წარმოებულ მარაგებსა და გადახსნის საქმიანობის აქტივს შორის.

(iii) ცვეთა

ძირითადი საშუალებები ექვემდებარებიან ცვეთის დარიცხვას მათი დამონტაჟებისა და მზა მდგომარეობაში მოყვანის მომენტიდან, ან ორგანიზაციის შიგნით შექმნილი აქტივებისთვის, იმ თარიღიდან, როდესაც აქტივი დასრულდება და გამოსაყენებლად მზად იქნება. ცვეთა ანგარიშდება აქტივის თვითღირებულებას გამოკლებული ნარჩენი ღირებულება. ფასდება ინდივიდუალური აქტივის მნიშვნელოვანი კომპონენტები და თუ ამ კომპონენტს აქტივის დანარჩენი ნაწილისგან განსხვავებული სასარგებლო მომსახურების ვადა აქვს, მისი ცვეთა განცალკევებით ხორციელდება.

როგორც წესი, ცვეთა აღიარდება მოგებაში ან ზარალში წრფივი მეთოდის გამოყენებით, ძირითადი საშუალებების თითოეული ნაწილის სავარაუდო სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში, ვინაიდან ეს საუკეთესოდ წარმოაჩენს აქტივში განივთებული, მომავალი ეკონომიკური სარგებლის მოხმარებას. მიწას ცვეთა არ ერიცხება.

საბადოს ქონება შედგება გადახსნის საქმიანობის აქტივისგან, რომელსაც ცვეთა ერიცხება ერთეულის წარმოების მეთოდის მიხედვით.

მნიშვნელოვანი, ძირითადი საშუალებების ერთეულების სავარაუდო სასარგებლო მომსახურების ვადები, მიმდინარე და შესადარის პერიოდებში, შემდეგია:

• მანქანა დანადგარები	9 წელი;
• სატრანსპორტო საშუალებები	6-7 წელი;
• კაშხლები და გზები	8 წელი;
• შენობა-ნაგებობები	16-17 წელი;
• საბადოს ქონება	„წარმოების ერთეულის“ მეთოდი
• კაპიტალიზებული რეკულტივაციის ანარიცხი (აქტივი)	9 წელი;
• სხვა	5 წელი;

ცვეთის მეთოდები, სასარგებლო მომსახურების ვადები და ნარჩენი ღირებულებები ყოველი ფინანსური წლის ბოლოს გადაიხედება და, შესაბამის შემთხვევაში კორექტირდება.

(g) არამატერიალური აქტივები

ჯგუფის მიერ შეძენილი არამატერიალური აქტივები, რომლებსაც სასრული სასარგებლო მომსახურების ვადები აქვთ, ფასდება თვითღირებულებით, დაგროვილი ამორტიზაციის და დაგროვილი გაუფასურების ზარალის გამოკლებით.

შემდგომი დანახარჯის კაპიტალიზაცია ხდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ის ზრდის მასთან დაკავშირებულ კონკრეტულ აქტივში განივთებულ მომავალ ეკონომიკურ სარგებელს. ყველა სხვა დანახარჯი, მათ შორის კომპანიის შიგნით გენერირებულ გუდვილსა და ბრენდებზე გაწეული ხარჯები, აღიარდება მოგებაში ან ზარალში მათი გაწევისთანავე.

(i) საძიებო და საშემფასებლო დანახარჯი

კაპიტალიზებული დანახარჯი მოიცავს მასალების, პირდაპირი შრომისა და ზედნადები ხარჯების თვითღირებულებას, რომლებიც პირდაპირ უკავშირდება აქტივის დანიშნულებისამებრ მუშა მდგომარეობაში მოყვანას და ასევე კაპიტალიზებულ სასესხო ხარჯებს. ახალი მადნეულის ძიებისა და შეფასებასთან, არსებული მადნის მინერალიზაციის განსაზღვრასთან, ასევე წარმოების სიმძლავრის დადგენასა და გაფართოებასთან დაკავშირებით გაწეული დანახარჯი, კაპიტალიზდება ეკონომიკური შეფასების დასრულებისთანავე, რაც წინასწარი მიზანშეწონილობის შესწავლის ეკვივალენტურია, ამ დროს იწყება ხარჯების ამორტიზაცია, ქვემოთ წარმოდგენილის მიხედვით. აღნიშნული ეკონომიკური შეფასება განსხვავდება წინასწარი მიზანშეწონილობის შესწავლისგან, რადგან ზოგიერთი ინფორმაცია, რომელიც როგორც წესი წინასწარი მიზანშეწონილობის შესწავლის დროს განისაზღვრება, ამის ნაცვლად მიიღება არსებული საბადოდან ან მისი განვითარებიდან. ეს ინფორმაცია, იმ საბადოს ქონებასთან დაკავშირებით არსებულ ცოდნასთან ერთად, რომლიდანაც უკვე ხდება მოპოვება ან რომელიც განვითარების ეტაპზეა, საშუალებას აძლევს ხელმძღვანელობას დაასკვნას, რომ მეტი ალბათობა არსებობს იმისა, რომ ჯგუფი მოიპოვებს მომავალ ეკონომიკურ სარგებელს დანახარჯებიდან.

საძიებო და საშემფასებლო დანახარჯი ფასდება თვითღირებულებით, დაგროვილი ამორტიზაციის და დაგროვილი გაუფასურების ზარალის გამოკლებით.

(ii) საძიებო და საშემფასებლო ლიცენზიები და სხვა არამატერიალური აქტივები

ჯგუფის მიერ შეძენილი სხვა არამატერიალური აქტივები, რომლებსაც სასრული სასარგებლო მომსახურების ვადები აქვთ, ფასდებიან თვითღირებულებით, დაგროვილი ამორტიზაციის და დაგროვილი გაუფასურების ზარალის გამოკლებით.

(iii) ამორტიზაცია

საძიებო და საშემფასებლო დანახარჯი

საძიებო და საშემფასებლო დანახარჯი ამორტიზებულია წრფივი მეთოდით საბადოს მოსალოდნელი სასარგებლო მომსახურების ვადის მანძილზე და ამორტიზაცია აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

საძიებო და საშემფასებლო ლიცენზიები და სხვა არამატერიალური აქტივები

ამორტიზაცია გამოითვლება აქტივის თვითღირებულების ან თვითღირებულების ჩამნაცვლებელი სხვა თანხის გათვალისწინებით, მისი ნარჩენი ღირებულების გამოკლებით.

ამორტიზაცია აღიარდება მოგებაში ან ზარალში წრფივი მეთოდის გამოყენებით, არამატერიალური აქტივების სავარაუდო სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში, იმ თარიღიდან, როდესაც ისინი გამოსაყენებლად ხელმისაწვდომი გახდება, რადგან აღნიშნული ყველაზე კარგად ასახავს აქტივში განთავსებული მომავალი ეკონომიკური სარგებლის მოხმარების მოსალოდნელ ფორმას.

მიმდინარე პერიოდისთვის სავარაუდო სასარგებლო მომსახურების ვადებია:

– მინერალური რესურსების მოპოვების ლიცენზია*	5 წელი (დარჩენილი);
– სხვა (პროგრამული უზრუნველყოფა, ლიცენზიები)	3-4 წელი.

*მინერალური რესურსების მოპოვების ლიცენზია ამორტიზებულია წრფივი მეთოდით საბადოს მოსალოდნელი სასარგებლო მომსახურების ვადის მანძილზე.

ამორტიზაცია გამოითვლება აქტივის თვითღირებულების ან თვითღირებულების ჩამნაცვლებელი სხვა თანხის გათვალისწინებით, მისი ნარჩენი ღირებულების გამოკლებით.

ამორტიზაციის მეთოდები, სასარგებლო მომსახურების ვადები და ნარჩენი ღირებულებები ყოველი ფინანსური წლის ბოლოს გადაიხედება და, შესაბამის შემთხვევაში კორექტირდება.

(h) მარაგები

მარაგები ფასდება თვითღირებულებასა და წმინდა სარეალიზაციო ღირებულებას შორის უმცირესი თანხით. მარაგების თვითღირებულება გამოიანგარიშება საშუალო შეწონილის პრინციპის საფუძველზე და მოიცავს დანახარჯებს მარაგების შეძენაზე, წარმოებაზე ან დამუშავებაზე და მათი ადგილზე მიწოდებასა და სამუშაო მდგომარეობაში მოსაყვანად საჭირო სხვა ხარჯებს. წარმოებული მარაგების და დაუმთავრებელი წარმოების შემთხვევაში, თვითღირებულება მოიცავს წარმოების ზედნადები ხარჯების შესაბამის წილს ჩვეულებრივი სამუშაო სიმძლავრის საფუძველზე.

საქმიანობის ჩვეულებრივად მიმდინარეობის პირობებში, წმინდა სარეალიზაციო ღირებულება წარმოადგენს მოსალოდნელ სარეალიზაციო ღირებულებას, გამოკლებული სავარაუდო დასრულების და გაყიდვის ხარჯები.

(i) ფინანსური ინსტრუმენტები

(i) აღიარება და თავდაპირველი შეფასება

სავაჭრო მოთხოვნები, რომლებიც არ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით თავდაპირველად აღიარდება მათი წარმოშობისას. ყველა სხვა ფინანსური აქტივი და ფინანსური ვალდებულება თავდაპირველად აღიარდება ვაჭრობის თარიღში, როდესაც ჯგუფი ხდება ინსტრუმენტის სახელშეკრულებო დებულებების მხარე.

ფინანსური აქტივი (თუ ის არ არის სავაჭრო მოთხოვნა არსებითი საფინანსო კომპონენტის გარეშე) ან ფინანსური ვალდებულება, თავდაპირველად შეფასებულია სამართლიან ღირებულებას დამატებული (არა სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით შეფასებული ერთეულისთვის) მის შეძენასთან ან გამოშვებასთან პირდაპირ დაკავშირებული გარიგების ხარჯები. სავაჭრო მოთხოვნა მნიშვნელოვანი საფინანსო კომპონენტის გარეშე თავდაპირველად ფასდება გარიგების ფასით.

(ii) ფინანსური აქტივების კლასიფიკაცია და შემდგომი შეფასება

თავდაპირველი აღიარებისას, ფინანსური აქტივი კლასიფიცირდება ისევე, როგორც ფასდება: ამორტიზებული ღირებულებით; სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით - ინვესტიცია სავალ ინსტრუმენტებში; სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით - ინვესტიცია წილობრივ ინსტრუმენტებში; ან სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით.

თავდაპირველი აღიარების შემდგომ ფინანსური აქტივები არ ექვემდებარება რეკლასიფიკაციას, მანამ სანამ ჯგუფი არ შეცვლის ფინანსური აქტივების აღრიცხვის ბიზნეს მოდელს, რა შემთხვევაშიც ყველა ჩართული ფინანსური აქტივი რეკლასიფიცირებულია ბიზნეს მოდელის ცვლილების შემდგომ პირველი სააღრიცხვო პერიოდის პირველივე დღეს.

ფინანსური აქტივი ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით, თუ ის აკმაყოფილებს ქვემოთ მოყვანილ ორივე პირობას და არ არის გამიზნული როგორც სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით შეფასებული:

- აქტივი განეკუთვნება ბიზნეს მოდელს, რომლის მიზანიც არის აქტივების შენახვა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების შესაგროვებლად; და
- მისი სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტულ თარიღებში წარმოშობს ფულად ნაკადებს, რომელიც მხოლოდ ძირი თანხისა და დაუფარავ ძირ თანხაზე დაგროვილი პროცენტის გადახდას წარმოადგენს.

ინვესტიცია სავალო ინსტრუმენტებში ფასდება სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, თუ ის აკმაყოფილებს ქვემოთ მოცემულ ორივე პირობას და არ არის გამიზნული, როგორც სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით შეფასებული:

- აქტივი განეკუთვნება ბიზნეს მოდელს, რომლის მიზანიც არის სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების შეგროვება და ფინანსური აქტივების გაყიდვა; და
- მისი სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტულ თარიღებში წარმოშობს ფულად ნაკადებს, რომელიც მხოლოდ ძირი თანხისა და დაუფარავ ძირ თანხაზე დაგროვილი პროცენტის გადახდას წარმოადგენს.

წილობრივ ინსტრუმენტებში ინვესტიციების, რომლებიც არ არის გამიზნული ვაჭრობისთვის, თავდაპირველი აღიარებისას ჯგუფს აქვს შეუქცევადი არჩევანის უფლება, სხვა სრულ შემოსავალში ასახოს ინვესტიციის სამართლიან ღირებულებაში განხორციელებული შემდგომი ცვლილებები. ეს არჩევანი კეთდება კონკრეტული ინვესტიციების მიხედვით.

ყველა ფინანსური აქტივი, რომელიც არ კლასიფიცირდება ამორტიზებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით. თავდაპირველი აღიარებისას, ჯგუფს შეუქცევადი არჩევანის უფლება აქვს, ფინანსური აქტივი, რომელიც სხვაგვარად აკმაყოფილებს ამორტიზებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულებით, სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით შეფასების კრიტერიუმებს, შეაფასოს სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით თუ ამგვარი კლასიფიკაცია მთლიანად აღმოჩნდება, ამ მნიშვნელოვნად ამცირებს სააღრიცხვო შეუსაბამოებს, რომლებიც სხვაგვარად წარმოიშვებოდა.

ჯგუფის ფინანსური აქტივები მოიცავს ფინანსური აქტივების შემდეგ კატეგორიებს: სავაჭრო მოთხოვნები და სხვა მოთხოვნები (შენიშვნა 17), ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები (შენიშვნა 18), მისაღები დივიდენდები (შენიშვნა 14 (b)), გაცემული სესხები (შენიშვნა 16), გარდა სავაჭრო მოთხოვნებისა (ექვემდებარება წინასწარ ფასწარმოქმნას) ყველა ფინანსური აქტივი ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით ეფექტური პროცენტის მეთოდის გამოყენებით. სავაჭრო მოთხოვნები (ექვემდებარება წინასწარ ფასწარმოქმნას) კლასიფიცირდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით და ფასდება სამართლიანი ღირებულებით, ხოლო სამართლიანი ღირებულების ცვლილება აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. ჯგუფს აქვს სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით შეფასებული წილობრივი ინვესტიციები (შენიშვნა 14(a)).

ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივები შემდგომ შეფასებულია ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური პროცენტის მეთოდის გამოყენებით. ამორტიზებული ღირებულება შემცირებულია გაუფასურების ზარალით. საპროცენტო შემოსავალი, საკურსო სხვაობით განპირობებული შემოსულობა და ზარალი და გაუფასურება აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. აღიარების შეწყვეტის შედეგად მიღებული ამონაგები ან ზარალი აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები მოიცავს საბანკო ნაშთებს, რომელთა დაფარვის ვადა არის სამი თვე ან ნაკლები შემენის თარიღიდან. მათი სამართლიანი ღირებულების ცვლილების რისკი არა-არსებითია.

ფინანსური ვალდებულებები - კლასიფიკაცია, შემდგომი შეფასება და შემოსულობა და ზარალი

ფინანსური ვალდებულებები კლასიფიცირდება ისევე როგორც ფასდება - ამორტიზებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით. ფინანსური ვალდებულება კლასიფიცირდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით თუ ის კლასიფიცირდება როგორც სავაჭროდ ფლობილი, წარმოებულია ან გამიზნულია ესეთად თავდაპირველი აღიარებისას. სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით შეფასებული ფინანსური ვალდებულებები ფასდება სამართლიანი ღირებულებით და წმინდა ამონაგებით და ზარალით, ნებისმიერი საპროცენტო ხარჯის ჩათვლით, და აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. სხვა ფინანსური ვალდებულებები შემდგომ ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით. საპროცენტო ხარჯი და საკურსო სხვაობით განპირობებული შემოსულობები და ზარალები აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. აღიარების შეწყვეტის შედეგად მიღებული შემოსულობა ან ზარალი ასევე აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

(iii) ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების მოდიფიცირება

ფინანსური აქტივები

თუ ფინანსური აქტივის პირობები მოდიფიცირებულია, ჯგუფმა უნდა შეაფასოს არსებითად იცვლება თუ არა მოდიფიცირებული აქტივისგან წარმოშობილი ფულადი ნაკადები. თუ ფულად ნაკადებში არსებითი ცვლილებაა (ეგრეთ წოდებული „არსებითი მოდიფიცირება“), მაშინ თავდაპირველი ფინანსური აქტივისგან წარმოშობილ ფულად ნაკადებზე სახელშეკრულებო უფლებები მიიჩნევა ვადაგასულად. ამ შემთხვევაში, თავდაპირველი ფინანსური აქტივის აღიარება წყდება და ახალი ფინანსური აქტივი აღიარდება სამართლიანი ღირებულებით.

ჯგუფი ახორციელებს მოცემული მოდიფიცირების არსებითობის რაოდენობრივ და ხარისხობრივ შეფასებას, ანუ არსებითად განსხვავდება თუ არა საწყისი ფინანსური აქტივიდან მიღებული ფულადი ნაკადები მოდიფიცირებული ან ჩანაცვლებული ფინანსური აქტივიდან მიღებული ფულადი ნაკადებისგან. ჯგუფი აფასებს არსებითია თუ არა ცვლილება რაოდენობრივ და ხარისხობრივ მაჩვენებლებზე დაყრდნობით, მოცემული თანმიმდევრობით: ხარისხობრივი მაჩვენებლები, რაოდენობრივი მაჩვენებლები, ორივე ხარისხობრივი და რაოდენობრივი მაჩვენებლების საერთო გავლენა. თუ ფულადი ნაკადები არსებითად განსხვავდება, მაშინ თავდაპირველი ფინანსური აქტივისგან წარმოშობილ ფულად ნაკადებზე სახელშეკრულებო უფლებები მიიჩნევა ვადაგასულად. ამ შეფასების გაკეთების დროს ჯგუფი ფინანსური ვალდებულებების აღიარების შეწყვეტის დროს გამოყენებული პრინციპების ანალოგიური პრინციპებით ხელმძღვანელობს.

ჯგუფი ასკვნის, რომ მოდიფიცირება არსებითია შემდეგ ხარისხობრივ ფაქტორებზე დაყრდნობით:

- ცვლილება ფინანსური აქტივის ვალუტაში;
- ცვლილება გირაოში ან სხვა საკრედიტო პირობებში;
- ცვლილებები ფინანსური აქტივის პირობებში, რომლებიც იწვევს შეუსაბამობას „მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის დაფარვის“ კრიტერიუმთან (კონვერტაციის პირობის დამატება).

თუ ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული, მოდიფიცირებული აქტივისგან მიღებული ფულადი ნაკადები, არ არის არსებითად შეცვლილი, მაშინ მოდიფიცირების შედეგად ფინანსური აქტივის აღიარება არ წყდება. ამ შემთხვევაში, ჯგუფი ხელახლა ანგარიშობს ფინანსური აქტივის მთლიან საბალანსო ღირებულებას და მთლიანი საბალანსო ღირებულების კორექტირებისას წარმოქმნილ თანხას აღრიცხავს როგორც მოდიფიცირებით განპირობებულ შემოსულობას ან ზარალს მოგების ან ზარალის ანგარიშგებაში. ფინანსური აქტივის მთლიანი საბალანსო ღირებულება ხელახლა ითვლება როგორც მოდიფიცირებული სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიმდინარე ღირებულება, რომელიც დისკონტირდება აქტივის თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით. ნებისმიერი გაწეული ხარჯი ან საკომისიო აკორექტირებს მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივის საბალანსო ღირებულებას და არის ამორტიზებული მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივის დარჩენილი მოხმარების ვადის განმავლობაში.

ფინანსური ვალდებულებები

ჯგუფი წყვეტს ფინანსური ვალდებულების აღიარებას, როდესაც მოდიფიცირებულია მისი პირობები და არსებითად განსხვავდება მოდიფიცირებული ფინანსური ვალდებულებისგან მიღებული ფულადი ნაკადები. ამ შემთხვევაში, ახალი მოდიფიცირებულ პირობებზე დაფუძნებული ფინანსური ვალდებულება აღიარდება სამართლიანი ღირებულებით. სხვაობა აღიარებაშეწყვეტილი ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და ახალ მოდიფიცირებულპირობებიან ფინანსურ ვალდებულებას შორის აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

თუ მოდიფიცირება (ან გაცვლა) არ იწვევს ფინანსური ვალდებულების აღიარების შეწყვეტას, ჯგუფი იყენებს ფინანსური აქტივის მთლიანი საბალანსო ღირებულების კორექტირებისას გამოყენებულ სააღრიცხვო პოლიტიკას. როდესაც მოდიფიცირება არ იწვევს ფინანსური აქტივის აღიარების შეწყვეტას, ჯგუფი აღიარებს ესეთი მოდიფიცირებიდან (ან გაცვლიდან) წარმოშობილ, ფინანსური ვალდებულების ამორტიზებული ღირებულების ნებისმიერ კორექტირებას, მოგებაში ან ზარალში, მოდიფიცირების (გაცვლის) თარიღში.

ცვლილებები არსებული ფინანსური ვალდებულებების ფულად ნაკადებში არ მიიჩნევა კორექტირებად, თუ ისინი წარმოიშვა არსებული სახელშეკრულებო პირობებიდან, მაგალითად, ბანკების მიერ, საქართველოს ეროვნული ბანკის მხრიდან საკვანძო განაკვეთებში განხორციელებული ცვლილებების შედეგად, წამოწყებული ცვლილებები ფიქსირებულ საპროცენტო განაკვეთებში, თუ სასესხო ხელშეკრულება აძლევს ბანკს ამის უფლებას და ჯგუფს აქვს შესაძლებლობა, მიიღოს გადახდილი განაკვეთი ან დაფაროს სესხი ნომინალური ღირებულებით, ჯარიმის გადახდის გარეშე. საპროცენტო განაკვეთის ცვლილებისას არსებული საბაზრო განაკვეთის შესაბამისად, ჯგუფი ხელმძღვანელობს მცოცავი საპროცენტო განაკვეთის ფინანსური ინსტრუმენტებით. ეს ნიშნავს, რომ შესაბამისად იცვლება ეფექტური საპროცენტო განაკვეთიც.

ჯგუფი აფასებს არსებითია თუ არა ცვლილება რაოდენობრივ და ხარისხობრივ მაჩვენებლებზე დაყრდნობით: ხარისხობრივი მაჩვენებლები, რაოდენობრივი მაჩვენებლები, ორივე ხარისხობრივი და რაოდენობრივი მაჩვენებლების საერთო გავლენა. ჯგუფი ასკვნის, რომ მოდიფიცირება არსებითია შემდეგ ხარისხობრივ ფაქტორებზე დაყრდნობით:

- ფინანსური ვალდებულების ვალუტის ცვლილება;
- ცვლილება გირაოში ან სხვა საკრედიტო პირობებში;
- კონვერტაციის პირობის დამატება;
- ფინანსური ვალდებულების სუბორდინაციის ცვლილება.

რაოდენობრივი შეფასებისას მნიშვნელოვნად იცვლება პირობები თუ ახალი პირობების მიხედვით ფულადი ნაკადების დისკონტირებული მიმდინარე ღირებულება, წმინდად გადახდილი/მიღებული თანხების (დისკონტირებული თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით) ჩათვლით, მინიმუმ 10%-ით განსხვავდება საწყისი ფინანსური ვალდებულებიდან წარმოქმნილი ნარჩენი ფულადი ნაკადების დისკონტირებული მიმდინარე ღირებულებისგან. თუ სავალო ინსტრუმენტების გაცვლა ან პირობების მოდიფიცირება მიჩნეულია ვალის დაფარვად, ნებისმიერი გაწეული ხარჯი ან გადასახადი აღიარებულია ვალის დაფარვიდან მიღებულ მოგებასა ან ზარალში. თუ გაცვლა ან მოდიფიცირება არ არის მიჩნეული ვალის დაფარვად, ნებისმიერი გაწეული ხარჯი ან საკომისიო აკორექტირებს ვალდებულების საბალანსო ღირებულებას და ამორტიზებულია მოდიფიცირებული ვალდებულების ნარჩენი მოხმარების ვადის განმავლობაში.

(iv) აღიარების შეწყვეტა

ფინანსური აქტივები

ჯგუფი წყვეტს ფინანსური აქტივის აღიარებას, როდესაც ფინანსური აქტივიდან მისაღები ფულადი ნაკადების მიღების სახელშეკრულებო უფლებებს გასდის ვადა, ან ის გადასცემს გარიგებიდან მისაღებ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებზე უფლებებს, გარიგებაში რომელშიც ფინანსური აქტივის ფლობის თითქმის ყველა რისკი და ანაზღაურება არის გადაცემული, ან როდესაც ჯგუფი არც გადასცემს და არც ინარჩუნებს ფინანსური აქტივის ფლობასთან დაკავშირებულ რისკებს და ანაზღაურებებს და ჯგუფი არ ინარჩუნებს ფინანსურ აქტივზე კონტროლს.

ჯგუფი დებს გარიგებებს, რომლითაც ის გადასცემს მისი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ასახულ აქტივებს, მაგრამ ინარჩუნებს გადაცემულ აქტივებთან დაკავშირებულ ყველა ან თითქმის ყველა რისკს და ანაზღაურებას. ასეთ შემთხვევებში, გადაცემული აქტივის აღიარება არ წყდება.

ფინანსური ვალდებულებები

ჯგუფი წყვეტს ფინანსური ვალდებულების აღიარებას, როდესაც მისი სახელშეკრულებო ვალდებულებები დაკმაყოფილებულია, უქმდება ან ვადა გასდის. ჯგუფი ასევე წყვეტს ფინანსური ვალდებულების აღიარებას როცა მისი პირობები მოდიფიცირებულია და მოდიფიცირებული ფინანსური ვალდებულებიდან მიღებული ფულადი ნაკადები მნიშვნელოვნად იცვლება, რა შემთხვევაშიც მოდიფიცირებულ პირობებზე დაფუძნებული ახალი ფინანსური ვალდებულება აღიარდება მისი სამართლიანი ღირებულებით.

ფინანსური ვალდებულების აღიარების შეწყვეტისას, გაუქმებულ საბალანსო ღირებულებას შორის და გადახდილ თანხას შორის სხვაობა (ნებისმიერი გადაცემული არაფულადი აქტივების და ნაკისრი ვალდებულებების ჩათვლით) აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

(v) ურთიერთგადაფარვა

ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები შეიძლება იყოს ურთიერთგადაფარული და წმინდა ოდენობა წარმოდგენილი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში, მხოლოდ და მხოლოდ მაშინ როდესაც ჯგუფს აქვს იურიდიული აღსრულების უფლება, რომ ურთიერთგადაფაროს ეს ოდენობები და ის აპირებს მათ დაკმაყოფილებას წმინდა თანხის საფუძველზე ან აქტივის გაყიდვით იმავდროულად დააკმაყოფილოს ვალდებულება.

(vi) განთავსებული კაპიტალი

ჩვეულებრივი აქციები

ჩვეულებრივი აქციები კლასიფიცირდება კაპიტალის სახით. დამატებითი ხარჯები პირდაპირ უკავშირდება ჩვეულებრივი აქციების და აქციის ოფციონების გამოშვებას და აღიარდება როგორც გამოქვითვა კაპიტალიდან, ნებისმიერი საგადასახადო გავლენის გამოკლებით.

(j) გაუფასურება

(i) არაწარმოებული ფინანსური აქტივები

ჯგუფი აღიარებს ზარალის რეზერვებს ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივების მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე:

ჯგუფი აღრიცხავს ზარალის რეზერვებს არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მიხედვით, შემდეგი შემთხვევების გარდა, როდესაც აღირიცხება 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მიხედვით:

- სასესხო ფასიანი ქაღალდები, რომლებსაც საანგარიშგებო თარიღისთვის აქვთ დაბალი საკრედიტო რისკი; და
- სხვა სასესხო ფასიანი ქაღალდები და საბანკო ნაშთები, რომელთათვისაც საკრედიტო რისკი (ანუ ფინანსური ინსტრუმენტის მოსალოდნელი მოხმარების ვადის განმავლობაში დეფოლტის ალბათობა) არსებითად არ გაზრდილა თავდაპირველი აღიარების შემდგომ.

ზარალის რეზერვები სავაჭრო მოთხოვნებზე და სახელშეკრულებო აქტივებზე ყოველთვის ფასდება არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ტოლი ოდენობით.

ფინანსურ აქტივზე თავდაპირველად აღიარებული საკრედიტო რისკის არსებითი ზრდის დასადგენად და მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრისათვის, ჯგუფი ითვალისწინებს გონივრულ და დამხმარე ინფორმაციას რომელიც შესაბამისია და ხელმისაწვდომი დამატებითი ხარჯებისა და ძალისხმევის გაწევის გარეშე. ეს მოიცავს როგორც ხარისხობრივ ისე რაოდენობრივ ინფორმაციას და ანალიზს, ჯგუფის წარსულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით, ინფორმირებული საკრედიტო შეფასების და წინდახედულობის პრინციპის გათვალისწინებით.

ჯგუფი ფინანსური აქტივის საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან ზრდად მიიჩნევს, როდესაც მას 30 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება აქვს.

ჯგუფი ფინანსურ აქტივს მიიჩნევს დეფოლტირებულად მაშინ, როდესაც:

- არ არის სავარაუდო, რომ მსესხებელი სრულად დაფარავს თავის საკრედიტო ვალდებულებებს ჯგუფის მიმართ, ჯგუფის მიერ სესხის უზრუნველყოფის რეალიზაციის გარეშე (ესეთის ფლობის შემთხვევაში); ან
- ფინანსურ აქტივი 90 დღეზე მეტია ვადაგადაცილებულია.

არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, რომელიც წარმოიშობა ნებისმიერი შესაძლო დეფოლტის შემთხვევებისგან ფინანსური ინსტრუმენტის მოსალოდნელი მოხმარების ვადის განმავლობაში.

12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ნაწილი, რომელიც შეიძლება წარმოიქმნას საანგარიშგებო თარიღის შემდეგ 12 თვის განმავლობაში მომხდარი დეფოლტის შემთხვევების შედეგად (ან უფრო მოკლე პერიოდში თუ ინსტრუმენტის მოსალოდნელი სასიცოცხლო ვადა 12 თვეზე ნაკლებია).

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დადგენისას გამოყენებული მაქსიმალური პერიოდი შეესაბამება მაქსიმალურ სახელშეკრულებო პერიოდს, რომლის განმავლობაშიც ჯგუფი ექვემდებარება საკრედიტო რისკს.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასება

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი არის ალბათობაზე დაფუძნებული სავარაუდო საკრედიტო ზარალი. საკრედიტო ზარალი ფასდება ყველა ფულადი დანაკლისის მიმდინარე ღირებულებით (ანუ სხვაობა საწარმოდან ხელშეკრულების მიხედვით მიღებულ ფულად ნაკადებსა და მოსალოდნელ მისაღებ ფულად ნაკადებს შორის).

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი დისკონტირდება ფინანსური აქტივის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით.

საკრედიტო რისკით გაუფასურებული ფინანსური აქტივები

ყველა საანგარიშგებო თარიღისთვის, ჯგუფი აფასებს არის თუ არა ამორტიზებული ღირებულებით აღრიცხული ფინანსური აქტივები და სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით შეფასებული სასესხო ფასიანი ქაღალდები გაუფასურებული საკრედიტო რისკით. ფინანსური აქტივი „გაუფასურებულია კრედიტით“ როდესაც ფინანსური აქტივის სამომავლო ფულად ნაკადებზე საზიანო გავლენის მქონე ერთ ან მეტ შემთხვევას ჰქონდა ადგილი.

მტკიცებულება იმისა, რომ ფინანსური აქტივი გაუფასურებულია საკრედიტო რისკით, მოიცავს შემდეგ დაკვირვებად მონაცემებს:

- ემიტენტის ან მსესხებლის არსებითი ფინანსური სირთულეები;
- ხელშეკრულების დარღვევა, მაგალითად დეფოლტი ან 90 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება;
- ჯგუფის მიერ სესხის ან წინასწარ გადახდილი თანხების რესტრუქტურისაცია იმ პირობებით, რომლებსაც ჯგუფი სხვა შემთხვევებში არ განიხილავდა;
- მოსალოდნელია მსესხებლის გაკოტრება ან სხვა ფინანსური რეორგანიზაცია; ან
- ფინანსური სირთულეების გამო ფასიანი ქაღალდების აქტიური ბაზრის გაქრობა.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის წარდგენა ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში

ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივების ზარალის რეზერვები გამოიქვეთება აქტივების მთლიანი საბალანსო ღირებულებიდან.

ჩამოწერა

ფინანსური აქტივის მთლიანი საბალანსო ღირებულება ჩამოწერილია, როდესაც ჯგუფს აღარ აქვს მისი მთლიანობაში ან ნაწილობრივ ამოღების გონივრული მოლოდინი. ჯგუფი ინდივიდუალურად აფასებს ჩამოსაწერ ოდენობას და ვადებს, იმის მიხედვით არის თუ არა გონივრული მოლოდინი იმისა, რომ მოხერხდება თანხის ამოღება. ჯგუფი აღარ ელის მნიშვნელოვანი ოდენობის ამოღებას ჩამოწერილი თანხიდან. თუმცა, ჩამოწერილი ფინანსური აქტივები შეიძლება კიდევ დაექვემდებაროს აღსრულების მცდელობას ჯგუფის მხრიდან ვადაგასული თანხების ამოღების პროცედურების შესაბამისად.

(ii) არაწარმოებული ფინანსური აქტივები

ჯგუფის არაფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულება (მარაგების გარდა) გადაიხედება ყოველი საანგარიშგებო თარიღისათვის, რათა დადგინდეს არსებობს თუ არა გაუფასურების რაიმე ნიშნები. მსგავსი ნიშნების არსებობის შემთხვევაში ფასდება აქტივის ანაზღაურებადი ღირებულება.

გაუფასურების დადგენის მიზნით, აქტივები, რომლებიც ვერ შემოწმდება ინდივიდუალურად, ჯგუფდება აქტივების უმცირეს ჯგუფებად, რაც ახდენს ფულადი ნაკადების გენერირებას ხანგრძლივი სარგებლობიდან, რომლებიც დიდიწილად დამოუკიდებელი არიან სხვა აქტივების ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის ფულადი შემოდიხებებისგან.

ჯგუფის კორპორატიული აქტივები არ ქმნიან ცალკეულ ფულადი ნაკადების შემოდიხებს და გამოიყენებიან ერთზე მეტი ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის მიერ. კორპორატიული აქტივები განაწილებულია ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ერთეულებზე გონივრულ და თანმიმდევრულ საფუძველზე და მოწმდება გაუფასურებაზე იმ ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის შემოწმების ნაწილის სახით რომელსაც კორპორატიული აქტივი მიეკუთვნება.

აქტივის ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის ანაზღაურებადი ღირებულება არის მის გამოყენებით ღირებულებასა და სამართლიან ღირებულებას (გამოკლებული გაყიდვის ხარჯები) შორის უდიდესი. გამოყენებითი ღირებულების შეფასებისას, მომავალში მისაღები ფულადი ნაკადები დისკონტირდება მათ მიმდინარე ღირებულებაზე, გადასახადების გადახდამდე დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით, რაც ასახავს ბაზრის მიმდინარე შეფასებას ფულის ღირებულებისა დროში და ამ აქტივებისთვის ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ერთეულისთვის დამახასიათებელ რისკებს.

გაუფასურების ზარალი აღიარდება თუ აქტივის ან მასთან დაკავშირებული ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის საბალანსო ღირებულება აღემატება მის სავარაუდო ანაზღაურებად ღირებულებას. გაუფასურების ზარალები აღიარდება მოგებაში ან ზარალში. ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ერთეულებთან მიმართებაში აღიარებული გაუფასურების ზარალი ნაწილდება ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ერთეულში შემავალი აქტივების საბალანსო ღირებულებაზე პროპორციულობის პრინციპით და ამცირებს მას.

წინა პერიოდებში აღიარებული გაუფასურების ზარალი ფასდება თითოეული საანგარიშგებო თარიღისთვის, ნებისმიერ მინიშნებაზე იმისა, რომ ზარალი შემცირდა ან აღარ არსებობს. გაუფასურების ზარალის აღდგენა ხდება, თუ ადგილი აქვს ცვლილებას ანაზღაურებადი თანხის განსაზღვრებაში გამოყენებულ შეფასებებში. გაუფასურების ზარალი აღდგენას ექვემდებარება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ აქტივის საბალანსო ღირებულება არ აღემატება იმ საბალანსო ღირებულებას (გაუფასურების ან ამორტიზაციის გამოკლებით), რაც იქნებოდა განსაზღვრული გაუფასურების ზარალის არ არსებობის შემთხვევაში.

(k) იჯარები

ხელშეკრულების დადებისას, ჯგუფი განსაზღვრავს არის თუ არა ან მოიცავს თუ არა აღნიშნული ხელშეკრულება იჯარას. ხელშეკრულება არის ან შეიცავს იჯარას თუ ის გადასცემს კონკრეტული აქტივის გამოყენების კონტროლის უფლებას დროის გარკვეული პერიოდით გარკვეული ანაზღაურების სანაცვლოდ. იმის შესაფასებლად გადასცემს თუ არა ხელშეკრულება კონკრეტული აქტივის გამოყენების კონტროლის უფლებას, ჯგუფი ფასს 16-ის იჯარის განმარტებას იყენებს.

(l) საკრედიტო ვალდებულებები

ფინანსური გარანტიები წარმოადგენს ხელშეკრულებებს, რომლის მიხედვითაც ჯგუფს მოეთხოვება კონკრეტული გადახდების განხორციელება, რათა მფლობელს აუნაზღაუროს ზარალი, რომელსაც ის გასწევს რადგან კონკრეტული მევალე ვერ ახერხებს გადახდის განხორციელებას მისი ვადის დადგომის დროს, სასესხო ინსტრუმენტის პირობების შესაბამისად.

გაცემული ფინანსური გარანტიები თავდაპირველად ფასდება სამართლიანი ღირებულებით. შემდგომ, ისინი ფასდება ფასს 9-ის მიხედვით განსაზღვრულ ზარალის რეზერვსა და თავდაპირველად აღიარებულ ოდენობას (გამოკლებული, შესაბამისობის შემთხვევაში, ფასს 15-ის პრინციპების მიხედვით აღიარებული შემოსავლის კუმულაციური ოდენობა) შორის უდიდესით.

(m) ანარიცხები

ანარიცხების აღიარება ხდება, როცა ჯგუფს აქვს სანდოდ შეფასებადი, სამართლებრივი ან კონსტრუქციული ვალდებულება წარსულში მომხდარი მოვლენის შედეგად და სავარაუდოა, რომ ვალდებულებების დაფარვას დასჭირდება ეკონომიკური სარგებლის გადინება. ანარიცხები განისაზღვრება მოსალოდნელი მომავალი ფულადი ნაკადების გადასახადებამდე არსებული განაკვეთით დისკონტირებით, რაც ასახავს ფულის დროით ღირებულების და, ვალდებულებისთვის დამახასიათებელი რისკების მიმდინარე საბაზრო შეფასებებს. დისკონტის პოზიციის დახურვა აღიარდება ფინანსური ხარჯის სახით.

(i) ტერიტორიის აღდგენა

ბუნებრივი რესურსების შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად, მომხმარებელი პასუხს აგებს სამუშაო ტერიტორიის რეკულტივაციაზე რესურსებით სარგებლობის დასრულების ან რაიმე სხვა მიზნით რესურსებით სარგებლობის შეწყვეტისთანავე და თუ რესურსების მომავალ სარგებლობას ადგილი აღარ აქვს.

შესაბამისი აქტივი აღიარდება ძირითად საშუალებებში. სამუშაო ტერიტორიის აღდგენის ხარჯი განისაზღვრება ვალდებულებების, მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების გამოყენებით, დასაფარად გასაწევი მოსალოდნელი ხარჯების მიმდინარე ღირებულებით. ფულადი ნაკადები დისკონტირდება გადასახადებამდე არსებული, მიმდინარე ურისკო განაკვეთით. დისკონტის პოზიციის დახურვა აღიარდება ხარჯის სახით მისი გაწევისთანავე და აღიარდება მოგებაში ან ზარალში ფინანსური ხარჯის სახით. აღდგენასთან დაკავშირებული სავარაუდო მომავალი ხარჯები ყოველწლიურად გადაიხედება და შესაბამისად კორექტირდება. ცვლილებები მოსალოდნელ მომავალ ხარჯებში, აღდგენის ვადებში ან გამოყენებულ დისკონტირების განაკვეთში ემატება ან აკლდება შესაბამისი აქტივების თვითღირებულებას.

ანარიცხების სახით აღიარებული თანხა წარმოადგენს, საანგარიშგებო თარიღისთვის, მიმდინარე ვალდებულების დასაფარად აუცილებელი ხარჯის საუკეთესო შეფასებას. რისკები და გაურკვევლობები, რომლებიც მრავალ მოვლენას და ვითარებას უკავშირდება, გათვალისწინებულია ანარიცხის საუკეთესო შეფასების განსაზღვრის პროცესში. სამუშაო ტერიტორიის აღდგენის სამომავლო დანახარჯების პროგნოზირებას მნიშვნელოვანი მსჯელობა სჭირდება. მომავალი მოვლენები, რომლებმაც შესაძლოა იმოქმედონ ვალდებულების დასაფარად საჭირო თანხაზე, აისახება ანარიცხის თანხაში, თუ არსებობს მათი წარმოშობის საკმარისი ობიექტური მტკიცებულება.

30. ახალი სტანდარტები და ინტერპრეტაციები, რომლებიც ჯერ არ არის ძალაში შესული

არსებობს რიგი ახალი სტანდარტები, რომლებიც 2022 წლის 1 იანვრიდან, და ყოველი მომდევნო წლიური საანგარიშგებო პერიოდებისთვის, შევიდა ძალაში (ადრეული გამოყენებაც ნებადართულია); თუმცა ჯგუფს ჯერ არ ჰქონდა აღნიშნული ახალი ან შესწორებული სტანდარტები მიღებული წინამდებარე კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგებების მომზადებისას.

მოსალოდნელია, რომ ქვემოთ ჩამოთვლილი შესწორებული სტანდარტები და ინტერპრეტაციები არ მოახდენენ მნიშვნელოვან გავლენას ჯგუფის ფინანსურ ანგარიშგებაზე:

- ვალდებულებების კლასიფიკაცია მოკლევადიანის ან გრძელვადიანის სახით (ბასს 1-ის შესწორებები).
- მომწოდებელთა საფინანსო გარიგებები (ბასს 7-ისა და ფასს 7-ის შესწორებები).
- საიჯარო ვალდებულება გაყიდვასა და უკუიჯარაში (ფასს 16-ის შესწორებები);
- გაცვლის საშუალების არარსებობა (ბასს 21-ის შესწორებები).

31. შემდგომი მოვლენები

(a) ლიცენზიის გაყიდვა:

2024 წლის აპრილში, ჯგუფმა მიჰყიდა „არემჯი გოლდ“-ს მინერალური რესურსების, ძიების, მოპოვებისა და დამუშავების საძიებო და საშემფასებლო ლიცენზია იმედის საბადოზე, რომელიც მდებარეობს სამხრეთ საქართველოში, ბოლნისის რაიონის ტერიტორიაზე, დაფარვის ვადით 2041 წლის ოქტომბერი. გაყიდვის ფასი 4,848 ათასი ლარით განისაზღვრა.

სს არემჯი კოპერის

მმართველობის კონსოლიდირებული ანგარიშგება

საანგარიშო წლისთვის, რომელიც დასრულდა

2023 წლის 31 დეკემბერს

საქმიანობის მიმოხილვა

სს არემჯი კოპერი (წარსულში სს მადნეული შემდგომში „კომპანია“) - ამუშავდა 1975 წელს, ხოლო სააქციო საზოგადოების ფორმით ჩამოყალიბდა 1996 წელს; კომპანია რეგისტრირებულია დაბა კაზრეთში, ბოლნისის რაიონში. კომპანია ფლობს მადნეულის საბადოს მინერალური რესურსების კვლევის, მოპოვების და გადამუშავების ლიცენზიას ბოლნისის რაიონში 2041 წლამდე. კომპანიის ძირითადი საქმიანობაა ოქრო-სპილენძის კონცენტრატის წარმოება და გაყიდვა. კომპანიის საქმიანობის თანმდევი პროდუქტია ე.წ. ცემენტირებული ოქრო-სპილენძის კონცენტრატის წარმოება და გაყიდვა.

2023 წლის ბოლოს კომპანიას ჰყავს ორი შვილობილი კომპანია: შპს ბელაზ კავკაზ ტრანს და შპს ტრანს ფეთქ მზიდი, რომლებსაც არ აქვთ მნიშვნელოვანი ოპერაციები. სს არემჯი კოპერი და მისი შვილობილი კომპანიები ერთად მოხსენიებულია როგორც „ჯგუფი“. 2023 წლის ბოლოსთვის კომპანიის 99.6%-ის მფლობელია შპს „Mining Investments“. ჯგუფის საბოლოო მაკონტროლებელი კომპანიაა „Magenta Investments Limited“.

კომპანიის ტექნოლოგიური პროცესი წარმოადგენს ქანებიდან ოქროსა და სპილენძის ამოღებას ფლოტაციის ტექნოლოგიური პროცესის საშუალებით. ფლოტაცია წარმოადგენს პროცესს, სადაც წვრილად დაფქვილ ქანებში წყლის და რეაგენტების გამოყენებით (ძირითადად კირის საშუალებით) ხდება კონცენტრატის ანუ იმ ფრაქციის გამოყოფა, რომელიც ყველაზე მეტ ოქროს და სპილენძს შეიცავს. აღნიშნული პროცესის მეშვეობით 2023 წელს გადამუშავდა 2.377 მილიონი ტონა მადანი, რომელშიც სპილენძის შემცველობა იყო 0.31% და ოქროს შემცველობა 1 გრამი ტონაზე. წარმოებულმა კონცენტრატმა შეადგინა 44,033 ტონა (მშრალი წონა), რომელშიც სპილენძის შემცველობა იყო საშუალოდ 10.82% და ოქროს შემცველობა 37.71 გრამი ტონაზე. სპილენძის და ოქროს მადნიდან ამოღების კოეფიციენტებმა შეადგინა შესაბამისად 66.90% და 72.58%. კომპანიის კუთვნილ ფაბრიკაში 2020 წლიდან დაიწყო შპს აურამაინის მიერ წარმოებული მადნის გადამუშავება და ოქროს პოლიმეტალური კონცენტრატის წარმოება. 2023 წელს გადამუშავდა 260 ათასი ტონა მადანი, წარმოებული იყო 18,876 ტონა (მშრალი წონა) ოქრო-პოლიმეტალური კონცენტრატი, რომელშიც მეტალების შემცველობა იყო შემდეგი: ტყვია 10.42%, თუთია 19.32%, ოქრო 51.80 გრამი ტონაზე და ვერცხლი 321 გრამი ტონაზე.

ფლოტაციის ტექნოლოგიით მხოლოდ გარკვეული ტიპის ე.წ. სულფიდური მადნის გადამუშავება შეიძლება, ამიტომაც კომპანია შესაბამის მადანს იღებს როგორც საკუთარი ე.წ. მადნეულის კარიერიდან ისე შპს არემჯი გოლდის საყდრის საბადოდან. 2024-2028 წლებში დაგეგმილია 3.7 მილიონი ტონა მადნის მოპოვება მადნეულის კარიერიდან და ამავე პერიოდში 4.9 მილიონი ტონა მადნის შესყიდვა შპს არემჯი გოლდიდან. აგრეთვე 2024-2028 წლებში დაგეგმილია შპს აურამაინის 1.2 მილიონი ტონა მადნის მოპოვება და გადამუშავება.

რაც შეეხება კომპანიის საოპერაციო საქმიანობას, 2023 წელს რეალიზაცია გაიზარდა 2022 წლის 469 მილიონი ლარიდან 507 მილიონ ლარამდე. რეალიზაციის ზრდა ძირითადად განპირობებულია ოქრო-სპილენძის კონცენტრატის რეალიზებული რაოდენობის გაზრდით. ამავე დროს შემცირდა თვითღირებულება 2022 წლის 428 მილიონი ლარიდან 391 მილიონ ლარამდე, რაც გამოწვეულია მადნეულის საბადოზე შემცირებული ბლოკებით და, ზოგადად ინფლაციის შემცირების გამო მასალების, საწვავის, დანადგარების და სხვა ხარჯების გაიფხვებით. 2023 წელს ხელფასების ხარჯი გაიზარდა 2022 წლის 80 მილიონი ლარიდან 87 მილიონ ლარამდე, რაც ძირითადად გამოწვეული იყო 2023 წელს დასაქმებულთა

რაოდენობის ზრდით. დასაქმებულთა საშუალო რაოდენობა 2023 წელს გაიზარდა 3,000 თანამშრომლიდან 3,047-მდე. კომპანიაში დასაქმებული თანამშრომლები ინდუსტრიის სპეციფიკიდან გამომდინარე ფლობენ განსაკუთრებულ უნარ-ჩვევებს, რაც უნიკალურია საქართველოსთვის.

კომპანიის საქმიანობა დაკავშირებულ კომპანია შპს არემჯი გოლდთან, კონტრაქტორებთან და ქვეკონტრაქტორებთან ერთად ქმნის მნიშვნელოვან დადებით ეკონომიკურ ეფექტს როგორც დასაქმების, ისე საგადასახადო შემოსავლების კუთხით ბოლნისის და დმანისის მუნიციპალიტეტებში.

კომპანია აგრეთვე ახორციელებს სოციალური დახმარების, კულტურისა და სპორტის მიმართულებით მნიშვნელოვან პროექტებს.

მადნების მოპოვება და გადამუშავება რეგულირდება ლიცენზიების და ნებართვების ფარგლებში. კომპანია ფლობს ბოლნისის მუნიციპალიტეტში მადნეულის ოქრო-სპილენძ-ბარიტ-პოლიმეტალურ საბადოზე სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების #1005456 ლიცენზიას და შესაბამის ნებართვას მადნის მოპოვებაზე და კონცენტრატის წარმოებაზე.

გარემოს დაცვა

ზოგადი ინფორმაცია

გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის მოთხოვნების და სს „არ ემ ჯი კოპერის“ საქმიანობაზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით განსაზღვრული პირობების შესრულების და ექსპლუატაციის პერიოდში ბუნებრივ გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედების შემცირების ან/და თავიდან აცილების მიზნით, კომპანიის მიერ შემუშავებულია გარემოსდაცვითი სამოქმედო გეგმები.

კომპანია სს „არ ემ ჯი კოპერი“ ახორციელებს გარემოზე ზემოქმედების შემარბილებელ ღონისძიებებს სამოქმედო ღონისძიებათა გეგმა-გრაფიკით განსაზღვრულ ვადებში და საქართველოს კანონმდებლობით დაკისრებულ მოვალეობებს.

წყალი

სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო ჩამდინარე წყლების მართვა

გარემოში სამეურნეო და საყოფაცხოვრებო წყლებით დაბინძურების აღკვეთის მიზნით მიმდინარეობს სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული ხორციელდება შესაბამისი ღონისძიებები:

- ✓ ტერიტორიაზე წარმოქმნილი ადმინისტრაციული და დამხმარე ბლოკების სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო (საკანალიზაციო) წყლების გაწმენდის მიზნით ტერიტორიაზე ფუნქციონირებს ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობა. წარმოქმნილი სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო წყლების სრულყოფილად გაწმენდის და ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის შეუფერხებლად ფუნქციონირებისთვის კომპანიამ უზრუნველყო ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის წარმადობის გაზრდა. 2023 წლის პერიოდში ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობა ფუნქციონირებდა გამართულად.
- ✓ საწარმოს ფუნქციონირებს სანიტარული კვანძები ე.წ. “ბიოტუალეტები”, რომელთა სერვისს და გამწმენდ ნაგებობაში ჩაშვებას უზრუნველყოფს კომპანიის კუთვნილი ასენიზაციის ავტომანქანა.

სანიაღვრე წყლების მართვა

სამთო მოპოვებითი საქმიანობის შედეგად მიწისქვეშა და ზედაპირულ წყლებზე შესაძლო ზემოქმედების წყაროებია:

- კარიერის ზუმფში ფორმირებული კარიერული მჟავე წყლები;
- კარიერისა და სანაყაროებთან მისასვლელი გზების სანიაღვრე წყლები;
- ფუჭი ქანის სანაყაროებზე წარმოქმნილი დრენირებული და ჩამონადენი წყლები;
- კუდსაცავებიდან დრენირებული წყლები;
- ტრანსპორტის სამრეცხაოს ჩამდინარე წყლები.

აღნიშნული წყლების მართვის მიზნით სს „არ ემ ჯი კოპერის“ საწარმოო ტერიტორიაზე მოწყობილია სპილენძ-პოლიმეტალური კარიერის ფუჭი ქანების სანაყაროებიდან დრენირებული დაბინძურებული წყლის ქიმიური გამწმენდი ნაგებობები (N1 და N2). ორივე გამწმენდი ნაგებობა ფუნქციონირებს შეუფერხებლად და შედეგების მიხედვით წყლის

გაწმენდის ხარისხი თანხვედრაშია საპროექტო მონაცემებთან და სრულად აკმაყოფილებს კანონმდებლობით დადგენილ ნორმებს.

სს „არ ემ ჯი კოპერის“ მიერ 2023 წლის პერიოდში წარმოებდა სანიაღვრე წყლების სისტემის მოწყობის სამუშაოები კარიერის ტერიტორიაზე დაგროვილი, გზებიდან და სანაყაროების ფერდობებიდან ჩამონადენი წყლების ორგანიზებულად არინების და გაწმენდის მიზნით.

✓ კარიერის წყალშემკრებზე მოხვედრილი წყალი კარიერის საფეხურების საშუალებით გროვდება კარიერის ძირში (ზუმფში), საიდანაც მილსადენით გადაიტუმბება 50 000 მ³ მოცულობის რეზერვუარში. დაგროვილი წყალი გამოიყენება საწარმოო დანიშნულებით.

✓ საწარმოო ტერიტორიაზე მოსული სანიაღვრე წყლები (გზაზე და ფერდებზე ჩამონადენი წვიმის წყალი) მოწყობილი არხების საშუალებით მიმართულია სანიაღვრე წყლების სალექრების კასკადისკენ, საიდანაც საწარმოო დანიშნულების კონცენტრაციის მიხედვით მიმართულია 50 000 მ³ მოცულობის რეზერვუარისკენ. სხვა შემთხვევაში, საკვალთის საშუალებით წყლები გასაწმენდად იტუმბება გამწმენდ ნაგებობაში (ქიმიური გამწმენდი N1) და გაწმენდილი წყალი ჩაედინება მდ. მაშავერაში.

✓ ფუჭი ქანების N3 და N4 სანაყაროებიდან ჩამონადენი და დრენირებული წყლებით მდინარეების (მაშავერა, ფოლადაური) დაბინძურებისგან დაცვის მიზნით სანაყაროების მიმდებარედ მოწყობილია ჩამონადენი და დრენირებული წყლების *შემკრები* სისტემების და გამწმენდი ნაგებობის (მე-4 სანაყაროზე) ინფრასტრუქტურა.

- ფუჭი ქანების N3 სანაყაროს ძირში მოწყობილი ჩამდინარე წყლების რეზერვუარიდან დაგროვილი წყლები მილსადენით გადაიტუმბება 100 000 მ³-იან ავზში, საიდანაც წყლის გამოყენება ხდება საწარმოო ტექნოლოგიურ ციკლში წყალმოხმარების მოთხოვნის შესაბამისად.

- ფუჭი ქანების N4 სანაყაროდან სანაყაროდან დრენირებული მყავე წყლები ჩაედინება და გროვდება სანაყაროს ძირში მოწყობილ ბეტონის კოლექტორში, საიდანაც ბეტონის არხის საშუალებით თვითდინებით გაედინება ერთმანეთის მიმდევრობით განლაგებულ ორ ერთეულ წყალშემკრებ რეზერვუარში, შემდეგ გადაიტუმბება გამწმენდ ნაგებობაში (ქიმიური გამწმენდი N2) და გაწმენდილი წყალი ჩაედინება მდ. ფოლადაურში.

✓ კუდსაცავიდან ჩამდინარე წყლების მართვისა და მდ. კაზრეთულას დაბინძურებისგან დაცვის მიზნით კუდსაცავის ბრუნვითი წყალმომარაგების სისტემა შემადგენელი დანადგარების, მოწყობილობებისა და ნაგებობების ერთიანი კომპლექსით ექსპლუატაციაშია და ფუნქციონირებს შეუფერხებლად.

✓ მძიმე ტექნიკის საბურავების სამრეცხაო აღჭურვილია წყლის რეზერვუარებით/სალექრებით, საიდანაც წყალი გადაედინება წყლისა და ნავთობის სეპარატორში და შესაბამისი ტექნიკური ნორმების დაცვით ჩაედინება მდ. მაშავერაში.

კომპანიის სპეციალისტების მიერ მიმდინარეობს მუდმივი მონიტორინგი გატარებული წყალდაცვითი ღონისძიებების ეფექტურობის შესწავლისა და შეფასებისათვის.

2023 წლის დეკემბრის მდგომარეობით სანიაღვრე წყლების მართვის შემუშავებული კურსის შესაბამისად მდ. ფოლადაურის და მდ. კაზრეთულას წყლების ხარისხი საგრძნობლად გაუმჯობესებულია და საწარმოს ექსპლუატაციის ამ ეტაპზე წყლის გარემოს დაბინძურების რისკი მნიშვნელოვნად შემცირებულია.

ატმოსფერული ჰაერი

სს „არ ემ ჯი კოპერის“ ტერიტორიაზე ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევაზე კონტროლი ხორციელდება ჰაერდაცვითი კანონმდებლობისა და კომპანიის მონიტორინგის გეგმის მიხედვით. დაკვირვების საკონტროლო უბნებს წარმოადგენს საწარმოო ტერიტორია, სადაც განთავსებულია ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის ორგანიზებული (მათ შორის სტაციონალური) და არაორგანიზებული წყაროები და დაბა კაზრეთის დასახლებული პუნქტი.

ექსპლუატაციის ეტაპზე ცხელ ან/და მშრალ ამინდებში ძირითადი სატრანსპორტო (შიდა კარიერული და საავტომობილო) გზების გამტვერიანების შემცირების მიზნით, კომპანია ხელმძღვანელობს/აგრძელებს სატრანსპორტო გზების მორწყვის გრაფიკის შემუშავებული დოკუმენტით (შეთანხმებულია გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან წელს).

სს „არ ემ ჯი კოპერის“ საწარმოს საქმიანობის განხორციელების პროცესში ფუნქციონირებადი აირმტვერდამჭერი სისტემის მონტაჟის პროცესში გამოვლინდა რიგი ხარვეზები, რაც ხელს უშლიდა საწარმოო პროცესის მიმდინარეობას. შესაბამისად, მიმდინარეობს სააკუმულაციო ბუნკერზე აირმტვერდამჭერი სისტემის პროექტში ცვლილებების შეტანა/ადაპტირება და 2024 წელს მოხდება მტვერდამჭერი სისტემის მონტაჟის დასრულება.

დაგეგმილი საქმიანობებიდან, ატმოსფერულ ჰაერზე გაფრქვევის დამატებით წყაროს წარმოადგენს მადნის დამატებითი მიმღები ბუნკერი და საპროექტო სამსხვრევი კვანძი, რომლის ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელია ატმოსფერულ ჰაერში მტვრის ნაწილაკების გავრცელება.

მტვრის გავრცელების მინიმუმადე დაყვანის მიზნით სამსხვრევ კვანძზე მადნის ჩაყრისა და გადატანის პუნქტებზე დამონტაჟდება წყლის სტაციონალური სისტემები, ასევე ტექნიკური შესაძლებლობის მიხედვით გადაიხურება ლენტური კონვეიერების სექციები.

ცხელ და მშრალ ამინდებში ამტვერების შესამცირებლად სამსხვრევის ტერიტორიაზე გამოყენებული იქნება გადაადგილებადი წყლის გამშხეფი სისტემა ე.წ. „ნისლის წარმომქნელი ქვემეხი“.

ნიადაგი

საწარმოს პერიმეტრზე ნიადაგის/გრუნტის დაბინძურების პრევენციის მიზნით კომპანიის საწარმოო ტერიტორიაზე მუდმივად მიმდინარეობს კონტროლი ნარჩენების სათანადო მართვაზე; მომუშავე ტექნიკის გამართულობაზე; პერსონალის ინსტრუქტაჟი; ნიადაგის დაბინძურების რისკის აღმოჩენის შემთხვევაში მყისიერი რეაგირება, ხოლო დაბინძურებისას სარემედიაციო ღონისძიებების განხორციელება.

ნიადაგის დაცვის ღონისძიებების ფარგლებში ეროზიული პროცესების თავიდან აცილების მიზნით განხორციელდა რიგი შემარბილებელი ღონისძიებები: ტერიტორიის შესწავლის შედეგად გამოვლენილია დაზიანებული უბნები, რაც გამოწვეული იყო წყლისძიერი ეროზიული პროცესებით შიდა კარიერულ გზებზე სანიაღვრე წყლების წარმოქმნის დროს.

ნიადაგის ეროზიისგან დაცვის მიზნით მოეწყო გზებიდან და სანაყაროს ფედოებებიდან ჩამონადენი წყლების ორგანიზებული გაყვანის სადრენაჟე სისტემა საკარიერო გზების გასწვრივ, რომელიც უზრუნველყოფს სანიაღვრე წყლების შეკრება-გატარებას.

2023 წელს ნიადაგის დაცვის ღონისძიებების ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებები:

მე-2 სანაყარო

2022-2023 წლების განმავლობაში, საწარმოო საჭიროებიდან გამომდინარე, განხორციელდა ძირითადი მადანსაზიდი გზის მიმართულების ცვლილება, რომელიც მე-2 სანაყაროს სხეულზე გადის. აქედან გამომდინარე სანაყაროს ძირითად ნაწილზე ხორციელდებოდა გზის მოწყობის სამუშაოები. ამას გარდა, ახალი გზის ზედა ჰორიზონტებზე არსებულ საფეხურებზე ფერდის სტაბილურობის შენარჩუნების მიზნით საჭირო გახდა დამატებითი მაკორექტირებელი ღონისძიებების განხორციელება. ნაყარის სტაბილიზაციისა და მაკორექტირებელი სამუშაოების დასრულება დაგეგმილია 2024 წლის ბოლოს.

ამასთან, სანაყაროზე ისტორიულად განლაგებული ფუჭი ქანების არაერთგვაროვნების, ნაყოფიერი ფენის არარსებობისა და რთული შემადგენლობის გათვალისწინებით მასზე ექსპერიმენტული სარეკულტივაციო ღონისძიებების განხორციელება. ამ ღონისძიებების ფარგლებში 2023 წლის შემოდგომის სეზონზე სანაყაროზე დამატებით გადაირგა კომპანიის სანერგეში გახარებული ნერგების ნაწილი.

2022-2023 წლის განმავლობაში, საწარმოო საჭიროებიდან გამომდინარე, განხორციელდა ძირითადი მადანსაზიდი გზის მიმართულების ცვლილება, რომელიც მე-2 სანაყაროს სხეულზე გადის. აქედან გამომდინარე სანაყაროს ძირითად ნაწილზე ხორციელდებოდა გზის მოწყობის სამუშაოები. ამას გარდა, ახალი გზის ზედა ჰორიზონტებზე არსებულ საფეხურებზე ფერდის სტაბილურობის შენარჩუნების მიზნით საჭირო გახდა დამატებითი მაკორექტირებელი ღონისძიებების განხორციელება. ნაყარის სტაბილიზაციისა და მაკორექტირებელი სამუშაოების დასრულება დაგეგმილია 2024 წლის ბოლოს.

ამასთან, სანაყაროზე ისტორიულად განლაგებული ფუჭი ქანების არაერთგვაროვნების, ნაყოფიერი ფენის არარსებობისა და რთული შემადგენლობის გათვალისწინებით მასზე ექსპერიმენტული სარეკულტივაციო ღონისძიებების განხორციელება. ამ ღონისძიებების ფარგლებში 2023 წლის შემოდგომის სეზონზე სანაყაროზე დამატებით გადაირგა კომპანიის სანერგეში გახარებული ნერგების ნაწილი.

მე-3 სანაყარო

2023 წლის მდგომარეობით სანაყარო არ ფუნქციონირებს ისტორიულად განვითარებული არასტაბილური მდგომარეობის გამო. 2023 წლის ბოლომდე სანაყაროზე მიმდინარეობდა სტაბილიზაციის სამუშაოები. სტაბილიზაციის პროცესში განხორციელდა დარღვეული ფერდობების შევსება, დატერასება და მიბჯენა მთის ფერდობის კალთებზე.

მე-4 სანაყარო

სანაყაროზე 2023 წლის განმავლობაში არასწორად განვითარებული სანაყაროს მდგომარეობის გამოსწორების და სანაყაროს სტაბილურობის შენარჩუნების მიზნით მიმდინარეობდა ინტენსიური სამუშაოები. კერძოდ, სანაყაროს განვითარება მის ჩრდილო-დასავლეთის და სამხრეთ აღმოსავლეთის მიმართულებით არსებულ ფერდებზე, რათა მოხდეს სანაყაროს ფერდების „მიბჯენა“ ბუნებრივი გორაკის ფერდებზე. ეს შესაბამისად გამოიწვევს აღნიშნული სანაყაროს ფართობისა და მოცულობის ცვლილებას, მაგრამ უზრუნველყოფს მის სტაბილურობას.

ფუჭი ქანების მე-4 სანაყაროს რეკულტივაციის პროექტი მომზადდა და შეთანხმებულია გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს 2023 წლის 2 ნოემბრის N8820/01 წერილით.

მადნეულის კარიერი

მადნეულის კარიერზე 2022-2023 წლის განმავლობაში მიმდინარეობდა მარაგების დაზვერვა და კარიერის მომავალი განვითარების შესწავლა, რომლის ფარგლებში პირობითად განისაზღვრა სარეკულტივაციო ფართობები.

აღსანიშნავია რომ, 2023 წლის ბოლოსთვის დასრულდა სამთო გეგმის შემუშავება მომდევნო 10 წლისთვის. აღნიშნული ახალი გარემოებების გამო, საჭირო გახდა კარიერის მდგრადობის დამატებითი შესწავლა და სარეკულტივაციო ფართობების განსაზღვრა.

შესაბამისად, 2024 წელს განხორციელდება კარიერის შესწავლა და პირველი ეტაპის სარეკულტივაციო ფართობების შეფასება/განსაზღვრა. მომდევნო წელს მოხდება რეკულტივაციის გეგმის შემუშავება აღნიშნულ ფართობებზე და საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარდგენა შესათანხმებლად.

სპილენძ-პირიტის კუდსაცავი

2023 წელს კუდსაცავზე მიმდინარეობდა მდგრადობის შესწავლის სამუშაოები. აღნიშნული სამუშაოები განხორციელდება 2024 წლის მეორე კვარტლის ჩათვლით.

დღეის მდგომარეობით მიმდინარეობს ახალი კუდსაცავის მოწყობასთან დაკავშირებით საპროექტო სამუშაოები, რომლის ექსპლუატაციაში გაშვებასთან ერთად განხორციელდება არსებული სპილენძ-პირიტის კუდსაცავის დახურვა/კონსერვაცია.

ამასთან, აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ ახალი კუდსაცავის ექსპლუატაციაში გაშვებამდე ასევე

დაგეგმილია არსებულ კუდსაცავზე კიდევ ერთი, დამატებითი, 38-ე საფეხურის მოწყობა. ამ ეტაპზე ახალი საფეხურის საპროექტო სამუშაოები დასრულებულია.

ახალი საფეხურის დამატებასთან დაკავშირებით არსებულ კუდსაცავზე მიმდინარეობს მდგრადობის შესწავლა, რაც გამოიხატება კუდსაცავის სხეულზე ინტენსიური ბურღვითი სამუშაოების წარმოებაში.

შეთანხმებული რეკულტივაციის გეგმის შესაბამისად მომდევნო წლებში ეტაპობრივად განხორციელდება როგორც ტექნიკური ისე ბიოლოგიური რეკულტივაციის სამუშაოები.

ნარჩენების მართვა

კომპანიის მიმდინარე საქმიანობის შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენების მართვის პროცესები ხორციელდება გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან შეთანხმებული სს „არ ემ ჯი კოპერის“ ნარჩენების მართვის გეგმის შესაბამისად:

კომპანიაში დანერგილია ნარჩენების სეპარირებული შეგროვების სისტემა; საწარმოს ტერიტორიაზე 2023 წლის პერიოდისათვის კომპანია ფლობს ზუსტ მონაცემებს საქმიანობის განხორციელების პროცესში თანმხლები ნარჩენების სახეობებისა და რაოდენობის შესახებ; ყველა დროებითი დასაწყობების ღია პოლიგონები და დახურული უბნები მოწყობილია გარემოსდაცვითი და პერსონალის უსაფრთხოების მოთხოვნების დაცვით და ექვემდებარება მკაცრ კონტროლს; ნარჩენების მართვაზე დასაქმებული მუშა-პერსონალი თანმიმდევრულად ახორციელებს სახიფათო და არასახიფათო ნარჩენების მიზანმიმართულ მართვას (შეგროვება, წინასწარი დამუშავება, დროებით განთავსება საბოლოო ჩაბარებამდე); კომპანიის ნარჩენების მართვაზე პასუხისმგებელი პირი უზრუნველყოფს მუდმივ მეთვალყურეობას და აწარმოებს მონიტორინგს ნარჩენების მართვის გეგმით მიმდინარე ყველა სავალდებულო პროცესზე.

ახალი პროექტებისა და დაგეგმილი საქმიანობის გათვალისწინებით, ახალი კუდსაცავის მშენებლობასთან დაკავშირებული ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების გარემოზე ზემოქმედების შეფასების მომზადების პროცესში 2023 წელს შემუშავებულია განახლებული ნარჩენების მართვის გეგმა.

განახლებული ნარჩენების მართვის გეგმა შეთანხმებული იქნება საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსთან.

ბიომრავალფეროვნება

სს „არ ემ ჯი კოპერის“ გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმის მიხედვით ყოველწლიურად წარმოებს ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგი. ბიომრავალფეროვნების შესწავლისა და მონიტორინგის ანგარიშები წარედგინება გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს.

2023 წელს ჩატარებული კვლევების მიზანს წარმოადგენდა კომპანიის სალიცენზიო ფართობში დაბა კაზრეთსა და საყდრისის მიმდებარედ, ტყის უბნების გამოკვლევა, ცხოველთა მრავალფეროვნების დადგენა, დახასიათება, მდ. მაშავერაში გავრცელებული ძირითადი სახეობების თევზების იდენტიფიკაცია და მოსალოდნელი/შესაძლო ზემოქმედების გავლენის შეფასება. ასევე მიღებული მონაცემების წინა წლების კვლევებთან შედარება და სათანადო შემარბილებელი რეკომენდაციების შემუშავება.

სს „არ ემ ჯი კოპერის“ საწარმოს მიმდებარე ტერიტორიაზე მდინარე მაშავერას და მდინარე კაზრეთულას მონაკვეთზე წყლის გარემოს მდგომარეობის კვლევის შედეგად შეფასდა მათზე სს საწარმოს ექსპლუატაციის ტექნოგენური ზეგავლენა (წყლის ფიზიკურ-ქიმიური-ტოქსიკოლოგიური მაჩვენებლების და თევზის სახეობების შემადგენლობითი და რაოდენობრივი ანალიზის, მდინარეებში მოხინაძრე ჰიდრობიონტების მდგომარეობის მიხედვით).

ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგი ხელს უწყობს სახეობების კონსერვაციას პრაქტიკული მეთოდების გამოყენებისა და იდენტიფიცირდება რეკომენდაციები, რომელიც საჭიროა საწარმოს ტერიტორიის ბიომრავალფეროვნების შესანარჩუნებლად.

კომპანიის საწარმოო პროცესის მიმდინარე სამუშაოებმა შესაძლო ზემოქმედების შემცირების მიზნით კომპანია მუდმივად ატარებს პერიოდულ მონიტორინგს გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმით განსაზღვრულ სადამკვირვებლო წერტილებში.

სახიფათო ქიმიური ნივთიერებების მართვა

აღსანიშნავია, რომ სს „არ ემ ჯი კოპერი“ უკვე წლებია ახორციელებს ქიმიურ ნივთიერებათა მენეჯმენტს (რაც წარმოადგენს გარემოსდაცვითი საკითხების მართვის სისტემის ნაწილს), როგორც საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობის, ისე შრომის უსაფრთხოების საერთაშორისო წესებისა და რეკომენდაციების შესაბამისად, რისთვისაც მოწყობილი აქვს შესაბამისი სასაწყობე ინფრასტრუქტურა.

საქმიანობის ეტაპზე გამოყენებული სახიფათო ქიმიური ნივთიერებების დასაწყობების მიზნით გამოყოფილია ცენტრალური საწყობის ტერიტორია, რომელიც მოწყობილია უსაფრთხოების მოთხოვნების შესაბამისად სახიფათო ქიმიური ნივთიერებების თვისებების, თავსებადობის, შენახვისა და მოპყრობის პროცედურების გათვალისწინებით.

სასწყოზე შენობა დაპროექტებულია იმგვარად, რომ გამოირიცხოს ნივთიერებების გარემოში გაჟონვა, აღჭურვილია ზუმფით და სადრენაჟო სატუმბი სისტემით. ტერიტორია დაცულია უცხო პირთა შეღწევისაგან, სასაწყობე ობიექტები შემოღობილია და აღჭურვილია გამაფრთხილებელი ნიშნებით.

გარემოსდაცვითი მონიტორინგი

2023 წლის პერიოდში გარემოსდაცვითი მონიტორინგი მიმდინარეობდა გარემოს დაცვის და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსთან შეთანხმებული გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმის მიხედვით.

გამამდიდრებელი საწარმოს საქმიანობის შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების ხარისხის შეჯამებისას გათვალისწინებულია დაბინძურების წყაროების პირდაპირი ან ირიბი ზემოქმედების რისკები და განსაზღვრულია გარემოსდაცვითი მონიტორინგს დაქვემდებარებული კომპონენტები:

- ზედაპირული და მიწისქვეშა (გრუნტის) წყლები
- ატმოსფერული ჰაერი
- ხმაური
- ნარჩენები
- ნიადაგი
- ბიომრავალფეროვნება

ზედაპირული წყლის ობიექტების შესაძლო დაბინძურების წყაროების გათვალისწინებით მონიტორინგის (თვითმონიტორინგის) ღონისძიებები მოიცავს წინასწარ შერჩეულ წერტილებში ზედაპირული და მიწისქვეშა (გრუნტის) წყლების ხარისხის კონტროლს და მის კვლევას ლაბორატორიული მეთოდით.

ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ნორმების მონიტორინგი მოიცავს, შესაბამის ინსტრუმენტული კონტროლის (დაკვირვების) ღონისძიებებს გაფრქვევის წყაროებთან და სპეციალურად გამოყოფილ საკონტროლო უბნებში, რითაც ხდება გაფრქვევათა სიდიდის უშუალო ინსტრუმენტულ-ანალიზური განსაზღვრა და მათი სიდიდის შედარება ნორმატიულთან.

საწარმოო ტექნოლოგიური ციკლით წარმოქმნილი **ხმაურის** ფონური დონეების და ადგილობრივი რეცეპტორების მგრძნობიარობის განსაზღვრის მიზნით, ხორციელდება ხმაურის დონის ინსტრუმენტული გაზომვები, როგორც საწარმოო ტერიტორიაზე ასევე დასახლებულ პუნქტში, დაკვირვებისთვის შერჩეულ ადგილებზე.

ნარჩენების არასწორი მართვით შესაძლო დაბინძურების წყაროების გათვალისწინებით მონიტორინგის (თვითმონიტორინგის) ღონისძიებები მოიცავს ვიზუალურ კონტროლს ნარჩენების შეგროვების, განთავსების პროცესებზე და მის აღრიცხვა-ანგარიშგებას.

ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგი მიმდინარეობს საწარმოს ტერიტორიის მიმდებარედ არსებულ ტყის კორომის არეალში და საწარმოს მიმდებარედ არსებულ ზედაპირულ წყლის ობიექტებში.

ადმინისტრაციული მიწერილობით განსაზღვრული ღონისძიებები

სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ 2021-2022 წლებში განხორციელდა გარემოს დაცვის სფეროში მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი ნორმების შესრულების მდგომარეობის გეგმიური შემოწმება. 2022 წელს კომპანიას წარმოედგინა შემოწმების პროცესში გამოვლენილ დარღვევებზე შედგენილი ადმინისტრაციული მიწერილობა და კომპანიას განესაზღვრა შესასრულებელი ღონისძიებები გონივრული ვადების მითითებით.

აღსანიშნავია რომ 2020-2022 წლებში განხორციელებულ გეგმიურ შემოწმებაში 2015-2016 წლებთან შედარებით, დაფიქსირდა გაცილებით ნაკლები დარღვევა და შესაბამისად, ადმინისტრაციული მიწერილობით განსაზღვრული ნაკლები შესასრულებელი პირობა.

აღნიშნული მოთხოვნების შესასრულებლად კომპანიის მიერ შემუშავებული იქნა გამოვლენილი დარღვევების გამოსასწორებელი ღონისძიებები და 2023 წლის ბოლოსთვის კომპანიამ უზრუნველყო მიწერილობით განსაზღვრული ვალდებულების სრულად შესრულება.

ძირითადი რისკები და გაურკვევლობები

ოქროს და სპილენძის ფასების ცვალებადობა

კომპანიის ფინანსური შედეგები მნიშვნელოვნად დამოკიდებულია ოქროს და სპილენძის ფასებზე, რომლებიც თავის მხრივ სხვა მნიშვნელოვან ფაქტორზეა დამოკიდებული და კომპანიის კონტროლს გარეთაა; ოქროთი ვაჭრობა ჩვეულებრივად ხდება ლონდონის ოქროს ბირჟაზე (London Bullion Market), ტოკიოს სასაქონლო ბირჟაზე (Tokyo Commodity Exchange), ნიუ იორკის სასაქონლო ბირჟაზე (New York Commodity Exchange (COMEX)) და ციურიხის ოქროს ბირჟაზე (Zurich Gold Pool). კომპანიის ოქრო იყიდება ლონდონის ოქროს ბირჟაზე გამოცხადებული ოქროს ფასების საფუძველზე. მსოფლიოს ოქროს ფასები მნიშვნელოვნად დამოკიდებულია მრავალ ფაქტორზე, მათ შორის (1) მსოფლიო ოქროს მოთხოვნა მიწოდების თანაფარდობა (2) მსოფლიო ეკონომიკური ზრდის ტემპები, ასევე ძვირფასეულობის წარმოება, რაც ოქროს მოთხოვნასთან არის კორელაციაში (3) ეკონომიკური ზრდა და პოლიტიკური სიტუაცია ინდოეთში და სხვა აზიურ ქვეყნებში, რომლებიც გახდნენ ოქროს უდიდესი მომხმარებლები, ასევე სხვა განვითარებადი ქვეყნები (4) ოქროსა და ოქროს ფიუჩერსებში სპეკულაციური ინვესტიციები (5) გაცვლითი კურსების ცვალებადობა და აშშ დოლარის კურსის გამყარება. ოქროს ფასები ცვალებადია - 2023 წელს ყოველდღიური ფასები მერყეობდა 1,856 აშშ დოლარსა და 2,031 აშშ დოლარს შორის უნციაზე; სპილენძის ფასების განსაზღვრა ხდება ლონდონის მეტალების ბირჟაზე (London Metal Exchange, LME). სპილენძის მთავარი მომწოდებლები მსოფლიო ბაზარზე არიან ჩილე და პერუ, ხოლო მთავარი მომხმარებლები აშშ და ჩინეთი. ძლიერი ეკონომიკური ზრდა აშშ-სა და ჩინეთში იწვევს სპილენძზე ფასების გაზრდას, ისევე როგორც მოწოდების შეფერხება ან გაძვირება ჩილეში და პერუში. ასევე მნიშვნელოვანია სპილენძის შემცველების ფასების დინამიკაც, მაგალითად 2000 იანი წლების დასაწყისში სპილენძის ფასების გაზრდამ გამოიწვია ელექტრო კაბელებში

სპილენძის ჩანაცვლება ალუმინით. სპილენძის ფასები ცვალებადია - 2023 წელს ყოველდღიური კურსები მერყეობდა 7,940 აშშ დოლარსა და 9,000 აშშ დოლარს შორის ტონაზე. პერიოდის განმავლობაში ოქროსა და სპილენძზე დაბალი ფასების შენარჩუნება უარყოფითად მოქმედებს კომპანიის მოგებასა და ფულად ნაკადებზე.

სამთო-მოპოვებითი ბიზნესის საქმიანობის რისკები

სამთო-მოპოვებითი ბიზნესის საქმიანობა ხასიათდება მრავალი საოპერაციო რისკებითა და ფაქტორებით, რომლებიც კომპანიის კონტროლს მიღმაა და გავლენას ახდენს კომპანიის საქმიანობაზე, ოპერაციულ შედეგებსა და ფულადი სახსრების ნაკადებზე. ეს საოპერაციო რისკები და ფაქტორები მოიცავენ, მაგრამ არ შემოიფარგლებიან:

- მიწისა და წყლის დაუგეგმავ მდგომარეობას
- გეოლოგიურ პრობლემებს, მათ შორის მიწისძვრებს და სხვა სტიქიურ უბედურებებს
- მეტალურგიულ და გადამუშავების პრობლემებს
- უჩვეულო ამინდის ან სამუშაო პირობების და სხვა ფორმის ფორსმაჟორული მოვლენების წარმოშობას
- მოსალოდნელზე დაბალ შემცველობებსა და ამოკრეფის კოეფიციენტებს
- უბედურ შემთხვევებს
- სამთავრობო ნებართვების დაგვიანებულ მიღებას ან უარს
- სამართალწარმოების, მათ შორის სააპელაციო გადაწყვეტილების გასაჩივრების შედეგებს
- გაურკვევლობას სამთო-სადიებო საქმიანობისას
- ტრანსპორტირების შეფერხებას
- შრომით დავებს
- სასურველი სადაზღვევო ანაზღაურების მიღების შეუძლებლობას
- საჭირო მასალებისა და აღჭურვილობის მოპოვების შეუძლებლობას
- სპეციფიკაციებისა და მოლოდინების შესაბამისად მოწყობილობების ან პროცესების წარუმატებელ მუშაობას
- გაუთვალისწინებელ სირთულეებს შეძენილ ოპერაციებთან და მოსალოდნელი უკუგების მიუღწევლობას
- დაფინანსების წყაროებისა და ფინანსური ბაზრის მდგომარეობას

მოცემული რისკების სრულად დაფარვა შეუძლებელია თუმცა კომპანიაში მაღალი კლასის გეოლოგების, იურისტებისა და სხვა სპეციალისტების დასაქმება ამცირებს მოცემული რისკების წარმოქმნის ალბათობას და უარყოფით შედეგებს.

საოპერაციო გარემოს რისკები

2022 წელს რუსეთის ფედერაციასა და უკრაინას შორის შეიარაღებული კონფლიქტის და რიგი ქვეყნების მიერ რუსეთის ფედერაციისათვის დაწესებულმა სანქციებმა გავლენა მოახდინეს არა მხოლოდ ზემოთ აღნიშნული ორი ქვეყნის ეკონომიკურ საქმიანობაზე, არამედ

გლობალურ ეკონომიკაზე. სანქციების შედეგად მთელი მსოფლიოს მასშტაბით გაიზარდა ფასები ყველა ტიპის პროდუქციაზე, მათ შორის წარმოებისთვის აუცილებელ საქონელსა და ოპერირებისთვის საჭირო ტექნიკასა და მარაგ-ნაწილებზე, დაირღვა არსებული კავშირები რესურსების მიწოდებას შორის, ფასებზე იქონია გავლენა ინფლაციამაც, მაგრამ მიუხედავად რთული ბიზნეს გარემოსა და ახალი გამოწვევებისა მენეჯმენტი ეფექტურად წარმართავს კომპანიის საქმიანობას.

სხვა რისკები

სხვა რისკები მოიცავს საპროცენტო განაკვეთის ზრდის, ვალუტის გაუფასურებისა და სხვა რისკებს. იმის გამო, რომ კომპანიის გაყიდვები ძირითადად ხდება უცხოურ ვალუტაში ამ სახის რისკების გავლენა უმნიშვნელოა.

ჯგუფის ძირითადი ფინანსური რისკების შესახებ დამატებითი ინფორმაცია მოცემულია ჯგუფის 2023 წლის აუდირებულ კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში (განმარტებითი შენიშვნა 24).

15 ნოემბერი 2024 წ

აღმასრულებელი დირექტორი
ჯონდო შუბითიძე

ფინანსური დირექტორი
შალვა მეფარიშვილი

გლობალურ ეკონომიკაზე. სანქციების შედეგად მთელი მსოფლიოს მასშტაბით გაიზარდა ფასები ყველა ტიპის პროდუქციაზე, მათ შორის წარმოებისთვის აუცილებელ საქონელსა და ოპერირებისთვის საჭირო ტექნიკასა და მარაგ-ნაწილებზე, დაირღვა არსებული კავშირები რესურსების მიწოდებას შორის, ფასებზე იქონია გავლენა ინფლაციამაც, მაგრამ მიუხედავად რთული ბიზნეს გარემოსა და ახალი გამოწვევებისა მენეჯმენტი ეფექტურად წარმართავს კომპანიის საქმიანობას.

სხვა რისკები

სხვა რისკები მოიცავს საპროცენტო განაკვეთის ზრდის, ვალუტის გაუფასურებისა და სხვა რისკებს. იმის გამო, რომ კომპანიის გაყიდვები ძირითადად ხდება უცხოურ ვალუტაში ამ სახის რისკების გავლენა უმნიშვნელოა.

ჯგუფის ძირითადი ფინანსური რისკების შესახებ დამატებითი ინფორმაცია მოცემულია ჯგუფის 2023 წლის აუდირებულ კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში (განმარტებითი შენიშვნა 24).

15 ნოემბერი 2024 წ

აღმასრულებელი დირექტორი

ჯონდო შიტიტიძე

ფინანსური დირექტორი

შალვა მეფარიშვილი

